

INSULL NU E INSULL?

Bancherul Insull fotografiat cu unul dintre tovarăşii săi întru excrocherii.
Două vederi luate în portul Istanbul — ziua şi noaptea — înainte şi după ancorarea yachtului rătăcitor Maiotis.

LUMEA întreagă s'a pasionat în ultimele săptămâni de aventurile cinematografice ale financiarului american Insull, care a părăsit noul continent, înşelând vigilenţa rutinaţilor poliţişti ai Americei, şi reuşind să devie din escroc de rând erou de roman poliţist.

Insull este un falit fraudulos, ca atâţia alţii, care însă, spre deosebire de colegii săi întru faliment, — dintre cari se găsesc o mulţime astăzi în Statele Unite — a refuzat să stea de vorbă cu poliţia şi a găsit un sistem ingenios şi sigur de a fugi cu banii creditorilor. Pe socoteala lor, şi-a cumpărat un yacht, „Mayotis", şi într'o noapte, fără ca nimeni să bănuiască, a încărcat yachtul cu bijuterii, cu bani şi cu marinari şi a pornit, purtat de valuri, spre necunoscut.

Oficiile de radiotelegrafie au vestit în lumea întreagă dispariţia lui Insull, şi consulatele americane depe întreg globul pământesc, au cerut statelor respective extrădarea fugarului, în caz că el ar ancora în vreunul din aceste state.

Insull nu s'a lăsat însă intimidat. Condus de cine ştie ce putere lăuntrică, de un curaj fantastic şi de o ingeniozitate rară, el a înfruntat, cu o uimitoare energie urmăririle şi semnalele disperate ale poliţiştilor. Dar Insull a avut de dus şi o luptă mai gravă. A luptat cu propriul său echipaj, care la un moment dat a încercat să-l şantajeze. Bijuterii strălucitoare, mii de bancnote, au fost asvârlite de Insull pe puntea lui „Mayotis", pentru a reuşi să reprime revolta marinarilor.

Insull şi-a dat seama că rătăcirea lui nu va putea fi eternă. Va veni o zi când proviziile se vor sfârşi şi când natura îl va fi pedepsit singură, pentru necugetata lui acţiune. Şi atunci s'a gândit că trebue să se oprească undeva. A ancorat în Grecia. Deşi portul era înconjurat de poliţişti, el a reuşit — prin deghizare — să treacă neobservat, şi a fost adăpostit de o prietenă a sa, d-na Kuinciogiu. Aceasta a căutat un adăpost pentru bancherul fugar. A fost săptămâna trecută şi în România, însă siguranţa a prins de veste şi misterioasa doamnă şi-a întrerupt călătoria, la Chitila, lăsând în tren trei valize elegante şi dispărând fără urmă.

Intre timp, Statele Unite au cerut Greciei extrădarea lui Insull. Casa în care acesta se adăpostia a fost împrejmuită, într'o noapte, de poliţişti. Prin curier secret, Insull era informat de tot ce se petrece afară. Un sbucium sufletesc, extraordinar, îl cuprinse. El îşi dădea seama că nu va mai putea rămâne multă vreme acolo, şi că rătăcirea lui va trebui să reînceapă.

Prin aceeaş deghizare, mai mult decât ingenioasă, el a reuşit să se strecoare din nou printre poliţişti şi să se îmbarce pe „Mayotis".

Ziarele urmăriau cu înfrigurare pe „Mayotis" în largul mării. S'a spus că va ancora la Constanţa, la Pireu, dar până în cele din urmă, s'a oprit în feerica regiune a Istanbulului.

Insull este fără îndoială un bandit poet. Şi-a ales o regiune străbătută de romantism, pentru capturarea lui. Se pare că a fost arestat. Mai mult, că în urma prinderii a avut un puternic şoc nervos.

S'ar putea însă ca totul să nu fie din nou, decât o înscenare a aventurierului şi ca adevăratul Insull să fie ascuns undeva, într'un loc necunoscut, în vreme ce poliţiştii aresteazä un Insull, care ar putea fi foarte bine un marinar, cumpărat cu aur.

R.

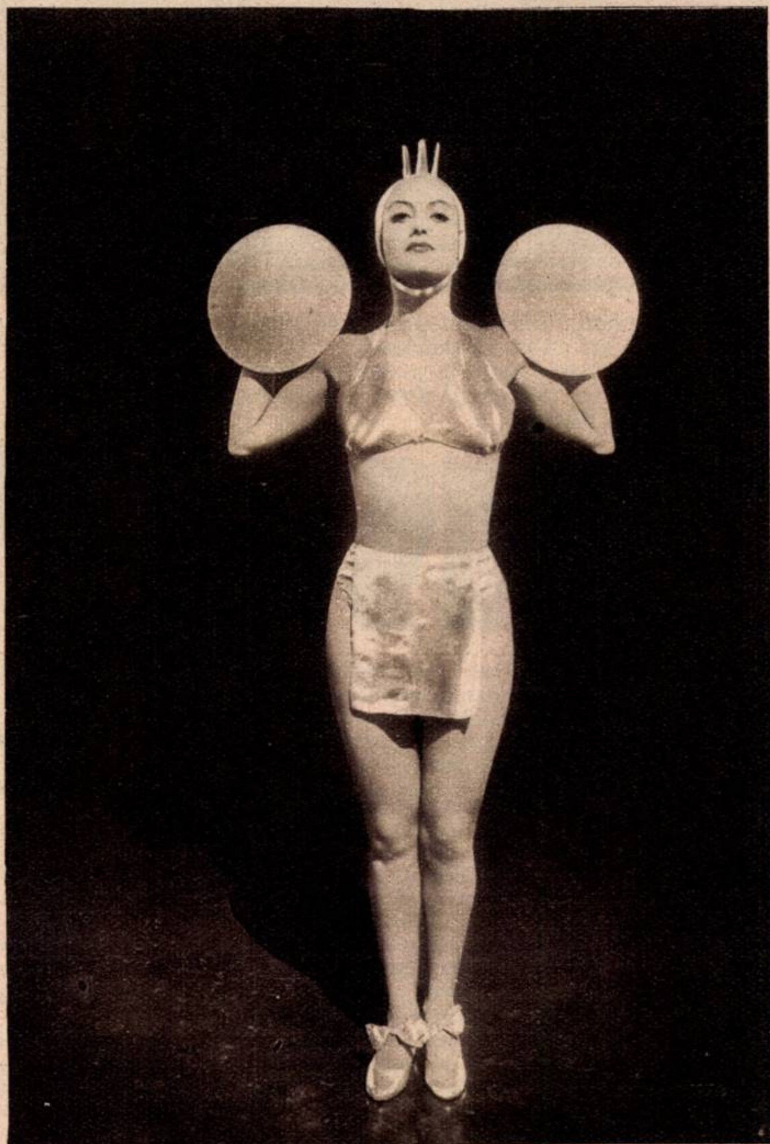

Vă ispiteşte o călătorie gratuită la Hollywood?

„Realitatea Ilustrată" şi casa „Metro Goldwyn Mayer"

organizează un senzaţional concurs de dans, pentru campionatul Europei

Eliminatoriile la București, pentru titlul României. La Amsterdam, campionatul Europei. Câștigătorii vor fi oaspeții Joanei Crawford, la Hollywood.

Joan Crawford într'o scenă din filmul „Venus dansează".

Cu prilejul prezentării filmului „Venus dansează", cu Joan Crawford şi Clark Gable, „Realitatea Ilustrată" şi casa „Metro Goldwyn Mayer" organizează un mare concurs de dans, pentru găsirea dansatorilor perfecţi din România, în cadrul unui mare concurs de dans, european.

La acest concurs poate participa orice pereche din ţară. Concursul va consta în judecarea supleţei, eleganţei, ţinutei şi perfecţiunii ritmice pe care fiecare pereche o va manifesta. Se vor dansa dansuri moderne.

Din juriu vor face parte cele mai proeminente personalităţi din lumea noastră artistică şi coreografică.

Se menţionează că la concurs nu pot participa decât amatori. Dansatorii de profesie nefiind admişi la probă.

Concursul va avea loc în ziua de 5 Mai a. c. în cadrul unor festivităţi grandioase, organizate de revista noastră. Perechile din provincie vor trebui să vie în Capitală, în ziua de 4 Mai, când se vor prezenta la redacţia revistei „Realitatea Ilusrată" pentru a primi instrucţiunile necesare.

Perechea câştigătoare a concursului, va primi titlul de campioană a României şi va pleca, în mod absolut gratuit, dus şi întors, cu Wagons-Lits, la Amsterdam, unde va participa la concursul pentru campionatul Europei. Aci, perechea va fi găzduită, împreună cu celelalte perechi reprezentante ale ţărilor europene (participă toate afară de Germania), la elegantul hotel Carlton.

Perechea care va câştiga la Amsterdam titlul de campioană a Europei, va pleca pe unul din transatlanticele companiei Cunard Line, la Hollywood, unde va fi primită, în mod oficial, de admirabila vedetă a ecranului, Joan Crawford.

Iată perspective cu adevărat minunate pentru tinerii noştri dansatori!

Inscrierile se primesc la „Realitatea Ilustrată", strada Const Mille 7—9—11, însoţite de următorul:

B O N

Numele şi pronumele d-rei ....

Numele şi pronumele d-lui ....

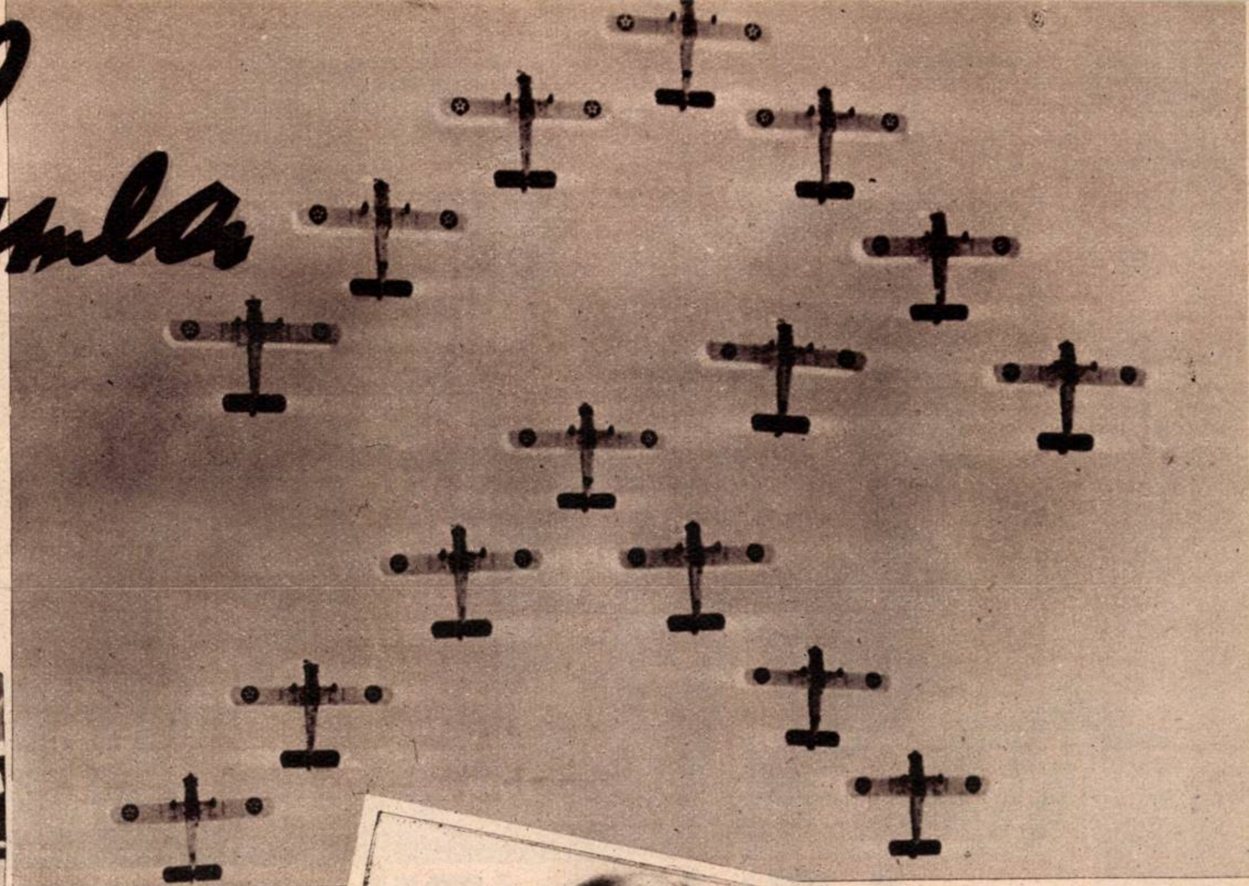
Strada .... **Nr.** ....

Oraşul ....

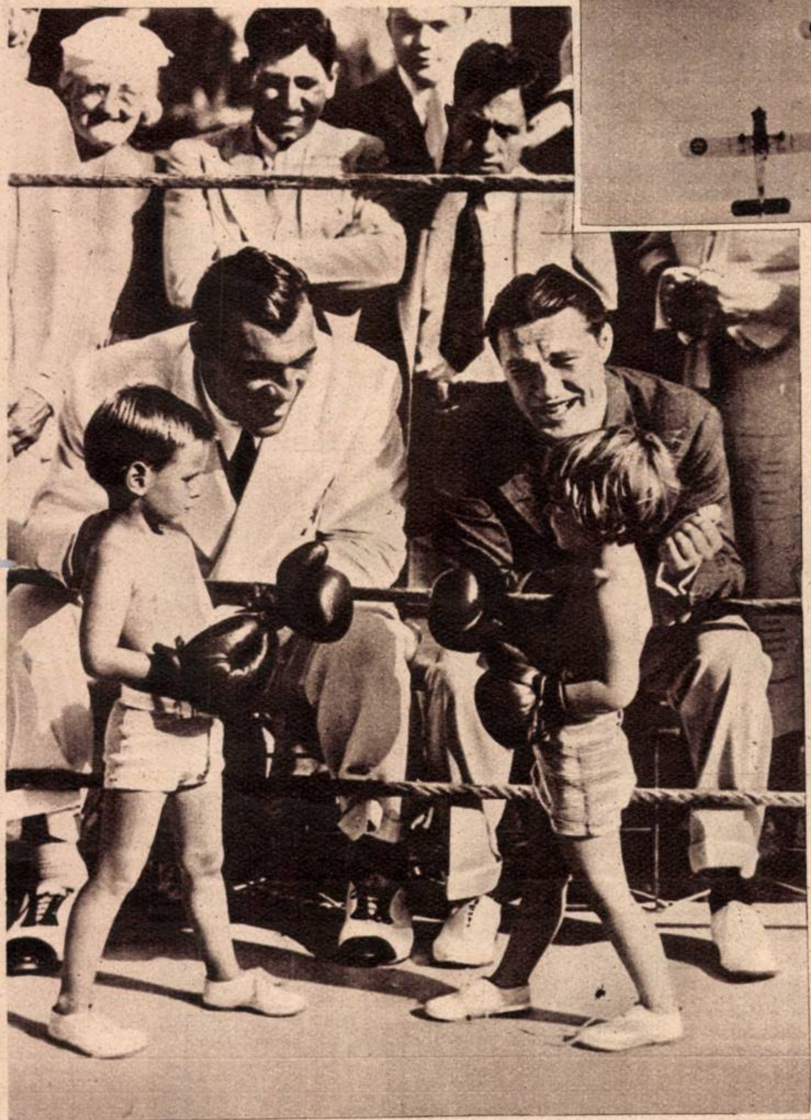
Se atrage, în mod expres, atenţiunea participanţilor, că nu se primesc decât înscrieri de perechi

Din toată lumea

La San Diego (California) s'au făcut importante exerciţii aviatice în vederea marilor manevre aeriene ale Statelor-Unite. In fotografia noastră vedem avioanele în formaţie în timpul zborului.

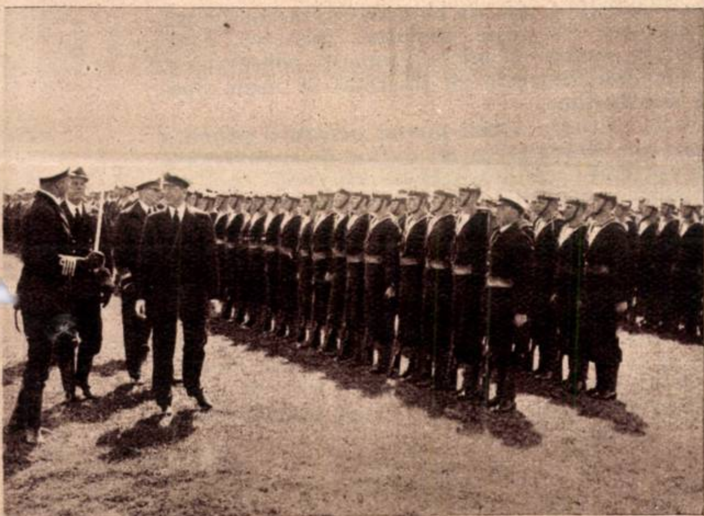
La un match de box între copii disputat la Miami (Florida) au funcţionat în juriu Primo Carnera, campionul mondial şi recentul lui învins Tommy Longhran.

Iată cinci fete drăgălaşe care au fost favorizate de soartă prin alegerea lor ca interprete principale într'o serie de viitoare realizări americane. Nu se poate spune că yankii nu se pricep la ales!

In dreptul Gilbraltarului au avut loc manevre importante ale marinei britanice. In fotografiile noastre vedem manevrele în plină desfăşurare şi trecerea în revistă a trupelor de către comandantul suprem al marinei

DOUĂ GENERAȚII DE FEMEI

O anchetă în rândul femeilor, care desvălue aspecte interesante, păreri autoritare şi credinţi nestrămutate. Vechea şi noua generaţie de femei vorbesc „Realităţii Ilustrate" despre adevăratul rost al femeii în societate.

INTRAREA în scena publică a unui tineret prea fraged cu năzuinţe prea semeţe puterilor lui, a creiat prăpastia între actualitate şi trecut. Avem mai jos părerile câtorva personalităţi din lumea femenină.

D-na Calipso Botez: Generaţia de astăzi diferă profund de cea de eri. Este o generaţie grăbită, nerăbdătoare, mai ales cu mulţi nervi. Este explicabil. Copiii de astăzi trăesc de mici viaţa oamenilor maturi. Dela cinci ani ei încep să cunoască lumea, aşa cum altădată o cunoşteau la 10—12 ani. Toate nemulţumirile vieţii cari preocupă pe părinţii lor, îi preocupă şi pe ei, pentrucă nimeni nu are taine faţă de copii. Dorinţele celor mari, poftele necontrolate ale celor mari, părerile celor mari — sunt şi ale lor, deoarece părinţii şi copiii trăesc o viaţă comună, identică, de râvnă şi critici.

Criza zilelor de azi contribue de bună seamă la acest continuu tremur sufletesc.

Sărăcie a fost şi altădată, dar sărăcia de atunci făcea din tineret nişte idealişti — aşa că pe acea vreme omul era caracterizat: se naşte socialist (generos, compătimitor pentru cel mic) şi moare conservator.

Astăzi am impresia că tineretul se naşte deodată conservator.

Şcoala serveşte astăzi numai pentru a procura o meserie. Altădată era un mijloc de desăvârşire. Dela cea mai fragedă vârstă tinerii noştri sunt reformatori. Asociaţiile lor au mai ales caracter de schimbare socială sau de solidaritate sau avânt către cerurile poeziei.

Evident aceasta este o impresie generală, pentrucă avem destui tineri cu idei mai vechi, adică mai concentraţi, mai respectuoşi de normele îndrumătorilor lor, mai modeşti în avânturile lor în ceea ce priveşte *„ajungerea"* şi aceştia desigur vor fi sprijinul de mâine al ţării. Sperăm că ei vor face şcoala de mâine, şi şcoala regenerării, a

Vioiciunea exuberantă a tinerei generaţii de femei se manifestă vădit în ilustraţiile acestei pagini. Sunt totuş în tânăra gneraţie şi elemente studioase cum vedem în fotografia alăturată. (Femeia avocat).

scrutării de sine şi a modestiei care aduce mulţumire.

*

D-na Ortansa Satmary: Mă îngrijorează condiţiile nenorocite în care trăeşte tineretul nostru. Atmosfera pe care o respiră e profund viciată. De aici lipsa oricărei credinţe. Urăşti când eşti descurajat.

Un ascendent sufletesc îl poate avea în primul rând asupra actualei generaţii femeia. Ele trebuesc deci întâlnite în număr cât mai mare pretutindeni în viaţa politică, socială, în afară de rolul covârşitor pe care trebue să-l aibă în viaţa familială.

Femeia, care are mai multă prospeţime şi adâncime morală poate să inspire mai uşor prin credinţa ei pe cei în devenire.

Intrucât ne priveşte — vorbesc de femeile din generaţia mea — rostul nu ni l'am găsit decât în sacrificiul pe care l-am făcut în slujba crezului nostru feminist, pe care l-am înţeles prin dragoste şi înţelegere în cămin, prin aspiraţiile unei vieţi sociale mai curate, în care bunătatea şi o înaltă înţelegere morală să primeze, însuşiri care îşi croesc drum către marele ideal de pace.

Ca tact naţional ar trebui deci ca vrajbele de tarabe politice să nu împroaşte pe cele cari au venit cu un crez, să activeze pentru binele general în viaţa politică a ţării noastre.

Noi am fost generaţia care a trebuit să înfrunte prejudecăţi, fiind cele care am făcut tranziţia între viaţa mărginită în preocupările din cămin a femeii din trecut şi viaţa femeilor de azi pe care realităţile economice şi aspiraţiile intelectuale le-au împins către activitatea publică. Cred că ne-am împlinit datoria cu curaj, câştigându-ne seninătatea pe care ne-o dă conştiinţa.

*

D-ra avocat Lizetta Gheorghiu: Pulsul vremii în care trăim — spune d-sa — nu ne permite să lâncezim în aşteptarea bărbatului care să ne acopere de fericire.

Cariera în care ai pătruns cuceritoare îţi dă aceleaşi largi satisfacţii ca şi în cel mai desăvârşit cămin. Acelaş scop deopotrivă de înalt e împlinit şi într'o parte şi în alta. Dacă mi s'ar oferi o altă carieră mult mai plină de beneficii materiale n'aş primi.

Trăim o epocă tumultoasă în care călcând prejudecăţile în picioare ne satisfacem în libertate aspiraţiile. Vremea mea a venit ca o binecuvântare pentru femeie. Ochii clar-văzătorului surprind astăzi lucruri minunate. Trecutul a închis cu el o atmosferă sumbră de ev mediu, căci cum şi-au dus viaţa înaintaşele noastre decât într'un fel de sclavie în care lipsia numai centura de castitate.

D-ra avocat Lizetta Gheorghiu face toată această mărturisire cu un surâs semeţ în colţul buzelor. O plăcere deosebită i se întipăreşte în priviri. Trăeşte bucuria infinită că a putut însfârşit, ca femeie, să învingă viaţa, punte atât de grea pentru cei cari păşesc numai în linie dreaptă.

D-na dr. Bianca Cofler:

— Aspiraţiile generaţiei mele? — prinde a mi se destăinui d-sa — adică a acelei generaţii a cărei primă adolescenţă s'a resimţit de sguduirile marelui răsboi, înţelegând noua chemare a vremurilor în lupta dusă pentru emanciparea ei. Am vrut lupta dreaptă, deaceia n'am intrat pe câmpul spinos al „struggle for life" pe căi piezişe. Curajoase am comandat „atac la redută". E drept că momentul atacului n'a fost cel prielnic nouă. N'am avut de înfruntat numai anumite prejudecăţi, n'a trebuit numai să dăm dovadă de energie tinerească, de putere de muncă, de capacitate indiscutabilă, de inteligenţă subtilă. Depresiunea economică din ultima vreme a făcut pe neputincioşi să ne arate cu degetul, calificându-ne concurenţi periculoşi şi neloiali.

Ce importă! Generaţia mea nu se intimidează.

Acelora ce ne strigă „îndărăt la bucătărie" le răspundem cu blândeţea ce ne caracterizează:
— Noi mergem înainte, pe un drum bine bătătorit, definitiv trasat, spre binele nostru, spre binele omenirii.

*

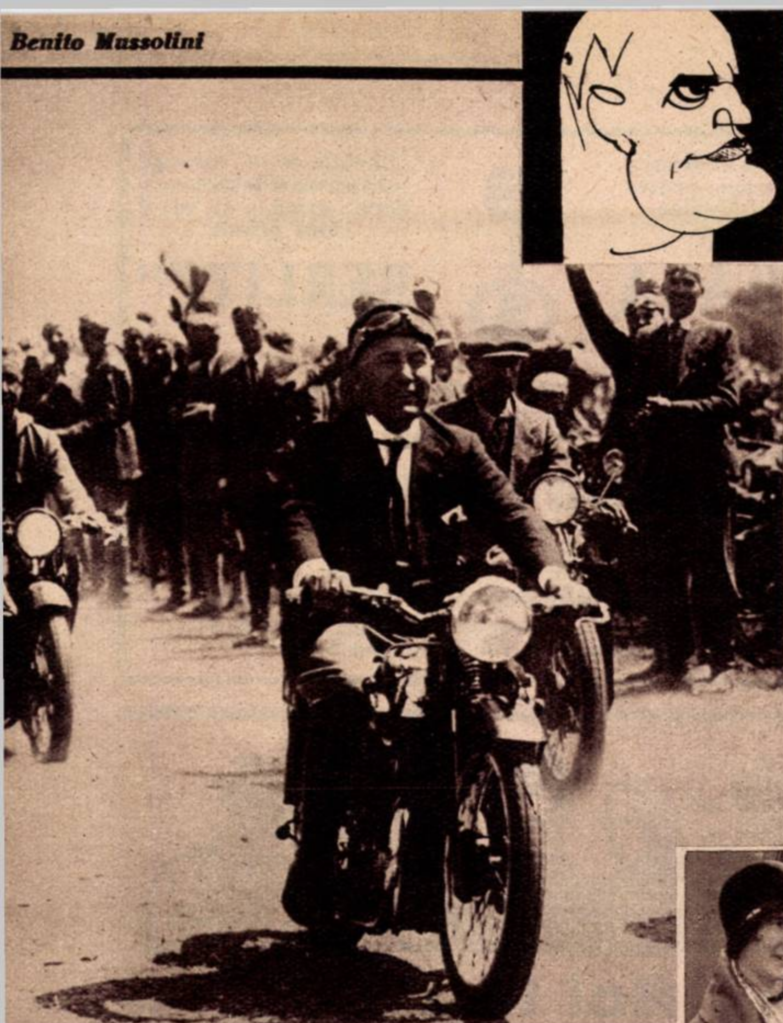
Am avut în faţa noastră patru răspunsuri şi'n toate a dominat pulsul generos al dorinţei de mai bine. Acest greu impas în care ne aflăm, cine ştie, va putea fi trecut mai uşor cu ajutorul femeii.

MARGARETA NICOLAU

Benito Mussolini

Celebrităţi văzute de aproape

de Sir John Foster Fraser

Mussolini, Hittler, MacDonald, Lloyd George, Baldwin, Wilson şi alţii descrişi aşa cum nu-i cunoaşte poporul.

DEŞI nu e adevărat că aş fi cutreerat pământul dela un capăt la altul şi că n'ar mai exista om pe care să nu-l cunosc, cum s'a încumetat cineva să spună pe socoteala mea am avut totuş prilejul să vizitez până acum ca gazetar-corespondent, vreo cincizeci de ţări, şi mi-a fost dat să cunosc de aproape, multe personalităţi celebre.

Lumea are mulţi oameni mari, dar aceştia nu par mari decât văzuţi dela distanţă — de aproape, nu sunt decât nişte „oameni". Dar dacă m'aţi întreba ce caracteristică comună au toţi aceşti *„oameni mari"*, v'aş răspunde: tristeţea. Nu există om care să fi ajuns a-şi realiza pe de-a 'ntregul ambiţiile. Mulţimea îi aclamă victoriile dar el are clipe penibile când îşi recapitulează eşecurile şi despre care publicul nu ştie nimic.

Signor Mussolini mi-a părut într'o vreme cel mai mare om din câţi mi-a fost dat să întâlnesc. L-am văzut pentru prima dată dela galeria Camerei, la Roma. Citisem mult despre el, despre energia lui şi despre miraculoasele-i calităţi de dompteur al oamenilor. Văzusem fotografii în care apărea cu privirile acelea sfredelitoare ca nişte tăişuri de ghiaţă, înaintea cărora tremura un popor întreg.

Mă aşteptam să-l văd intrând cu pompă, ca un Caesar şi toată lumea să sară în picioare la apariţia lui. Se ivi însă printr'o uşe laterală vorbind cu însoţitorul său şi făcând mare haz de ceeace spunea. Nimic pretenţios în înfăţişarea lui. In loc de sabie, avea într'o mână o tijă ce se înclina sub greutatea a trei trandafiri. Mirosi florile, îşi mângâie obrazul cu ele, apoi le mirosi din nou aruncă o privire către balconul unde se aflau câteva femei şi zâmbi; îşi luă locul la mijlocul mesei şi bău un pahar cu lapte.

Discuţiile parlamentare erau în plină desfăşurare dar el nu le asculta; se jucă cu trandafirii şi răsfoi o gazetă de seară; era evident că se plictisia. Işi luă în cele din urmă florile, aruncă din nou o privire înspre balconul doamnelor şi se strecură afară, fără ca cineva să bage de seamă. Acesta era dar marele „mâncător de foc" Mussolini!

In după-amiaza următoare, m'am dus să-i fac o vizită. L'am găsit în fundul unei încăperi dreptunghiulare şi când i se anunţă numele meu, îşi ridică privirile. Schiţai salutul fascist şi înaintai către el. Imediat se ridică şi venindu-mi înainte, ne strânserăm mâinile. Era un individ mărunt, gras, palid şi obosit. Dar ochii-i erau mari, căprii, blânzi şi plini de poezie — aşa că am înţeles cu prisosinţă succesele sale într'un alt domeniu însă decât cel al diplomaţiei.

„Dar ştiţi", îndrăznii eu să remarc „nu prea sunteţi ca în fotografiile dvs." El mă privi o clipă poznaş.

„Dar acum sunt?" exclamă el scoţându-şi bărbia înainte, strângând colţurile gurii şi privind concentrat"... apoi isbucni în râs.

Ştiţi cu toţii ceeace Mussolini, fostul chelner a făcut pentru Italia numai prin energia, prin puternica sa personalitate. In tot timpul cât am stat cu el de vorbă n'am simţit însă nimic dominant, nici o urmă din aureola de triumf ce pare să-l înconjure când iese în lume. Avea un aer cu totul modest şi spunea că se simţia foarte obosit — că după ce rezolva chestiunile zilei se ducea acasă unde cina singur. Că-i plăcea să aibe două ore pentru el, — pe care să le consacre cugetării, şi că uneori cânta din vioară.

Din momentul acela mi-a rămas neştearsă în amintire adâncimea melancoliei din ochii mari şi ficşi ai ducelui. Secretul puterii sale rezidă în faptul că vede clar ceeace vrea şi merge drept la ţintă. Dacă cineva îi stă în drum, cu atât mai rău pentru el.

Entuziaştii italieni văd în Mussolini omul care a aprins în ei flacăra unui formidabil patriotism. Necugetaţii germani văd în Hitler un zeu — una din acele vechi figuri teutonice care se impuneau cu tunete şi trăsnete.

Dar „Herr Hitler" nu are în el nimic divin. Nimic nobil în figura sa şi nimic din măreţia de atitudini şi din îndemânarea actoricească cu care Mussolini aprinde în mulţimi flacăra altruismului. Vă spun cinstit, e cu totul lipsit de distincţie, are o fizionomie ce nu iese cu nimic din comun. E mai mult ca sigur că dacă l'aţi întâlni într'un omnibus, nu i-aţi mai acorda o a doua privire.

Cei din jurul său îi pot înscena cât vor apariţiile la marile demonstraţii publice „Herr Hitler" nu este actor. Aş spune chiar că e un om timid. Şi nu posedă niciunul

Ramsay Mac Donald

Lloyd George

Ca gazetar l'am prețuit întotdeauna mult pe d-l Lloyd George. Mi-aduc aminte că pe vremea când aveau loc desbaterile Conferinței Păcii la Paris, în 1919, i-am spus: „Groaznice vremuri".

„Da", mi-a rqspuns el cu acea sclipire dură ce-i apare adesea în ochi „dar nu e oare minunat să trăești clipe atât de palpitante?"

Lloyd George are o personalitate bine afirmată și inepuizabile surse de energie; intervenția sa într'o desbatere parlamentară ce lâncezește este ca o injecție stimulentă în organismul unui om bolnav. Acum câțiva ani s'a hotărît să facă o călătorie în Statele Unite. Nu mai fusese nicicând în această parte a lumei și cum eu făcusem numeroase vizite am socotit că mă chemase să iau masa la el pentru a-l pune la curent cu atmosfera, cu obiceiurile țărei pe care urma s'o vadă.

Masa avu loc într'un cerc strict intim. Nu se mai afla nimeni în afară de d-na Lloyd George, de d-ra Megan, fiica lor, de L. G. și de mine.

Le-am expus deci câteva din părerile mele asupra poporului american; le vorbii despre emotivitatea și impetuozitatea entuziasmului său, făcui oarecari aluzii la libertățile pe care și le iau adesea gazetari americani când interviewează celebritatea și relevai diferența între o întrunire politică în Anglia și una în America remarcând că Yankeii adorau pe cei cari reușiau să facă să vibreze în ei „coarda înduioșărilor".

„O, tată", zise atunci d-ra Megan înveselită, ridicând niște priviri drăcoase asupra lui Lloyd George „cât despre asta tu le-ai putea da pe săturate, nu-i așa?"

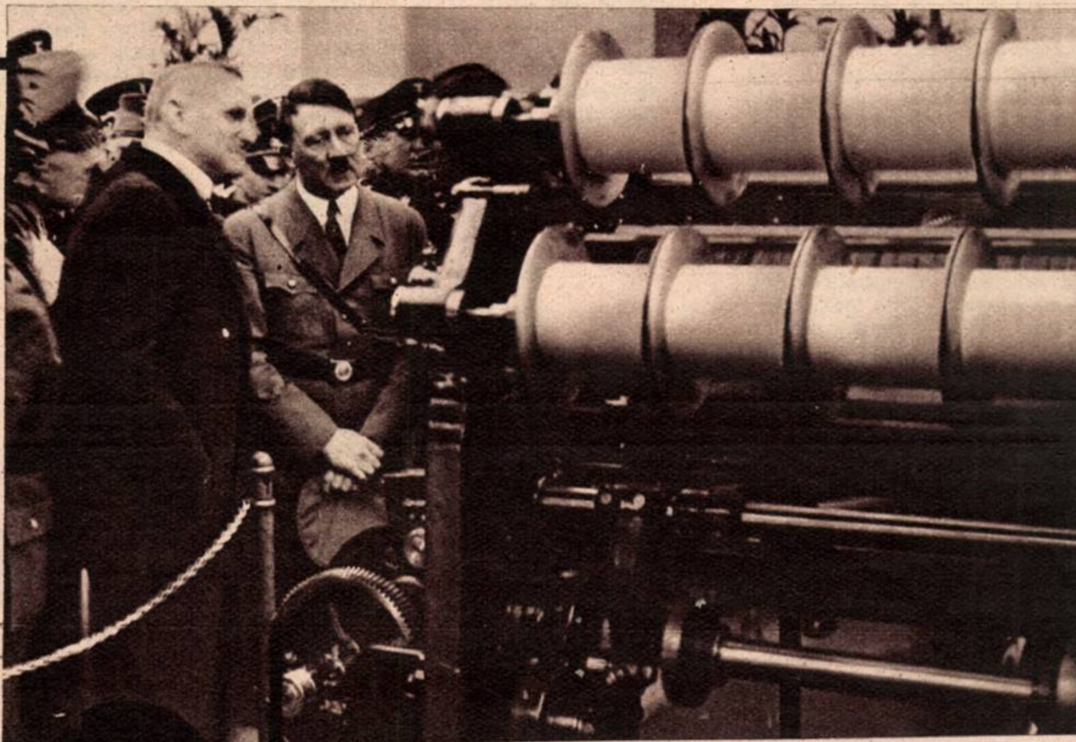
Am avut impresia că Lloyd George roșise și încurcat murmură că avea s'o facă numai în cazul că împrejurările ar fi reclamat-o.

In cursul unei călătorii spre Statele Unite pe care s'a nimerit s'o fac odată cu Ramsay MacDonald, am parvenit să-i vorbesc într'o după amiazi pe puntea vaporului Berengaria, despre diverse evenimente parlamentare și i-am reamintit de primul discurs pe care l-a ținut la Cameră. Apoi mi-am mai adus aminte că prima dată când l-am auzit pe predecesorul său, marele W. E. Gladstone, a fost în 1893 când s'a introdus o nouă lege agrară. MacDonald își dădu capul spre spate și spuse: „Și eu tot atunci l-am auzit pentru prima dată. Mă aflam, în Galeria Publicului — dar nu-mi mai amintesc un singur cuvânt din discursul acela". Tot atât de complet îl uitasem și eu.

Niciunul din cetățenii Albionului n'a mai fost cândva atât de apreciat de către americani, ca MacDonald, Am mai văzut primiri entuziaste dar niciuna n'a fost atât de tumultoasă ca aceea făcută lui MacDonald la New-York. Această simpatie se datorește în parte faptului că acest politician a avut înce-

Stanley Baldwin

Hitler

din darurile oratorului de profesie — nici vocea vibrantă a unui Lloyd George și nici acea putere de sugestie care deslănțuie în mulțimi isteria adorației. Are o voce puternică, dar aspră și fără inflexiuni.

Mă aflam tocmai în spatele lui — în luna Mai a anului trecut — când a vorbit celei mai mari adunări căreia i s'a adresat vreodată un om, unei mulțimi de mai bine de un milion de oameni zăpăciți, inconștienți, strânși la Tempelhof, Berlin, fără a mai pune la socoteală milioanele de germani hipnotizați cari-l ascultau la radio.

Vreme de o oră vorbi aspru, în fraze stridente, pe un ton sever și ridicat. Apoi, la un moment dat, fără perorații, își aruncă brațul înainte, schițând salutul nazist și se lăsă pe scaunul său. Acest fost zugrav nuenchenez a reușit să pună stăpânire pe Germania într'un chip fără precedent în istorie.

*

Mulți cred că oamenii mari creează în juru-le o atmosferă care te face să-i deosebești de ceilalți. Ei bine, eu n'aș putea spune așa ceva. M'am plimbat adesea prin Whitehall și am văzut celebrități politice îndreptându-se spre Squarul Parlamentului — nu-i recunoștea nimeni în afară de oamenii poliției.

Acum câțiva ani deputatul districtului Kensington, D-l George Cave, m'a invitat într'o Duminică la masă.

„Știi că am mai invitat pe cineva" zise amfitrionul când mă văzu venind. „Un tânăr deputat anume Stanley Baldwin— îl cunoști?

„N'am mai auzit de el" i-am răspuns eu.

D-l Baldwin a venit puțin după aceea transpirat, pentrucă făcuse un drum lung pe jos și văzând că purta o pălărie de pâslă pe o zi atât de caldă cum era acea Duminică, am tras imediat concluzia că trebuia să fie cam prostuț. Mi-amintesc că am discutat cu d-na Cave diverse chestiuni gospodărești, zău, n'aș putea spune ce am vorbit cu Cave și Baldwin, o după amiază întreagă.

Esențialul e că dacă cineva mi-ar fi spus că luasem masa cu viitorul *Lord Cancelar* al Angliei (Lordul Cave) și cu viitorul prim ministru, aș fi zâmbit.

puturi modeste — căci în America un om mare născut într'o colibă, are un atu mai mult în ochii mulțimei.

MacDonald cu pălăria-i moale de feutru, cu haina-i cenușie și pantalonii dungați, fu primit oficial de către notabilii New-Yorkului grași cu fețele rotunde ca niște discuri, îmbrăcați în fracuri și purtând niște jobene demodate. In mijlocul lor, MacDonald părea singurul aristocrat.

Puțin după aceasta, mă aflam într'o seară, într'unul din sgomotoasele cabarete ale New-Yorkului, însoțit de o prietenă. La o masă alăturată se așeză la un moment dat un englez, venit și el în tovărășie feminină; nu trecut mult și ne reunirăm pentru a ne amuza împreună. Treptat discuția alunecă pe panta celor mai amuzante incidente din războiul mondial care pe vremea aceea era încă un eveniment recent.

„Mi-a rămas de pe vremea când eram prizonier la turci" începu să povestească englezul o amintire foarte hazlie—, nu zău, e bună de anecdotă. Simpatici oameni turcii, buni băieți. Eram deținut pe o insulă și mi se dădea voie să hoinăresc cât îmi plăcea atâta vreme cât mă întorceam la ceeace se numia cu aproximație celula mea. Și, ca să nu mă pierd în amănunte, mi se dă de veste că se făceau pregătiri pentru a mi se înlesni evadarea. Primesc instrucțiuni precise după care trebuia să mă aflu într'o anumită noapte, la ora 12 punct lângă o stâncă situată la vreo milă distanță pe coastă. De aci avea să vie o luntre să mă ia și să mă ducă pe bordul

unui iacht ce mă aştepta în larg. M'am înfiinţat precis la locul indicat — dar aci, nici luntre şi, nici ţipenie de om. Aştept până la unu; se face două şi nimic. Apoi trei, patru; frigul şi umezeala mă pătrund, mă rebegesc. In zorii zilei mă întorc la închisoare mort de oboseală şi abătut. Am găsit autorităţile într'o stare de acută nelinişte dar când m'au văzut, bucuria lor a fost atât de mare încât fură cât pe aci să mă îmbrăţişeze. Credeau că fugisem şi ştiau că în cazul acesta n'avea să fie tocmai moale. „Dar unde ai fost toată noaptea?" întrebă comandantul. „O, răspunsei eu unde să fiu? Am vizitat o prietenă". Când au auzit aceasta, m'au bătut pe spate şi păreau cu toţii încântaţi. Aşa-i că-i nostim?

„Dar cum te cheamă pe d-ta?" întrebai eu atunci.

„Că bine zici, noi nu ne-am recomandat încă. Mă numesc Townshend, Charles Townshend. Ştii poate că am fost implicat în nenorocirea aceea de la Kut".

In cursul diferitelor vizite pe care le-am făcut în Statele Unite, am avut ocazia să cunosc personal multe „big noises" cum îşi numesc americanii celebrităţile. Theodore Roosevelt era şi el un mare actor — ştia să se impună impresionabililor săi concetăţeni.

L'am văzut pentru ultima dată către sfârşitul războiului mondial; mă invitase să petrec o Duminică la el, la Oyster Bay, în Long Island. Apoi a căpătat un abces la o ureche şi a trebuit să intre în spital. Am primit de la el un bileţel scris cu creionul.

„Dragă F. F. Desigur că ai aflat din jurnale unde mă aflu. Mă tem că mica noastră petrecere va trebui amânată. T. R."

Puţin după aceasta, a murit.

Pe preşedintele Wilson l'am văzut o singură dată la Casa Albă, şi m'a isbit asemănarea lui cu Chamberlain. Mi-a părut însă foarte ciudat faptul că tot timpul cât a durat audienţa, într'o cameră triunghiulară ce da într'un coridor, un individ spătos se plimba de colo până colo cu o mână în buzunar. Era omul siguranţei secrete şi se temea probabil că aveam să atentez la viaţa prezidentului.

Ultima dată când l-am văzut pe Wilson a fost în ziua de 4 Martie 1921, la Washington — în ziua când înceta să mai fie preşedinte şi urma să fie înlocuit de Warren Harding. Mă dusesem la Capitol pentru a vedea proclamarea lui Harding care trebuia să aibe loc la amiazi. Dar până la orele douăsprezece, Wilson mai era încă preşedinte.

Un prieten mă apucă de braţ şi mă conduse spre Cabinetul Preşedintelui. O mulţime imensă se adunase pentru a saluta pe noul Caesar şi puţini au fost aceia cari au observat intrarea lui Wilson pe o uşă laterală. I se pusese la dispoziţie un cărucior pentru a ajunge în cabinetul său. El refuză însă cu hotărîre vehiculul preferând să-şi târască penibil picioarele, ţinut de o parte şi de alta de doi prieteni. Mai avea de rezolvat o serie de acte mai înainte de a fi sunat douăsprezece. El semna cu mâna tremurătoare un document şi încă unul... timpul trecea şi afară mulţimea aştepta semnalul că totul se sfârşise. Wilson nu-şi terminase însă lucrul. Era douăsprezece şi el tot mai scria. Ce era de făcut? Cineva luă o hotărîre.

Ceasul Senatului fu dat cu douăzeci de minute în urmă şi astfel, Wilson mai rămase încă douăzeci de minute Preşedinte, peste timpul ce i se cuvenia. Ziua de 4 Martie 1921 a fost singura dată în istoria Statelor Unite când ceasul oficial a fost dat înapoi. O amintire ciudată şi tristă.

E. D.

CURȚILE

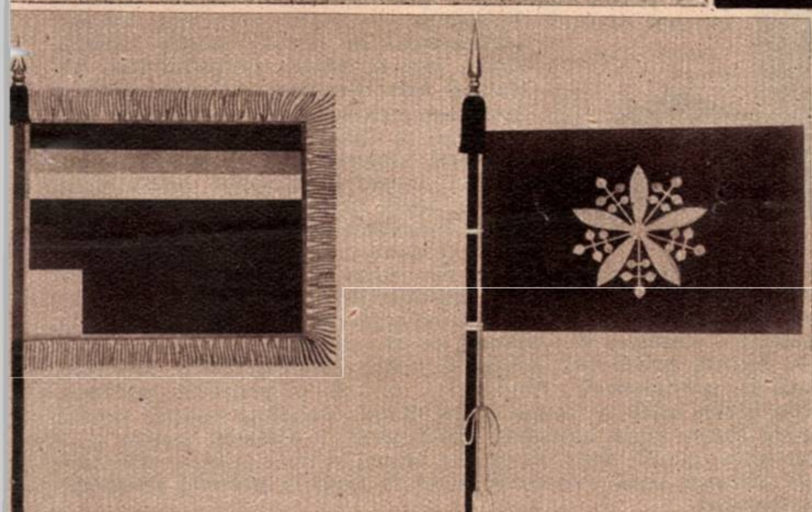
In cadrul unor festivități grandioase a avut loc la Hsinking (Manciuria) încoronarea lui Pu-ji ca împărat al Manciuriei. In fotografiile noastre vedem: primul marş al nouei gărzi imperiale.

Impăratul în mare ținută trecând în revistă căpeteniile statului.

Studentele, aşteptând cu drapelele în mână trecerea tânărului împărat.

Noul drapel Manciurian (stânga) şi stema împăratului (dreapta)

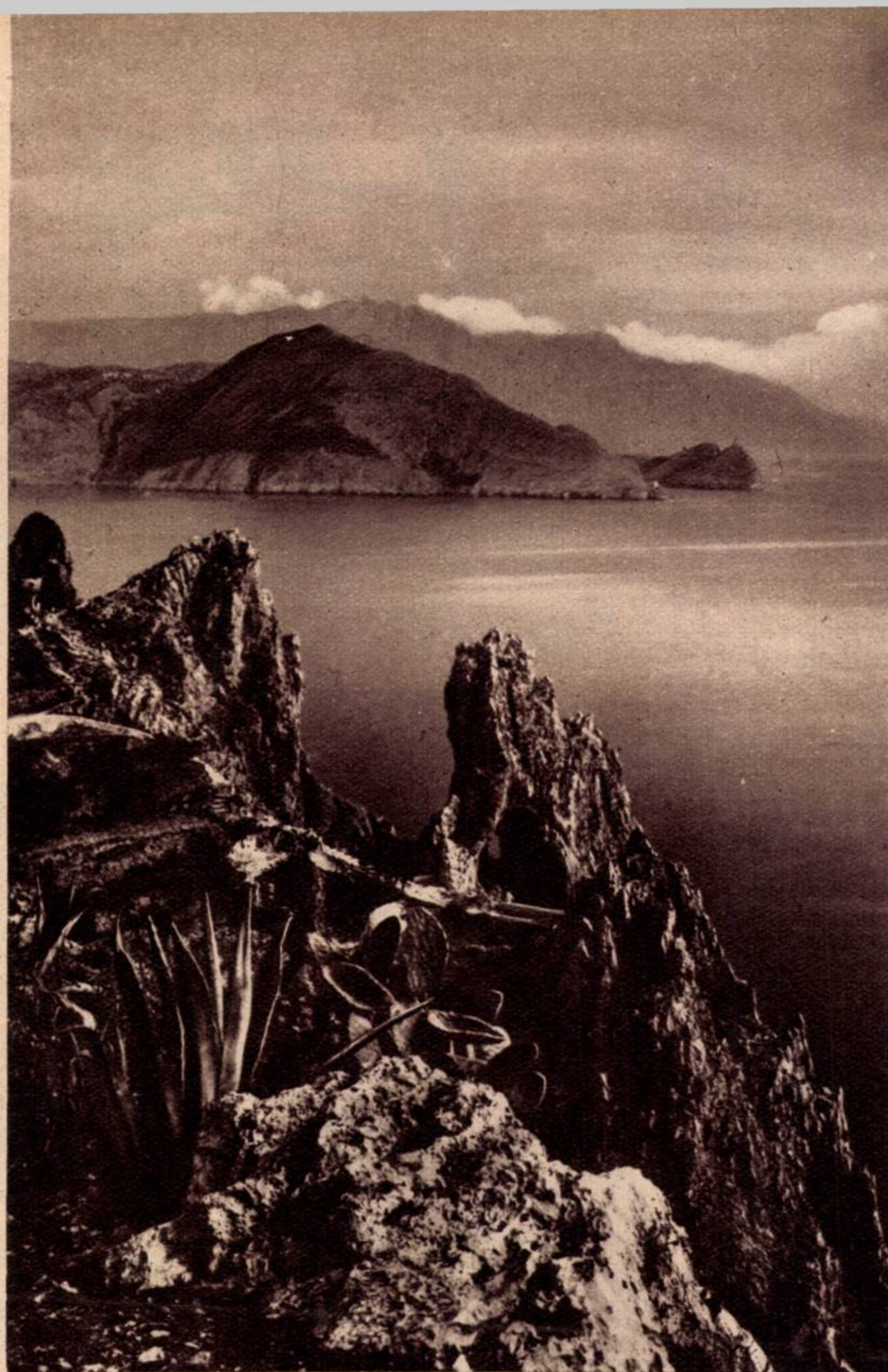
La Delft au avut loc săptămâna trecută înmormântarea reginei mame Emma a Olandei. In fotografia noastră cortegiul funebru părăsind palatul regal din Haga.

Regele George al Angliei, împreună cu Regina, au vizitat pentru prima oară — dela suirea pe tron — galeria națională londoneză. Ziarele au remarcat cu acest prilej faptul că Regina purta o pălărie modernă.

SANCTUARUL dela CAPRI

Golful Capri în admirabila lui înfăţişare

Cum s'a străduit D-rul Axel Munthe să salveze viaţa a milioane de păsări călătoare.

PĂSĂRELE! Păsărele! Viaţa mea pe această minunată insulă ar fi fost cu mult mai fericită dacă nu le-aş fi iubit atâta".

Omul care a scris aceste cuvinte este acum bătrân — a trecut de şaptezecişicinci de ani. A orbit aproape cu totul şi cu mare greutate se mai târăşte chiar prin cele mai familiare colţuri ale grădinilor de măslini şi ale aleilor de cipri din jurul „Vechiului Turn" despre care ne vorbeşte în faimoasa sa carte. Se împlinesc acum douăzeci şi cinci de ani de când s'a instalat la Torre di Materita şi pe măsură ce turiştii se îmbulzesc în grădinile dela San Michele pentru a admira grandioasa panoramă ce li se desfăşoară la picioare, vizitele doctorului prin acele părţi, devin tot mai rare.

Jenat de faima pe care i-a adus-o cartea sa, el duce o viaţă retrasă în „Vechiul Turn" şi primeşte vrafuri de scrisori dela admiratorii săi de pe întreaga suprafaţă a pământului. E departe însă de a duce o viaţă inactivă şi sufleteşte a rămas tot atât de tânăr ca şi în momentul în care a pus pentru prima dată piciorul pe această insulă — acum cincizeci de ani.

E fatal ca autorul unei cărţi atât de faimoase ca „Das Buch von San Michele" să fie mereu presecutat de întrebarea: „pe când volumul următor?" Misterul cu care şi-a înconjurat întotdeauna activitatea literară şi care a ascuns chiar celor mai intimi prieteni existenţa cărţii sale mai înainte de a fi ieşit de sub tipar, este acum mai opac decât oricând şi întâmpină orice aluzie la un nou volum cu tăceri din care nu-l faci să iasă cu nici un preţ. Este însă sigur că D-rul Munthe mai are încă multe de spus, că a aşternut o mare parte din toate acestea pe hârtie şi că în curând le va dărui lumii.

Atât prin puterea magică a condeiului său cât şi prin neîncetatele-i eforturi pe diferite alte căi, a urmărit întotdeauna să aline suferinţele animalelor şi mai cu seamă, să asigure neamului păsăresc care-i e atât de drag, protecţie şi libertate. Dar această misiune pe care şi-a asumat-o, nu mai întâmpină astăzi obstacolele ce i s'au ridicat atunci când tânăr şi neajutat de actuala-i faimă a început să lupte împotriva cruzimilor unei rase întregi, concentrate pe această insulă numită Capri, care se întinde pe patru mile pătrate şi care din timpuri imemorabile a însemnat pieirea tuturor creaturilor înaripate ce se rătăceau pe ea. Nu există prefaţă mai nimerită pentru fantastica poveste a acestei lungi lupte acum victorioase, decât cuvintele pe care le-am citat la începutul acestui articol.

Din primele momente ale stabilirei sale pe insulă, această cruzime faţă de păsări a fost pentru el nourul ce nu-l lăsa să se bucure de frumuseţile unui ţinut pe care l-a iubit atât de mult, şi un fapt de neînţeles la nişte oameni a căror bunătate o cunoştea şi o aprecia ca nimeni altul.

In fiecare primăvară, păsări de toate speciile, sturzi, turturele, ciocârlii, privighetori, rândunele, prihori şi prepeliţe, părăsesc calda Africă unde au iernat şi ascultând chemarea naturii, sboară înspre Nord, unele ajungând chiar până 'n Islanda, pentru a se împerechia pe pământul unde s'au născut şi unde-şi cresc puii spre a se întoarce apoi împreună cu ei în Sud, la primele simptome ale toamnei.

Intre Egipt şi Capri se află o mare întindere de apă semănată de nenumărate obstacole şi greutăţi. Foamea şi oboseala fac multe victime în rândurile lor pentrucă nu au unde să poposească — de sus din înaltul cerului, cormoranii feroce păsări de pradă — se

Iată două picturale vederi din minunata regiune Capri

reped asupră-le sfâşiind o bună parte din ele şi dacă se apropie prea mult de suprafaţa apei, cad în gura peştilor cari pentru a le înhăţa ies din valurile Mediteranei făcând salturi uimitor de înalte.

Nu se ştie pentru ce, dar Capri mai mult decât oricare alt loc, de pe continentul învecinat sau depe celelalte insule pare să fie de secole în aceste ape ţinta principală a păsărilor. Aceasta se datoreşte poate poziţiei sale geografice care a situat-o chiar în drumul stolurilor migratoare — această frumoasă insulă ce se întinde ca o împărăţie a păcii în Mediterană a părut întotdeauna un port de odihnă după îndelungata lor călătorie.

„Imi plăcea grozav să le văd venind în fiecare primăvară cu miile; era o bucurie pentru mine să le aud cântând în grădina dela San Michele. Dar veni o vreme când aş fi vrut să nu mai vie, când aş fi vrut să le dau semnale din largul mării, să le fac să sboare înainte cu cârdul de gâşte sălbatece ce se duceau spre ţara mea şi mai sus, în Nord unde erau la adăpost de urgia omului.

Soarta care le aştepta aci era foarte departe de ceeace insula părea să făgăduească. Atrase de neîncetatele strigăte ale păsărilor orbite pe care localnicii le întrebuinţau ca momeală, ele cădeau în laţurile întinse pe pantele munţilor. După o noapte de zadarnică luptă pentru redobândirea libertăţei, se vedeau băgate în nişte cutii mici de lemn şi expediate fără apă şi fără hrană, spre capitalele Europei unde erau distribuite ca delicatese pe la marile restaurante.

Altele erau purtate zile la rând dealungul străzilor de către ştrengari, cu o sfoară în jurul aripilor, şi-şi sfârşiau martirajul în biserici, în Dumineca Paştelui.

De secole, ţăranii de aci obicinuiau să sărbătorească Invierea Domnului aducând păsări vii în biserici, pentru a fi eliberate — simboluri mutilate ale „Porumbelului Sfânt" — la un anumit moment al ceremoniei religioase. Incurajaţi de către preoţi, locuitorii nu vedeau nimic rău în aceasta şi se delectau privind graţioasa fluturare de aripi, în vreme ce micile creeaturi sburau în juru-le buimăcite de frică şi încercând să fugă prin uşile şi ferestrele închise până când, sfărâmându-şi capul de ziduri, cădeau moarte la pământ. Această practică se asociase atât de strânse cu sărbătorirea Paştelui încât în marea biserică dela Capri, sfârşeau astfel, mai bine de patru mii de păsărele, într'o singură dimineaţă.

Ce putea face un om şi încă străin, împotriva acestui vechi obiceiu? Dar Axel Munthe nu era omul care să se oprească înaintea dificultăţilor sau a cărei hotărâre să poată fi derutată de ridiculizări sau de frică.

„Rareori se întâmpla să nu mă duc la biserică în Dumineca Paştelui; şi mă postam la uşă alături de orbul Cecatiello cerşetorul oficial din Anacapri, şi amândoi întindeam mâna, el cerându-şi gologanul iar eu, pasărea din buzunarul bărbatului, dintre faldurile pelerinelor largi ale femeilor şi din mânuţele copiilor".

In zorii zilei, tânărul doctor avusese grija să se caţere sus pe acoperişul bisericei şi în vreme ce devotatul său Mastro Nicola îi ţinea mormăind scara, spărsese câteva geamuri pentru a da măcar câtorva din păsărelele sacrifi

Romantismul desăvârşit al acestei regiuni legendare respiră şi din alăturatele două ilustraţiuni.

cate putinţă să-şi recâştige pe acolo libertatea.

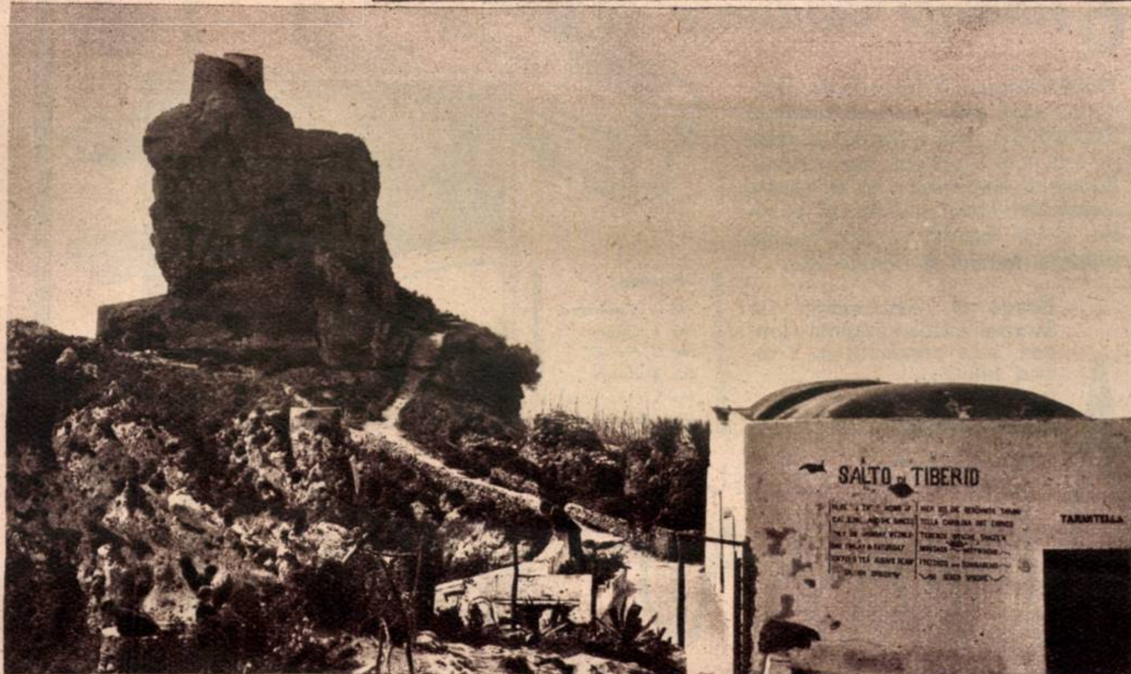
Dar oricât de oribilă i-ar fi părut lui şi oricărui alt iubitor de păsări această nesăbuită distrugere a atâtor vieţi nevinovate, aceasta era un fleac pe lângă măcelul de masă pentru care insula e faimoasă şi care formează articolul de căpetenie al infloritorului său comerţ. Acest comerţ ce se bazează pe prinderea şi exportarea de păsări vii, numără vreo câteva secole şi e foarte lucrativ. Toate păsările erau considerate bune, dar fruntea vânatului era prepeliţa.

Din cele mai îndepărtate timpuri ale antichităţii, prepeliţa a trecut drept o delicatesă. Grecii şi romanii o puneau întotdeauna pe lista epicureicelor lor festinuri. Homer şi Virgil şi mai târziu Pliniu, ne laudă savoarea ei şi nu o singură reţetă pentru prepararea prepeliţelor, ne-a rămas dela romani.

In zilele acelea insula fiind proprietatea Impăraţilor, produsul ei, se rezerva exclusiv, meselor imperiale. Odată cu căderea imperiului, însă, lucrurile s'au schimbat şi încă de pe la anul 1033 Capri era renumit pentru exportul său.

Dând acestei insule un prim episcop, Papa, stabili că singurul său venit avea să fie aşa numitul *Transitus Cortunicum*, adică trecerea prepeliţelor, drepturile lui feudale fiind de zece la sută din păsările prinse, sau valoarea lor corespunzătoare în bani. Prin aceasta el deveni cunoscut ca *„Vescovo delle Quaglie"* — Episcopul Prepeliţelor, un titlu pe care l'au moştenit apoi toţi succesorii săi.

Proclamată astfel de către preoţime ca un mijloc de trai, nu e de mirare că locuitorii au ajuns să vadă în sosirea păsărilor călătoare, un dar dumnezeesc. In 1610, un cetăţean din Anacapri, trimiţând o petiţie Regelui Neapolelui, în care

cerea reducerea unor impozite, exprima această credinţă generală în următoarele rânduri:

„Mijlocul principal de subsistenţă al populaţiei depinde de Mila Domnului nostru Isus Cristos caer la anumite perioade ale anului, foarte scurte, ne trimite o ploaie de prepeliţe, pe care noi le prindem cu plasa, riscându-ne viaţa prin cele mai primejdioase locuri şi le ducem apoi la Neapole pentru a le vinde".

Prepeliţa, nefiind carnivoră nu poate fi atrasă în curse cu viermuşori aşa cum se proceda pentru prinderea păsărilor cântătoare întrebuinţate la Paşte. Şi pe urmă, în plasă se poate prinde un foarte mare număr de păsări, de toate speciile. Cam în felul celor întrebuinţate de către pescari, aceste plăşi, aveau pe margini un fel de mici „buzunare" şi se întindeau pe toată suprafaţa insulei dar mai cu seamă pe pantele muntelui Barbarosa, care s'a dovedit a fi regiunea cea mai frecventată de către păsări. Dar pentrucă vânatul să se prindă în cantităţi cât mai mari, se întrebuinţează femele orbite care prin nesfârşitele lor cântece atrăgeau sute de victime în cursele de reţea.

„Nu se mai pot opri" scrie doctorul în cartea sa „ţipă zi şi noapte până când mor. Cu mult înainte ca ştiinţa să descopere ceva despre localizarea diverşilor centri nervoşi în creerul omenesc, diavolul a arătat discipolului său omul că înţepând ochii unei păsări cu un ac înroşit în foc, aceasta cântă apoi în mod automat.

Cum însă sute de păsări muriau sub această operaţie, cele care supravieţuiau se vindeau foarte scump. Maestru în această artă era fostul măcelar stăpânul muntelui Barbarosa, despre care ne vorbeşte Munthe în cartea sa.

N'a existat luptă mai asiduă decât aceea pe care a dus-o doctorul pentru a intra în posesiunea acestui munte. El încercase în repetate rânduri să-l cumpere dar era prea productiv pentru măcelar, pentruca să se îndure a renunţa la el în schimbul unui preţ normal. Munthe a făcut atunci repetate intervenţii pe la cei cari deţineau autoritatea în această regiune, cerând să se interzică oribilul procedeu a plăşilor şi al păsărelelor orbite.

„M'am adresat prefectului de Neapole şi apoi guvernului, la Roma, dar mi s'a răspuns că nu era nimic de făcut, că muntele aparţinea de drept şi de fapt măcelarului şi că legea era de partea lui. Am plecat atunci la Papă, dar un cardinal obez mi-a ieşit înainte şi mi-a spus că, chiar în dimineaţa aceea, Sfântul Părinte se dusese de cum se crăpase de ziuă, în grădinile Vaticanului pentru a asista la scoaterea păsărelelor din plăşi; vânătoarea dăduse rezultate foarte bune, se prinseseră mai bine de două sute de prepeliţe".

Se întoarse la San Michele descurajat de insuccesul intervenţiilor sale şi se gândi să recurgă la alte măsuri. Din când în când, la intervale foarte scurte, descărca un tun vechi abandonat de englezi în războiul dela 1808 şi-şi dresase câinele să latre toată noaptea; spera că în modul acesta, avea să sperie păsărelele, şi să le facă să sboare mai departe. Işi găsi însă într'o dimineaţă câinele otrăvit iar el fu dat în judecată şi amendat. Fostul măcelar, triumfase.

„Mi-am vândut vaza greacă şi minunata Madonă de Desiderio di Settignano la care ţineam atât de mult, spre a realiza fabulosul preţ al muntelui în care se cuprindea de vreo câteva sute ori valoare lui reală. Când venii cu banii, el reluă vechea tactică şi-mi spuse rânjind că preţul se dublase... Exasperarea mea atinsese culmea. Aş fi fost în stare să mă despart de tot ceea ce posedam pentru a deveni stăpânul muntelui. Nu mai puteam dormi şi nu mă mai gândiam la nimic altceva. In disperarea mea, am fugit dela San Michele şi am stat câtăva vreme la Monte Cristo pentru a nu mă reîntoarce decât atunci când ultimile păsărele trecuseră peste insulă".

Dar şansa l-a favorizat în cele din urmă şi anume ea s'a ivit la căpătâiul măcelarului care a căzut la un moment dat greu bolnav. Doctorii localităţei şi molitvele de câte „treizeci de lire pe zi" rămaseră fără efect. Cei cari au citit „Das Buch von San Michele" îşi vor aminti cu ce condiţie a consimţit în cele din urmă Axel Munthe să vie să-l trateze — a fost o condiţie respinsă la început şi primită în cele din urmă, când s'a văzut că nu mai era nici o altă speranţă de scăpare. Omul a fost salvat, minunea a fost atribuită Sfântului Antonio iar Doctorul a intrat în stăpânirea muntelui, la preţul exorbitant stabilit de către măcelar.

Sunt acum treizeci de ani de când muntele a devenit un sanctuar al păsărilor. Pantele Barbarosei altădată goale, sunt acum bogat împădurite de pini. De treizeci de ani, muntele este un refugiu şi un loc de odihnă pentru miile de păsări obosite care de două ori pe an, vreme de şase săptămâni îşi întrerup, poposind aci, lunga lor călătorie spre Nord sau spre Sud. In 1923, guvernul italian a interzis prin lege, crudul obicei al orbirei prepeliţelor, precum şi întrebuinţarea de plăşi sau laţuri. Deşi în felul acesta s'a pus capăt exportărei de păsări vii, a mai rămas totuş dreptul de vânătoare în cursul sezoanelor migraţiunei, un drept de care se bucura întreaga parte bărbătească a populaţiei toate păsările ,oricât de mici, fiind considerate vânat. Singur Barbarosa oferia o inviolabilă protecţie.

Da, dacă creând acest mare sanctuar păsăresc, Axel Munthe a avut senzaţia că se făcuse ceva de seamă pentru libertatea lor şi că umanitatea realizase astfel un progres, să nu vă închipuiţi că şi-a încrucişat mâinile pe piept mulţumindu-se a-şi rumega victoria. Din ziua aceea şi până astăzi, el a luptat mereu pentru a da păsărelelor o şi mai largă libertate, oferindu-le întreaga insulă.

In paginile cărţii sale „Das Buch von San Michele" autorul trimite un apel vibrant întregei lumi aşa cum a mai făcut şi acum treizeci de ani în „Reminiscenţe şi Ciudăţenii". Tradusă în mai multe limbi, cartea face să-i răsune apelul din Nordul unde a văzut lumina zilei şi până'n punctul cel mai înaintat al Sudului, din America şi până'n Palestina. Intr'o prefaţă specială a ediţiei italiene, el face apel mai direct şi mai energic ca şi cum în el s'ar concentra toate speranţele, toate eforturile şi toată credinţa unei vieţi întregi.

Copiii Bisericei Catolice învaţă cuvintele din Cântecul Ingerilor — ea a uitat însă să-i înveţe cuvintele din cântecul păsărilor. Or, şi ele sunt tot nişte mesageri cereşti — aducând acelaş mesagiu divin ca şi Ingerii... Imi va fi oare dat să văd înainte de a muri, încă o minune pe această insulă a minunilor? Va veni oare ziua când păsările terorizate ce trec în fiecare primăvară pe deasupra Italiei ,îşi vor putea odihni în voie aripile obosite pe acest pământ binecuvântat de Sfântul Francisc, mai înainte de a porni iar în lunga lor călătorie spre Nord? Veni-va oare ziua când printre fanfarele ce intonează „Giovinezza" voiu auzi clopotele dela Assisi şi cântecul ciocârliei?

La un asemenea apel nu putea rămâne surd un om cu spiritul atât de larg ca Mussolini, care deşi poartă o formidabilă sarcină de răspunderi pe umeri, se interesează de tot ceeace constitue viaţa ţării sale, până la cele mai mici mişcări. Printr'un decret absolut, emis la începutul acestui an, Capri a devenit un imens sanctuar al păsărilor. E interzis a se întrebuinţa aci laţuri, plăşi şi puşti. Şi nu poţi ridica viaţa unei păsări, fie ea cât de mică, fără a-ţi atrage cea mai riguroasă pedeapsă. Milioane de păsărele vor putea de acum încolo să poposească şi să rămână în voie, în orice parte a insulei. Arborii sunt acum plini de cântecele lor.

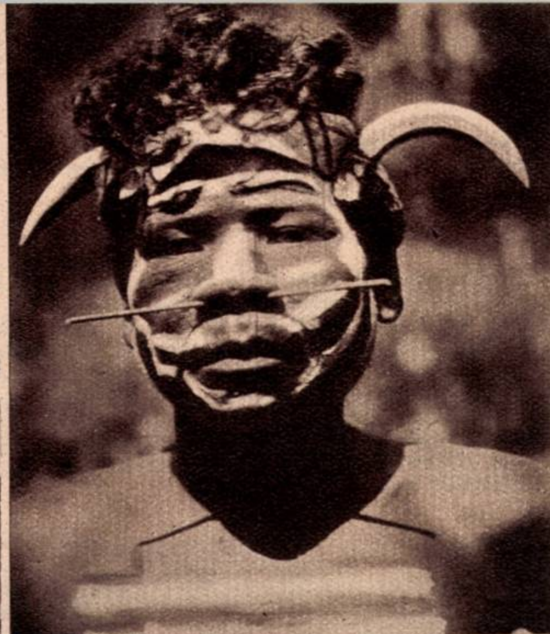
Deşi stă modest deoparte, Axel Munthe poartă în suflet o mare bucurie pentrucă şi-a văzut însfârşit visul realizat. Din vechiul său turn, el ascultă acum cântecele păsărelelor şi ştie că sunt libere. Şi poate că repetă cu o ironie blândă cuvintele pe care le-a scris după ce a devenit stăpânul muntelui:

„N'am spus încă nici un cuvânt care să micşoreze ultima minune a Sfântului Antonio, dar acum că nu sunt tocmai departe de sfârşit, vreau să şoptesc primului înger pe care-l voiu întâlni ,că port cel mai adânc respect Sfântului Antonio. Dar eu şi nu el a scos puroiul din plămânul stâng al măcelarului — şi-l voiu ruga să pună o vorbă bună pentru mine. Sunt sigur că Atot Puternicul Părinte iubeşte păsările, căci altfel nu le-ar fi dat o pereche de aripi aşa cum a dat şi îngerilor săi".

GEOFFREY BRET HARTE

CIVILIZAȚIE și BARBARIE

Pe timpul Ramazanului. care e postul cel mare al musulmanilor, după care urmează sărbătorile Paștelui, Bayram-ul, indigeni fanatici se prezintă publicului în cafenelele maure, în cadrul unui spectacol ce te umple de groază: înghit cuie, ronțăie și inghit sticlă și pietre, mănâncă veninoșii scorpioni și-și ard trupul cu facle aprinse. Dar ceiace e mai surprinzător, e că aceste practice au loc în centrul cel mai civilizat al Africei de nord, splendidul oraș Alger-la-Blanche...

Iată diverse tipuri care ilustrează în parte barbaria regiunii de care se ocupă redactorul nostru. In gest, în mișcare, atitudine, se citește cea mai înfiorătoare cruzime.

O SECTA FANATICA

NU numai coborând treptele veacurilor apuse către inima continentului negru, unde misterul dăinuește în ciuda asalturilor neîntrerupte ale civilizației ce se avântă cu pași de gigant, ci chiar în centrele cele mai civilizate ale Africei de nord, în frumoasele orașe europenizate de pe țărmul mării Mediterane, se întâlnesc și astăzi urme de barbarie. E vorba de o sectă fanatică, purtând un nume ciudat — *Aïssaouas* — răspândită mai ales în provincia Constantine și care pe timpul postului Ramazanului, se înfățișează publicului, dând spectacole în cafenelele maure.

CAFENELELE MAURE

Să facem mai întâi cunoștință cu aceste stabilimente indigene, cari nu s'au schimbat deloc în cei o sută de ani de stăpânire franceză. Cafeneaua maură este un interior ciudat, ce dintru început îți face impresia unui azil de vagabonzi, nomazi, oameni fără rosturi mărturisibile; figuri crunte ca într'o anticameră a crimei. E locul de întâlnire al arabilor, unde vine adevăratul popor, atras de înclinarea lui irezistibilă spre farniente, poporul fascinat de baladele bătrânilor trubaduri și de excitantele dansuri ale curtezanelor.

Clienții se așează nepăsători, unde le convine. Nici un sgomot nu se aude în cursul zilei, afară de câteva căscături lenevoase, șopote de sfaturi misterioase și păcănitul sec al unui joc de dame. Intr'un colț, vre-un fiu al Profetului sforăie în pace.

Dinaintea vetrei împodobită cu faianțe albastre, stă în picioare cafegiul și ca un oficiant în fața altarului, trece necontenit pe jaraticul aprins, micele ibrice de tablă cu lungi mânere, pe când *ouled*-ul aduce tăcut clienților, ceștile din care se ridică aburul aromat.

PIPE DE HAȘIȘ

Tot cafegiul umple cu grijă pipele de hașiș *(Kif)* și le împarte clienților, după ce din politeță a șters ciubucul pe propriul său obraz. In fumul acestei buruiene cu efecte de opium, indigenii caută uitarea cine știe căror amoruri, sau poate știu să distingă în rotogoalele de fum orizonturi fermecate, să clădească în visuri minunate cetăți unde tronează fericirea... Și în această atmosferă de nesănătoasă reverie, fluerul începe să moduleze note indecise, luând treptat forma unor tânguiri fără ritm, armonii traducând neantul acestei existențe în care vegetează elementul bărbătesc indigen...

RAMAZANUL

Impreună cu rugăciunea și pomana, postul ține un loc însemnat în dogma musulmană, acestea completându-se una pe alta în haruri: rugăciunea conduce pe credincios numai până la jumătatea drumului spre dumnezeire; postul până poarta raiului și prin pomeni se poate obține intrarea în grădinile paradisului..

Obligațiunea postului la mulsulmani, e observată cu foarte multă strășnicie. Constă în a nu lua nimic în gură, a nu bea, a nu fuma și nu aspira niciun parfum, din zorii zilei când ochiul poate deosebi un fir alb de altul negru, până'n amurg când nu se mai poate distinge un fir alb de unul roșu. Odinioară, în vremile de slavă ale Islamului lui Mahomed, nu era permisă nici vorba.

Noaptea se scurge însă, în ospăț și veselie. Căci dacă se condamnă sever stomacul în cursul zilei, noaptea libertatea e deplină.

Orașul arab se însuflețește. Sub cerul nopții, ce face să reiasă așa de bine albul zidurilor luminate de făcliile cerești, o lume din o mie și una de nopți se perindă în misterul îngustelor ulițí. In dosul porților pe cari fac de pază împotriva duhurilor rele, mâna Fathmei fiica lui Mahomed și coarnele de gazelă, se aud svonuri de petrecere. Unii mănâncă și beau, nepăsător culcați pe caldarâm, așa că trebuia să calci peste țurloaie goale spre a putea străbate. Casele de plăceri fac cele mai bune treburi. Iar în cafenele, indigeni imobili ascultă poemele improvizate ale trubadurilor veniți din deșert, sau urmăresc cu ochii dilatați dansul curtezanelor și practicele barbare ale fanaticilor Aissaouas...

VESTIGII DE BARBARIE

E un spectacol groaznic, la care asiști fără nicio plăcere și poate că tu, om civilizat, cu sufletul plin de revoltă, ai scoate revolverul să pui capăt unei astfel de grozăvii nedemne de secolul nostru. Dar la ce să riști o încăerare ce ți-ar putea fi fatală și-ar pune în grele dileme autoritățile? In fața acestei replici a rațiunii, revolta se transformă în milă, o milă

Slujbe barbare oficiate cu regularitate

profundă pentru aceşti nenorociriţi ce n'au găsit altceva mai omenesc, ca să-şi câştige pâinea de toate zilele, pentru aceşti sclavi ai unei credinţe stupide...

AISSAOUAS...

Un vacarm cumplit, o muzică infernală, în care tobele predomină, anunţă începutul reprezentaţiei. La un moment dat, un grup de Arabi, bătrâni şi tineri, cu feţele sfrijite de mizerie şi îngânând monotone cantilene asiatice, dau buzna în sală.

Dansează într'o alură ciudată mişcând capul alternativ înainte şi înapoi, aşa de violent că s'au întâmplat uneori accidente cerebrale, căderi în catalepsie. Şi pe măsură ce dansul devine mai febril, muzica ridică tonul, iar femeile strânse în umbra arcadelor scot chiote de bucurie, ceiace stimulează la paroxism, fanatismul mizerilor actori...

Dansurile barbarilor

Atunci, un urlet sinistru ca de hienă rănită străpunge spaţiul şi cel mai bătrân împins ca de un resort, se rostogoleşte lângă instrumentele de tortură. Beat de mişcare şi de... armonie, când muzica şi urletele neumane ating proporţii de uragan, el înghite cuie ruginite, pietre, sau sfărâmă în dinţi bucăţi de sticlă, dându-le pe gât. Apoi se retrage într'un colţ, prăvălindu-se în convulsiuni pe lespezile reci. Prin el a trecut spiritul Profetului şi camarazii îl privesc cu respect...

„Oameni" care se mutilează sub privirile incordate ale semenilor lor.

Şi tot astfel un al doilea şi-un al treilea adept continuă barbara exibiţie, variind doar plăcerile. Unii mestecă foi ghimpate de cactus şi bale verzi-roşcate li se ivesc la colţurile gurii, alţii scorpioni vii, etc.; altora le convine să-şi ardă pântecul şi braţele cu făclii aprinse, sau înghit jăratic; alţii îşi găuresc nasul, limba şi obrajii cu ace.

CELE MAI ORIBILE INSECTE

Dar ceiace inspiră mai multă oroare e scena cu scorpionii, când aceştia excitaţi de lumină, se pun în defensivă, prezintând ghiarele şi agitând în toate direcţiile articulata coadă cu venin. Şi totuşi exaltaţii îi ronţăie fără să-şi trădeze cea mai mică scârbă sau teamă...

E cu atât mai de mirare, cu cât populaţia arabă nu simpatizează deloc această oribilă gânganie, a cărei înţepătură este în aproape toate cazurile mortală. In timpul căldurilor verii, când scorpionul e foarte periculos, se atârnă pe pereţii caselor pancarte, cu inscripţia: „Allah să ne păzească de veninurile din afară..." Iar copiilor le place să chinuiască scorpionul înconjurându-l cu un cerc de jăratic, apoi pândesc clipa când acesta, convins de neputinţa de-a străbate obstacolul, se sinucide înţepându-se cu propriul ac veninos.

ORIGINA OBICEIURILOR ACESTEA BARBARE

Pentru cea mai mare parte a musulmanilor ingoranţi şi creduli, membrii sectei Aïssaouas sunt sfinţi animaţi de spiritul lui Allah, putând graţie patronului lor Si-Mahmud-ben-Aïssa, să'nfrunte şi să sufere fără vătămare şi fără durere, cele mai fioroase torturi.

Pentru observatorii superficiali, ei nu sunt altceva decât nişte jongleuri şi scamatori fără niciun caracter religios, simpli exploatatori ai prostiei omeneşti.

Savanţii afirmă însă că ciudatele şi extraordinarele lor exibiţii, nu sunt nicidecum tururi de dibăcie, ci simple fenomene de nevroză, de hipnotism uşor explicabile.

Adevărul e că aceşti Aïssaouas sunt credincioşi exaltaţi şi practicele lor manifestările bizare ale unui misticism maladiv.

FONDATORUL SECTEI

Fondatorul sectei trăia la Meknès, acum câteva secole. Ca răsplată pentru virtuţile sale, — spune legenda — Allah îi acordă puterea de a face minuni, cu cari uimi populaţia şi discipolii.

Bunăoară, de-i era foame, întindea mâna şi o masă bogată apărea lângă el; avea sete, lovea cu băţul în piatră seacă şi izvorul răcoritor ţâşnia deodată; vroia să-şi îmbogăţească prietenii, vâra găleata în puţ şi-o trăgea afară plină cu monede de aur.

Dar ceiace-i mări faima, atrăgându-i tot mai mulţi aderenţi, fu revelaţia ce făcu într'o zi credincioşilor, că obţinuse dela Allah ca toţi fraţii şi discipolii săi să fie invulnerabili şi că nici focul, nici veninul, nici foamea ori setea nu va putea să-i atingă, niciun chin oricât de crud nu va putea să le vatăme...

G. KIVARAN-RAZVAN

ROMANUL LUI ALEXANDRU Stawisky ȘI AL MISTERIOASEI SALE SOȚII

DE: JOSEPH KESSEL

Frumoasa Arlette Stawisky care a obținut câteva premii la concursurile de eleganță a fost arestată. Celebrul romancier Joseph Kessel a cunoscut și a frecventat multă vreme menajul Stawisky studiindu-l în vederea unui roman pe care intenționa să-l scrie. Care este secretul enigmaticei Arlette Stawisky, despre care președintele consiliului de miniștri din Belgia, care a avut prudența să nu facă afaceri cu soțul ei a exlamat: „Am văzut-o pe Doamna Stawisky, o minune de frumusețe și distincție".

Joseph Kessel a scris special pentru „Realitatea Ilustrată" romanul pe care îl publicăm în foileton.

ASTFEL, prima mea seară cu omul care va sdruncina într'o bună zi întreaga opinie publică — blazată în fața scandalurilor — antrenând în căderea lui, deputați, mari funcționari și miniștri, compromițând creditul statului, nu mi-a lăsat nici o impresie vie, nici o amintire particulară. Nici Alexandru, nici creaturile sale, nu se impuneau memoriei și imaginației mele.

Un banchet destul de confuz, o noapte (ca atâtea altele) printre țigani, acestea au fost, a doua zi, singurele vestigii ale acestei întâlniri. Chiar trăsăturile personagilor erau vagi și diluate pentru mine, fără contur veritabil, fără consistență reală.

Publicul manifestând violent împotriva unuia dintre arestații implicați în afacerea Stawisky

I-am uitat atât de mult, încât am trebuit să fac un vădit efort de memorie două sau trei săptămâni mai târziu ca să-mi amintesc de acest „domn Alexandru", când o secretară îmi rosti cu emfază numele lui la telefon. A trebuit ca Alexandru să-mi vorbească el însuș despre masa noastră la Villette, pentru a putea reconstitui fără precizie și cu oarecare greutate imaginea lui. El, părea că nu se găsește în aceeaș dificultate. Glasul lui era amabil, vesel și aproape familiar:

— Trebue să luăm neapărat masa împreună, îmi spuse el în sfârșit ca și cum lucrul ar fi fost stabilit de comun acord. Știi bine că avem de vorbit.

— Dar despre ce? întrebai eu oarecum surprins.

— Distrat, ca toți artiștii, văd! strigă el cu amabilitate. Vino și vei vedea.

Il auzii murmurând: „Mâine, imposibil, consiliu de administrație. Poimâine, mai puțin: câțiva deputați... Apoi trebue să fac un tour în sud... Apoi..."

A parvenit însfârșit să găsească o zi liberă în prima chenzină a lunii Mai 1932, rugându-mă să viu să-l întâlnesc la Ritz.

Or, în cursul zilelor care au urmat acestei conversațiuni, am primit vești destul de neliniștitoare de la un prieten care a fost operat într'o clinică din Geneva și m'am hotărât să mă duc să-l văd. L-am găsit — din fericire în afară de pericol. Ezitam totuș să plec imediat înapoi, lucru pe care-l făceam totdeauna când scăpam de vacarmul Parisului. Pe de altă parte, atmosfera Genevei, liniștea lacului, a colinelor, farmecul spiritual al străzilor ei antice, erau propice lucrului.

Venit pentru câteva ore, voiu rămâne aci o lună pentru a scrie un mic roman „Wagon-lit".

Totuș pentru angajamentul pe care mi-l luasem înainte de a pleca, îl rugasem pe fratele meu Georges să mă scuze sau să mă înlocuiască. Gândindu-mă la masa cu Alexandru, l-am sfătuit să adopte ultima soluție căci apelul mă intrigase.

— Știi, îmi spuse fratele meu când m'am înapoiat, acest Alexandru este mai interesant decât m'ai lăsat să prevăd. L-am privit cu neîncredere. El începu atunci să râdă și continuă:

— Alexandru ne-a propus pur și simplu în timpul absenției tale 18 milioane.

— 18 milioane!

— Da, pentru a face o gazetă. Se părea că a citit în fundul sufletului nostru. Intr'adevăr, fratele meu și cu mine visam de multă vreme așa ceva. Visam un jurnal al nostru fără patron și fără comanditar, liber de orice politică, de orice influență, de orice timidități. Știam foarte bine că în asemenea condițiuni era greu să ne gândim la un cotidian și că trebuia mulți bani pentru a-i menține independența. Proectul nostru se rezumase la creiarea unui mare „săptămânal" de reportaj, fapte diverse, colorat și viu ca și viața.

Frateel meu, care creiase Détective Voila pe care l-a condus la un succes imens, arătase ce se putea face în această direcție. Cu condițiunea expresă însă, de a nu primi ordinele nimănui.

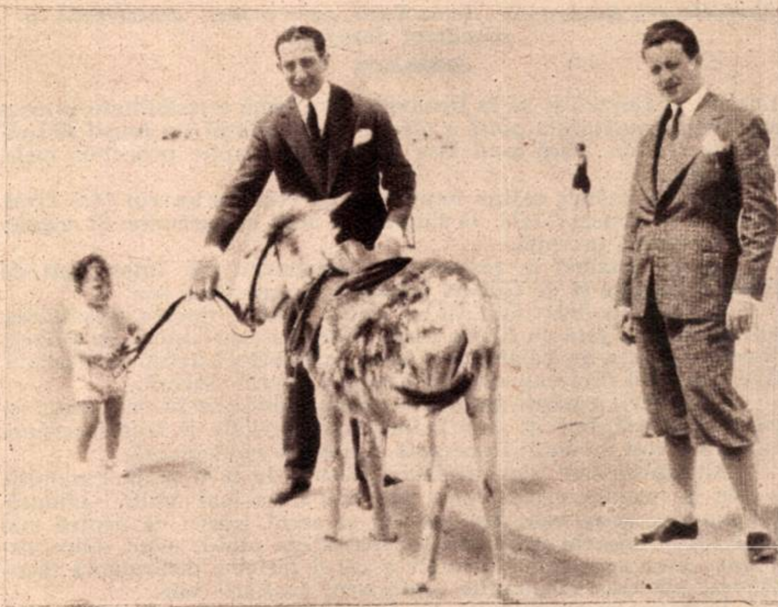
In asemenea condițiuni propunerea lui Alexandru nu-i producea nici o bucurie și nu-l tenta de fel.

— Am refuzat continuă el, fără a te consulta măcar. Am pretextat că suma, considerabilă firește, nu era suficientă pentru lansarea unui mare cotidian și că experiența noastră era utilă mai cu seamă periodicelor ilustrate.

Am întrebat cum a reacționat Alexandru.

— Foarte amabil, fratele meu, el răspunse surâzător că se va interesa în altă parte; nu ținea la un tiraj prea mare, ca la un ziar influent. Apoi schimbă discuția, vorbind de cai, de baccara, de femei și de automobile. Când ne-am despărțit mi-a spus că formula noastră de săptămânal nu-l interesează de fel, dar că, din simpatie pentru noi, și pentru a nu mă fi făcut să iau masa în zadar cu el, va vărsa — în caz că realizăm proectul nostru o sumă de o sută sau două sute de mii de franci ca acționar. „Ceeace nu reprezintă nimic pentru mine" conchise el cu bonhomie.

Incepui să împart părerea emisă de fratele meu la începutul convorbirii noastre. Alexandru, cu mâinile lui fine și largi, cu strania lui tinerețe, cu tenacitatea cu care urmăria adesea o idee asvârlită într'o doară printre 100 de alte chestiuni discutate la o masă, întărind-o cu 18 milioane de franci oferiți cu cea mai stupefiantă ușurință, Alexandru lua acum pentru mine nu numai aspectul unui conviv agreabil și a unui financiar satisfăcător de soarta sa, ci a unui om ambițios și energic, cu atât mai surprinzător, cu cât el nu m'a lăsat să întrevăd aceasta nici din figura, nici din manierele lui.

Alexandru Stawisky „prințul" pe plaja de la Deauville cu unul din copiii săi pe care-i iubea atât de mult.

— Crezi într'adevăr că are asemenea mijloace? l-am întrebat pe fratele meu. Că nu bluffează? Și de unde deține el aceste posibilități?

— In privința acestui din urmă punct mi-a vorbit despre afaceri de grâu, despre o serie de lucrări mari pe care le execută în Europa centrală în contul diferitor guverne și despre un negoț de arme. Trebue să aibă resurse imense judecând după pierderile pe care declară ce le-a avut la joc și după ofertele sale care cred, erau sincere, cu toate că nu ne servesc la nimic.

Oamenii care-și fac o plăcere din a considera propria lor existență ca un spectacol știut bine că sunt supuși adsea fenomenului de serie. Anumite influențe analoage se succed într'un timp atât de scurt în cât le decuplează intensitatea. Anumite forțe disparate se

compun pentru a duce la acelaş scop. Anumite semne se conjugă într'o constelaţie magnetică.

Vagile promisiuni ale lui Alexandru păreau a participa la una din aceste decisive coincidenţe. Opt zile se scurseră de la înapoierea mea, timp în care prieteni din copilărie, oameni de lume în goană după ocupaţiuni amuzante, un tipograf, se declară gata să mă ajute la editarea periodicului, lucru care credeam că nu se va întâmpla niciodată.

Sumele pe care aceştia urmau să le reunească nu ajungeau nici pe jumătate, dar reprezentau un nucleu destul de considerabil şi sigur pentru a mă îndemna să caut în mod activ noi concursuri. Printre atâţia alţii, fireşte, mi-a venit în minte şi Alexandru.

Tentativele de a mă întâlni cu el au rămas multă vreme zadarnice. La biroul lui mi se răspundea că Alexandru nu vine la Paris decât în trecere. Ba la Baube, ba la Biarritz sau la Saint Jean-de-

Dansatoarea londoneză Gella Koro, care a fost amestecată în scandalul Stawisky

Luz, ba la Cannes şi ba la Deauville, el afirmă o reabilitate în care am distins nesăturata poftă a plăcerilor. In sfârşit am reuşit să-l găsesc la telefon. Fără a-mi lăsa timpul să-i explic proectele mele, îmi spuse:

— Vom mânca mâine împreună. Iţi voiu da un vin fără rival. Adu-l şi pe fratele d-tale, vă simpatizez mult pe amândoi. Şi aceasta este esenţialul în viaţă.

Ne-am întâlnit la restaurant. Alexandru era întovărăşit de Henry Hayotte şi de Gilbert Romagnino secretarul său.

Am descris deja atâta cât am putut de bine, fineţea şi agilitatea lui Alexandru, faţă de figura insignifiantă a asociatului său Gilbert Romagnino era un băiat foarte bun, cu trăsături netezi şi regulate. Avea un ochi fără expresie, dar totuş o figură sinceră.

Aceşti trei bărbaţi se tutuiau comportându-se în camarazi, fericiţi de a trăi, fericiţi de a fi împreună, fericiţi de frumoasa lună Iulie. Am fost învăluiţi în această atmosferă contagioasă.

Alexandru mai ales străluceà. Venea de la o plajă renumită, — de la luxoasa mare. Tenul său mat avea mai multă căldură. Corpul său, care cunoştea soarele şi aerul, părea că aspiră mai bine sub o lingerie strălucitoare. Glasul era rapid, sigur, dulce, orgolios. Avea aerul unui biruitor a cărui fericire debordantă făcea să vezi plăcerea răspândită împrejurul exaltării sale.

Patronul restaurantului l-a întâmpinat cu familiaritatea respectuoasă care se arată „clienţilor graşi", adăogând însă o nuanţă de afecţiune sinceră pe care interesul nu o comanda.

Alexandru a comandat o masă înfricoşătoare prin numărul felurilor şi prin generozitatea vinurilor. Am trebuit să gustăm din tot ce ni s'a oferit. Dealtfel totul era excelent. Dacă vreunul dintre noi ezita, Alexandru servia singur, rugător, seducător, insinuant.

In această insistenţă era ceva care amintea de ospitalitatea meselor orientale şi în acelaş timp un fel de sadism. Căci Alxandru, el însuş, nu mânca decât foarte puţin şi anume, o hrană de regim. Abia de-şi înmuia buzele în pahare. La protestul meu el spuse râzând.

— Sunt bătrân dragul meu şi apoi nu vreau să-mi sdruncin sănătatea pe care am acumulat-o la Baube. Soţia şi copiii mei sunt acolo. Priveşte ce frumoşi sunt.

Imi arătă fotografii. Calda lumină marină care scălda acele figuri părea a se reflecta pe cea a lui Alexandru. O expresie de dragoste, de mândrie copilărească şi de melancolie unică, a acoperit farmecul cinic.

Ii voiu vedea foarte curând, spune el punând la loc cu o grijă deosebită fotografiile într'un portofel în care nu erau bani. Masa a ţinut mult. Alexandru a povestit istorii de joc. Cunoştea toate cazinourile şi spunea că avusese diferenţe enorme. Vizibil, aceasta era una din axele profunde ale vieţii sale.

Gilbert Romagnino care făcuse campania în Maroc desvăluia amintiri patetice, arzând de căldură, de frumuseţe.

Aş fi ascultat vreme îndelungată dacă Alexandru nu m'ar fi întrebat brusc: „Ei bine, ziarul acela? Ţi-a povestit fratele d-tale conversaţia noastră.

Am replicat că nici pentru mine nu poate fi vorba de un cotidian, comanditat mai ales de un singur „patron" sau de un grup financiar. Că doriam o independenţă totală, garantată prin contract. Singurul lucru care-mi părea posibil era un săptămânal ilustrat de vast reportagiu, întemeiat de câteva persoane dintre care nici una să n'aibă majoritate.

Pe măsură ce vorbiam un fel de nemulţumire se răspândi pe faţa lui Alexandru.

— Aceasta nu mă amuză, să fiu acţionar mic, într'o afacere mică, spuse el cu un ton hotărât, totuş, ţin totdeauna ceeace promit Poţi să-mi aduci un buletin de subscripţie de o sută de mii de franci şi să nu mai vorbim, căci fac aceasta numai pentru a da o mână de ajutor oamenilor tineri. Banii îi va da Henri.

— Am o idee, spuse în acest moment Hayotte. Am putea dubla, sau chiar tripla subscripţia dacă Kessel ne-ar aduce în gaj publi-

carea tuturor operelor sale viitoare. Vom forma pentru aceasta o societate specială. Vom edita cărţile lui cu preţuri populare şi ne va da patru romane pe an.

Ascultam stupefiat propunerea caraghioasă a lui Hayotte şi îl întrebai dacă nu cumva glumeşte. Alexandru surâse cu indulgenţă, bătu pe umăr pe asociatul său şi pentru a schimba vorba ne turnă în pahare liqueur.

Am plecat cu capul greu. Svelt, elegant, proaspăt, Alexandru sări în maşina lui spunându-mi:

— La biroul nostru, într'una din aceste zile.

Birourile erau situate după cum se ştie în place Saint-Georges într'o casă particulară. Băiatul care m-a întâmpinat în stradă era poate Henri Voix.

Henri Voix tovarăşul de fugă al lui Stawisky fotografiat cu amanta lui

Regret că nu am dat nici o atenţie figurii sale. Dar cum puteam să prevăd care va fi ultimul partener în jocul lui Alexandru şi că în casa fatală din Chamonix, partide de belotă neterminabile şi enervante, desenau ultimele ceasuri ale magnatului fastuos dela Biaritz, Cannes şi Deauville?

Nimic din aranjamentul imobilului nu lăsa să se întrevadă că găzduia o întreprindere întemeiată în mod exclusiv pe neant şi pe fraudă. Camere severe şi liniştite. Mobilier greu şi trist. Etaje, răsunet de zgomotul maşinilor de scris, săli mare cu mese masive pentru consilii de administraţie. Nu exista în această casă nici măcar luxul şi strălucirea care de multe ori iau ochii. Totul părea sever şi serios. S'ar fi spus că Alexandru întrebuinţa aci elementul grav al personalităţii sale în contrast necesar cu escapedele frivole şi partidele disperate. Am trebuit să-l aştept. Telefona—mi se spusese—la Budapesta. N'am fost singuri. D. Dorn J. de Alax, şi un ge-

Lucrătorii specialişti veniţi la birourile din Place St. George 28 pentru a forţa arhivele.

neral bătrân care făcea figură gravă de administrator important, îmi ţineau de urât. Ne primi apoi şi Henry Hayotte. Dactilografe, secretari, treceau prin birou primind ordine. Avocaţi, care păreau că stau acolo în permanenţă, răspundeau la chestiuni importante de drept. Frazele erau acoperite de sgomotul autobuzelor care treceau pe asfaltul Montmartreul. Din totul se degaja însă sănătatea, umorul, elanul unei afaceri importante.

— Să mergem din nou la Poisson d'Or vrei? mă întrebă Hayotte. Trebue să-l luăm şi pe Alexandru. Vom angaja ţiganii pentru un super-spectacol. Aceasta îl va amuza enorm.

— Veţi fi invitaţii mei când veţi voi, spusei eu. Aveam faţă de Alexandru o gratitudine sinceră pe care o păstrez şi astăzi încă. Fără îndoială el a încercat să ne bage pe mine şi fratele meu în jocul lui, oferindu-ne un ziar şi nimeni nu poate spune dacă am fi acceptat propunerile lui. Înaintea refuzului nostru însă, văzând că nu mai poate avea nici un avantaj de pe urma noastră ne-a dat „o mână de ajutor" după cum singur a spus-o. Acest efort nu-l costa nimic, s'ar putea obiecta. Eu însă nu ştiam nimic şi apoi puţin importa aceasta. L-am crezut atunci spontan, desinteresat. Cu toată lumina tragică proectată asupra lui Alexandru la sfârşitul anului 1933 şi la începutul lui 1934 continui să-l cred.

Nu exista aventurier care să fie prietenos fără a avea un gând ascuns. De ce făcea excepţie Alexandru? In tot cazul când Gilbert Romagnino m'a poftit şi Alexandru m'a întrebat:

— Ai buletinul de subscripţie? mărturisesc că am fost foarte fericit, văzându-mă avansat cu un pas important la realizarea unui proect care-mi era scump. Alexandru studie formula, reflectă şi

spuse: N'aş vrea să figurez cu numele la o gazetă unde nu voiu fi nimic. Aceasta nu mi-ar putea atrage decât explicaţiuni, neplăceri. Apoi adresându-se secretarului:

— Uite Gilbert, scrie aci dedesupt starea ta civilă şi semnează. Vei semna în acelaş timp un cec de 25.000 de franci, a patra parte din subscripţie.

Când îmi remise buletinul şi cecul adăogă:

— Regret că nu te pot servi mai mult. Ah, dacă totuş! In momentul când vei cere restul de capital şi la constituirea definitivă a societăţii, îmi vei permite să-ţi dau câteva sfaturi. Mă pricep cu siguranţă mai bine decât d-ta.

Avu un surâs rapid, tranşant, puţin diabolic, al cărui sens îl înţeleg abia astăzi. Se oferia să mă facă să profit de experienţa lui periculoasă de prestidigitator. Nu l-am consultat însă niciodată şi nici nu i-am cerut soldul subscripţiunii sale. După luni de încercări infructuoase pentru găsirea capitalurilor de care aveam nevoe, a trebuit să renunţ la proectul meu.

Darius fotografiat în faţa închisorii

Am cerut înapoi buletinul şi am făcut un cec de 25.000 de franci p numele lui Gilbert Romagnino, pe care i l-am remis în prezenţa lui Alexandru. Aceasta s'a petrecut la barul Claridge într'o manieră destul de amuzantă pe care o voiu povesti mai târziu.

Astfel se sfârşesc „afacerile mele" cu Alexandru, fără ca ele să mă fi îmbogăţit sau sărăcit cu nici un franc. Nu cred ca asemenea cazuri să fie prea numeroase.

JOSEPH KESSEL

(Va urma).

SERBAREA SĂDIRII POMILOR IN ŢARĂ

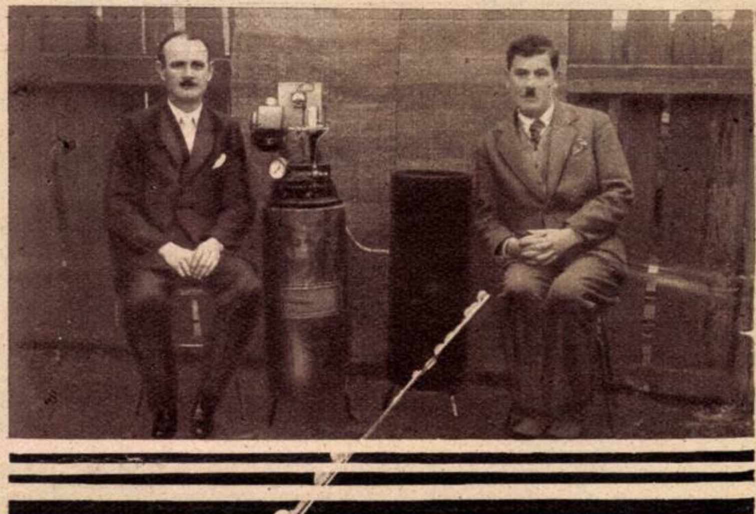

In ţara întreagă s'a sărbătorit cu un ceremonial deosebit ziua sădirii pomilor.

In fotografiile noastre vedem:

Grupul de profesoare şi eleve ale liceului de fete din R. Vâlcea pe Dealul Capela.

Publicul asistent la serbarea sădirii pomilor din Timişoara (Foto Leonardo).

D. Miculic Francis şi Dr. Boerin Emil din Petroşani au inventat un nou aparat de iluminat şi încălzit numit „electro-calorifer". In fotografia noastră vedem pe cei doi inventatori fotografiaţi alături de aparatul lor

A plecat din oraşul natal cu prilejul scandalului deslănţuit de prăbuşirea instituţiei pe care o conducea. In Capitala noastră socotia că are să isbutească să facă ceva. Şi ce n'a încercat, ajungând în ultimul timp până la negoţul ambulant, cu marfă de câteva sute de lei întinsă pe marginea trotoarului.

Dar negustoria nu ridică, decât pe cel priceput în branşă. Timid cerşia el trecătorilor să se oprească o clipă şi'n faţa dughenii lui ambulante cu ciorapii prin cari în zare străvedeai firele de proastă calitate. Dar dacă clienţii nu dădeau buzna se mai găsea din când în când câte cineva care să-i întindă câţiva lei şi să-şi vadă apoi înainte de drum. Mila era trezită de paloarea cadaverică a chipului în care respira nobleţea trecutului şi hainele roase până la urzeală.

L'am întâlnit într'o seară rezemat de zidul din preajma intrării Azilului de Noapte. Ochii îi erau stinşi, buzele vinete.

Aspecte îngrozitor de triste din lumea din ce în ce mai variată a şomerilor. Sunt adevăruri tragice care storc lacrimi şi împotriva cărora remediile sunt atât de reduse...

S'A abătut ca un flagel năruind vieţi în plină înflorire. Ochii au stat aplecaţi ani dearândul deasupra slovelor cărţii şi la capăt când drumul trebuia să se deschidă larg, sigur, şi-a arătat colţii spectrul şomajului. Pretutindeni porţile sunt închise. Orice încercare e socotită trudă inutilă. Trupuri vânjoase, minţi limpezi lâncezesc cu speranţa că vremurile se vor schimba.

ŢANARUL INTELECTUAL

O surpriză dureroasă care întăreşte cele spuse au fost rândurile primite dela un tânăr licenţiat în litere şi drept.

„Sunt primit de milă — spune el — să dorm în subsolul unde se află cinematograful Vox. Mica încăpere care-mi serveşte de odihnă, e cea mai grozavă hrubă şi'n ea desnădejdea gândurilor îşi ia un mai larg frâu. Ce pot face dacă oriunde mă adresez mi se răspunde cu aceleaşi cuvinte: — „Nu este nici un loc liber". Am gândit ca pentru o vreme să renunţ la situaţia mea socială angajându-mă la nevoe chiar ca servitor. Trăiţi d-voastră măcar o frântură din tragedia care m'a dus la această hotărâre? Curajul de a-mi lua viaţa îmi lipseşte..."

Tânărul acesta nu trebue socotit ca pierdut, căci viitorul îi stă înainte, soarta putându-se schimba dela o zi la alta, dar mai grozavă este drama petrecută în viaţa unui funcţionar superior, fost director al unei mari bănci din Transilvania.

DIRECTORUL DE BANCĂ IN ZDRENŢE

Omul acesta cult, capabil, hoinăreşte astăzi pe uliţele capitalei zdrenţăros, bătrân înainte de vreme, chinuit de spectrul foamei şi foarte adesea a lipsei de culcuş. Decăderea în care a ajuns i-a stors până şi vlaga ultimei raze de speranţă.

Şi în lumea coşarilor a început să se resimtă şomajul. Iată-i comentând în mijlocul drumului lipsa de lucru.

Odată cu apariţia primelor raze de soare şomerii şi-au reluat siesta în Cişmigiu.

— De două zile n'am mâncat nimic — mi se adresă el. Nu mi-a fost nici foame. Dacă o săptămână 'n şir are să mai meargă aşa, scap de povara atât de grea a vieţii.

Credeţi-mă, nu mai port în mine nici cea mai slabă dorinţă. Până acum câtva timp mă chinuia cumplit nevoia de a-mi vedea familia. Teama de a nu apărea sub înfăţişarea de cerşe-

tor a fost ceeace m'a oprit pe loc.

— Şi-ai d-tale ce spun de această dispariţie?

— Mă socotesc plecat peste graniţă sau poate mort. In clipa când m'am convins că nu mai există nici o cale de refacere, mi-am luat dela ei un rămas bun definitiv. Soţia mea e încă tânără; se poate remărita.

— Poate că n'ai luptat cu toată tăria — i-am spus eu. Chiar după un şir lung de încercări neisbutite eşti dator să mergi înainte.

— Nu mi-a rămas decât să-mi urlu pe străzi durerea, căci instituţiile le-am bătut o vreme pe toate la rând. Nicăeri nu se mai poate găsi un rost. Am încercat apoi să mă avânt şi'n alte direcţii. Nimic. Când simţi că steaua îţi apune să-ţi sapi mai bine singur groapa.

Şi nenorocitul o luă cu paşi şovăituri din loc, respingând obolul celor câţiva lei pe cari i-i întinsesem.

DE UN AN IN CAUTAREA UNUI POST DE ADMINISTRATOR

E o poveste tragi-comică, căci persoana despre care vreau să vorbesc nu-i tocmai lipsită de mijloace. Totuş datoria i-a impus să facă ceva şi cum cunoştinţele îi erau îndreptate în direcţia agronomiei s'a hotărât să ocupe un post de administrator la o moşie. Şi-a început cu sârguinţă căutarea slujbei.

Unde se ducea răsăriau solicitatori ca ciupercile. Intr'un loc a numărat şaptezeci de persoane printre care câţiva pensionari şi un fost colonel care a avut moşie pe vremuri. Cel care dăduse anunţul regreta că a stârnit atâta zarvă pentru un post modest, căci moşia lui produce atât de puţin încât e silit ca administratorului să-i dea şi însărcinarea de pândar. Vă închipuiţi desiluzia tânărului care făcuse studii la o şcoală de agronomie din străinătate. Altădată un oarecare cu un petic de moşie pierdut prin nişte mlaştini căuta un administrator cu soţie. Ea să gospodărească totul. Cum perechile prezentatorilor erau în număr destul de mare, moşierul cerceta pe femeile acestora cântărindu-le din ochi puterea de muncă.

— Şi-ai să fii d-ta în stare să umbli prin noroaie până la genunchi, căutând găinele de ouă sau să faci de mâncare la oamenii cari lucrează?... întrebă el pe câte una din ele. Toate aceste grele condiţii erau din şicanele izvorâte de pe urma lipsei de lucru.

In fotografiile noastre vedem şomeuri aşteptând zadarnic la birourile de plasare ivirea vreunui serviciu. Situaţia lor este cu adevărat tragică.

Şi'n toate meseriile, fără excepţie, putinţa de a pătrunde întâmpină tot mai puternice stavile.

DIN DOCTOR, PLASATOR DE MEDICAMENTE

Cine ar bănui că tânărul palid cu vestmintele cârpite şi o geantă uriaşă la subţioară e un medic abia eşit de pe băncile facultăţii, pe care sărăcia l-a împiedicat să-şi deschidă un cât de modest cabinet. Ca să nu moară de foame în stradă, a fost silit să intre ca propagandist la o casă de medicamente cu 1000 lei lunar cheltueli de deplasare. Banii aceştia îi sunt singurul mijloc de întreţinere. Şi-a luat un pat cu chirie într'o suburbie depărtată, iar masa i-e atât de modestă că te întrebi cum mai poate fi în stare să facă zilnic drumuri atât de lungi după lista care i-o dă în fiecare dimineaţă direcţia întreprinderii.

STUDENTA MENAJERA

Rubrica faptelor diverse înregistrează adesea sinucideri în

lumea celor cari-şi continuă încă studiile. Cauzele care duc la tragicul final sunt de cele mai multe ori mizeria şi lipsa de lucru. Fata care abia a reuşit să-şi ia bacalaureatul vine la Bucureşti ţintind să-şi ia o ocupaţie şi să înveţe în acelaş timp.

O studentă dela litere neavând unde să se mai adreseze şi neputând îmbrăţişa o meserie tristă şi uşoară pe care multe din colegele ei nu se sfiesc s'o facă a intrat în serviciu într'o casă. Supraveghează servitorii. Nu se dă în lături să muncească laolaltă cu ei, iar în timpul liber pune în ordine biblioteca stăpânului casei. E frumos zelul ei dar zi cu zi puterile i se istovesc căci orele de cursuri iau timp iar obligaţiile de acasă trebuesc îndeplinite şi ele.

Cum vedem trăim o epocă de mare trudă. Pentru cei cari vin drumurile devin din ce în ce mai spinoase.

Nu poate eşi la liman decât cel împins puternic din spate sau cel a cărui energie valoroasă care impune, producţia lui fiind de-o utilitate peste care nu poţi trece.

MARGARETA NICOLAU

Festivalul Stroe-Vasilache

D-nii N. Stroe şi V. Vasilache dau un festival revuistic la Teatrul Alhambra în 9 Aprilie (a doua zi de Paşte) la ora 11 a.m.

Vor da concursul în mod cu totul excepţional d-nii Ion Iancovescu, regisorul I. Sternberg, humoristul Ion Pribeagu şi d-nele Lizica Petrescu şi Lisette Verea iar dela Teatrul Alhambra vor apare d-nele Marilena Bodescu, Silly Vasiliu, Mya Apostolescu, Lulu Nicolau, Joujou Pavelescu, Virginica Popescu, Florica Demion şi d-nii Ion Talianu, G. Groner, Calmuski, Nicolaidi precum şi duo Annie şi Sionim cu întregul lor corp de balet.

Se vor juca scenele cele mai reuşite din cele trei formidabile revişte ale teatrului Alhambra. Bilete la cassa Teatrului.

Orchestra gărzii Palatului Regal. Dirijor: Colonel Egizio Massini cu soliştii Papazoglu la violoncel şi violonistul Anton Sarvaş. (Foto Păsculescu) Constanţa.

ACADEMIA SUPERIOARA DE CROITORIE SI MODA

Director: D. THEODORESCU

Bucuresti I, Strada Lipscani No. 18
Telefon 3-27-01

Programul cursurilor de vară.

Cursurile practice de:
1) Mode (pălării) florărie artistică şi
2) Lucrări în piele (mănuşi, poşete, cordoane, etc.), vor începe pe ziua de 16 Aprilie şi vor continua până la 1 Iulie 1934.

Cursurile technice de:
1) Croitorie de damă.
2) Croitorie civilă bărbătească
3) Uniforme militare.
4) Hăinuţe de copii şi
5) Lingerie,

vor începe pe ziua de 14 Mai şi vor continua până la 1 August 1934.

Cursurile de probe şi mulaje pentru promoţia 1933-34 au loc dela 15 Aprilie la 12 Mai, iar examenele la 13 Mai.

Inscrierile pentru toate secţiunile se primesc zilnic până la data începerei cursurilor.

Academia superioară de croitorie şi mode este unica instituţie de elită din România care garantează reuşita în mod absolut.

Informaţiuni şi prospecte la cerere.

ALHAMBRA Record

PRIN ultima lor revistă, domnii Vlădoianu şi Constantinescu au ţinut să nu-şi desmintă reputaţia, şi mai ales să nu desmintă titlul sugestiv pe care l-au ales pentru premiera lor de primăvară.

Intr'adevăr, „Alhambra Record" întrece tot ce aceşti doi neobosiţi creatori revuistici ne-au dat până acum, fiind o minunată îmbinare de spirit, melodie, fast şi bună dispoziţie. Din nenumă-

ratele scene excelente, să menţionăm „Octetul vedetelor", „Duce!", „Nu vrea tata să dea fata", „Recordul valsului", „Loja", „Ştiu tot", „In palatul lui Barbă Albastră" şi impecabila înscenare a regisorului I. Sternberg „Time is money".

Compozitorul I. Vasilescu ne-a încântat din nou cu inepuizabila lui inspiraţie, dăruindu-ne trei melodii care vor flutura curând pe buzele tuturor.

✸

Doamnele Marilena Bodescu, Silly Vasiliu, Mia Apostolescu, Lulu Nicolau, Joujou Pavelescu, Virginica Popescu, Florica Demion şi domnii I. Talianu, G. Groner, V. Vasilache, N. Stroe, G. Calmuschi, contribuie la succesul acestui minunat spectacol, care prilejueşte domnilor Vlădoianu şi Constantinescu un triumfal sfârşit de stagiune.

2167 kilometri călare

2) Performanța extraordinară a locotenentului Machedon

Una dintre cele mai însemnate isprăvi sportive din anul trecut, este fără îndoială raidul călare al locotenentului Const. Machedon din divizionul 4 artilerie călăreață, executat în 46 de zile, pe un parcurs ne 2167 kilometri.

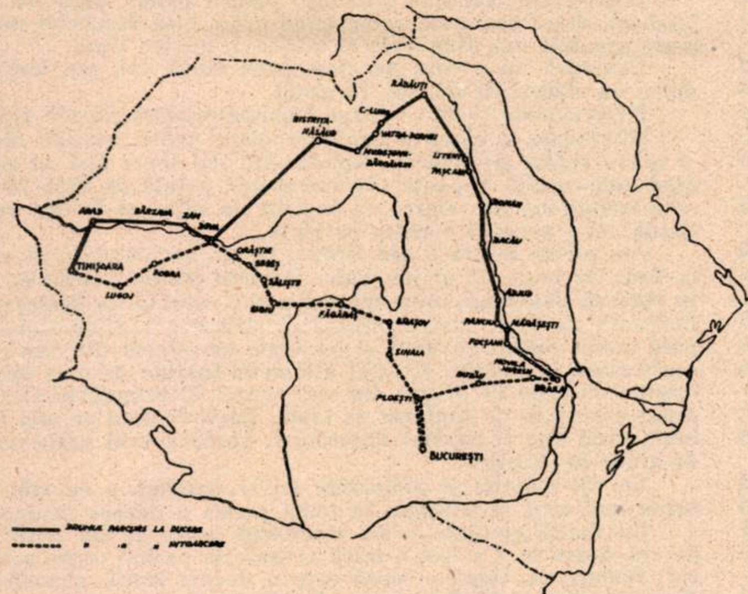
In acest raid, locotenentul și-a notat zilnic impresiile și „Realitatea Ilustrată" va publica un rezumat al acestor note de drum.

Soldatul meu, care sosise aci, a rămas toată noaptea lângă cal, ca să-i schimbe mereu, din două în două ore, compresele de alcool.

A doua zi umflătura cedase puțin, dar medicul mă sfătuia să rămân încă 24 de ore la Bistrița. Am plecat totuș în ziua de Joi 16 Noembrie, ca să parcurg etapa Bistrița-Năsăud-Budești (59 de kilometri). Ofițerii — camarazi — m'au condus cu toții zece kilometri afară din oraș și înainte de despărțire, d. lt. col. Orleanu mi-a dat o scrisoare către Preotul Popp din Sân Mihaiul de Câmpie, sfătuindu-mă să fac un mic ocol, și să mă opresc în această localitate. Pe drum, o ploaie torențială m'a udat, oricât de bine echipat eram. In Sân Mihaiul de Câmpie, la orele 4 și jumătate după amiază, voind să trag la preot, am găsit un popă tânăr, care mi-a spus că părintele Popp murise de trei ani. Fără să-i comunic scopul vizitei mele, am salutat și am plecat mai departe, spre Budești, unde am sosit la orele cinci.

In Budești am tras la arendașul moșiei, care la început, socotindu-mă ofițer de recrutare, venit pentru viza livretelor, n'a prea voit să-mi dea adăpost căci — spunea dânsul — pentru aceasta vin de obiceiu reangajați, cari primesc pe țărani în casă și-i produc astfel dezordine și murdărie. Alfând însă că sunt ofițerul despre care el citise prin ziare că face raidul călare, m'a primit foarte bine.

17 Noembrie 1933. — Am parcurs etapa Budești-Ludoș (61 kilometri). Am plecat la orele 8 dimineața și am sosit la Ludoș la

orele 4 seara. M'am adăpostit la hotel unde era și grajd pentru cal. Cu multă greutate am găsit furajul necesar. Hotărîsem ca în această noapte să mă scol de câteva ori, spre a împrospăta pansamentul calului. Portarul m'a sculat la orele unu noaptea și în timp ce mă aflam în grajd, un grup de cheflii, alcătuit din intelectualitatea orășelului, care sărbătoria în acea seară pe un domn profesor, aflând că sunt în oraș, au venit cu toții la mine să mă ia la petrecere. Orice rezistență din partea mea a fost zadarnică și cum știu că nu poți contrazice oamenii când sunt cu chef, în cele din urmă am cedat. Am plecat cu toții la d. prof. Gheorghiu, în onoarea căruia se dedea serbarea.

Grupul de manifestanți m'a luat pe sus și numai cu mare greutate am căpătat învoirea să-mi iau gulerul și cravata, pe care n'am putut să mi-l pun, decât odată ajunși acasă la sărbătorit. Norocul meu că o duduie simpatică, aflată printre cei cari veniseră să mă invite, m'a luat sub ocrotirea ei, ducându-ne amândoi în altă odaie, mi-a legat chiar ea cravata și m'a și pudrat. Iată însă că pe când ne aflam aci, năvălesc în cameră musafiri, cari încep să glumească pe socoteala noastră. Domnișoara cu care mă aflam, însă, nu-și pierdu prezența de spirit, mă ia de gât și mă sărută, fără de veste, în văzul tuturor. Numai cu mare greutate am putut scăpa de acest grup de entuziaști, cari voiau cu orice preț să rămân cu dânșii încă o zi, în orășel, și am putut pleca la șase și jumătate, să-mi iau calul dela grajd.

18 Noembrie 1933. — Etapa Ludoj-Aiud (56 de klm.). Am plecat din Ludoj la orele 8 dimineața, mulțumind tuturor pentru dragostea pe care mi-au arătat-o și făgăduind duduiei care a fost partenera mea, că-i voi scrie în timpul raidului până la Arad, unde urma să ne întâlnim, dânsa având rude în acest oraș. Am avut pe drum o ploaie torențială, care a durat aproape două ore, dar la orele 2 după amiază am sosit în Aiud, pe timp senin. In Aiud am adăpostit calul la batalionul 6 Vânători de Munte, unde domnul maior veterinar Băloiu mi l-a pansat.

Seara am participat la un ceai dansant la Cercul Militar, și am fost prezentat întregului public civil și militar, care a participat. M'am retras însă destul de devreme pentru că eram extrem de obosit.

Numai cu mare greutate m'am trezit a doua zi la șase fără un sfert, și în gentila asistență a domnului maior Băloiu, mi-am pregătit calul pentru plecare.

In ziua de *19 Noembrie 1933* am parcurs etapa Aiud-Sebeș, (55 klm.).

La orele 11 și jumătate, ajungând în apropiere de Alba-Iulia, am fost întâmpinat de ofițeri din toate armele, trimeși de garnizoană în întâmpinarea mea.

Drumul dela Alba Iulia la Sebeș a fost foarte greu, deoarece e asfaltat și nu are margini de pământ, așa încât era dureros pentru picioarele calului.

In apropiere de Sebeș, la intrarea într'un sat, învățătorul satului, cu un grup mare de copii, mă întâmpină, oferindu-mi flori și urându-mi izbândă deplină.

La Sebeș mi-au eșit înainte doi ofițeri din divizioanele 1 și 6 T. M., precum și un ofițer din regimentul 15 Călărași, cari m'au condus la cazarma divizioanelor.

Ofițerii inferiori din divizioanele de munte m'au așteptat cu masa. Printre ei am găsit și pe locotenentul Georgescu, un bun prieten și camarad. Am fost adăpostit acasă la prietenul meu, locotenentul Georgescu. Deși trebuia să plec a doua zi, am hotărît să-mi fac aci o frecție bună și să-mi pun ventuze, întrucât umărul mă durea foarte tare și mă ținea un junghiu, care mă supăra tot timpul.

In ziua de *20 Noembrie 1933*, m'am sculat dimineața la orele cinci și după ce mi-am îngrijit calul, am plecat din Sebeș la Orăștie. Drumul mi s'a părut mai lung decât oricând, pentrucă rămăsesem fără țigări. Eram îngrijat și din pricina calului, deoarece începuse a șchiopăta de piciorul drept.

La ora 12 am sosit în curtea cazărmii regimentului 92 infanterie, unde mă așteptau ofițerii regimentului, în frunte cu d. col. Rădulescu. Dânsul și-a reamintit de mine, pentru că ne cunoștea familia, pe tatăl meu, fost căpitan în regimentul 10 Putna și care a murit în 1903, două luni înainte de a mă naște eu precum și pe maică-mea, care atunci intrase în învățământ.

După trei ore, mi-am luat rămas bun dela ofițerii din Orăștie, urmând să revin în ziua de 2 Decembrie, în acest orășel, unde aveam să petrec atunci o noapte întreagă, în garnizoană. La orele 14.30 am plecat spre Deva, fiind condus câțiva kilometri de ofițeri. Pușa șchiopăta tot mai tare, ceeace mă neliniștea foarte mult. Am făcut toate timpurile de pas descălecat, spre a ușura calul, iar trapul îl făceam numai pe piciorul drept. Din cauză că iapa își lăsa toată greutatea pe piciorul stâng, tendonul acestui picior se inflamase, și la fiecare repaus frecam piciorul calului cu alcool.

Dealtfel întreaga înfățișare a calului arăta că suferă, și nici zahărul nu-l mai mânca. La zece kilometri depărtare de Deva mi-a eșit în întâmpinare un grup de 20 ofițeri călări din regimentul 4 grăniceri, în frunte cu domnul maior Pârvulescu, însoțit de d-na. In oraș am ajuns la orele 6 seara, și știindu-se că ofițerii au plecat în întâmpinarea unui camarad al lor, care face un raid călare, toată lumea se adunase în stradă să mă vadă.

Mi-am adăpostit calul la cazarmă și l-am îngrijit până la orele 7 și jumătate, după care trebuia să mă duc să mă schimb, căci seara se dădea, la casinoul militar al regimentului, un banchet, în onoarea mea.

Masa s'a terminat la 12 noaptea și mă bucuram de ziua doua de repaus, pentrucă nici eu nu mă simțiam de fel bine.

A doua zi aveam voe să mă scol mai târziu, și, ca deobiceiu, ducându-mă să văd ce face calul, l-am găsit cu piciorul umflat. Medicul veterinar spunea că e imposibil să-mi continui raidul și va trebui să stau pe loc mai multe zile. Această veste a avut darul să mă indispue și să mă enerveze. Medicul spunea că nu se poate pronunța definitiv, dar că i se pare cazul destul de serios. Rămăsese ca a doua zi după ce va vedea cum se prezintă umflătura în urma repausului, să-mi comunice cât e de gravă boala.

Tratamentul ce mi s'a indicat erau comprese cu alcool.

După amiază, am avut o surpriză: duduia blondă din Lugoj, în trecere spre Arad, — știind că mă opresc la Deva — a rămas și ea în acest oraș, la un unchiu al ei. Printr'un curier mă ruga să vin să le fac o vizită. Am răspuns îndată invitației și cu acest prilej am făcut cunoștiință cu unchiul domnișoarei și cu soția acestuia, o femee încântătoare. Am petrecut, într'o atmosferă familiară, până la orele 3 dimineața.

A doua zi, medicul veterinar șef, domnul lt. col. în rezervă Baumann, a schimbat tratamentul prescris de celălalt medic, și mi-a arătat că sunt nevoit să mai stau încă o zi la Deva. Urma să se facă iepii dușuri cu apă rece la picior, câte un ceas și jumătate, apoi cincisprezece minute de repaus și cincisprezece minute de plimbare la pas, continuând în felul acesta o zi întreagă.

Am dat o telegramă inspectoratului și garnizoanei din Arad,

arătând c'am fost nevoit să-mi întrerup pentru două zile raidul, iar într'un raport detailat, am motivat şederea mea de 48 de ore în Deva, făgăduind că cele două zile pierdute aci, voi căuta să le câştig între Deva-Arad şi Lugoj-Orăştie, în aşa fel încât să ajung la Orăştie în seara zilei de 2 Decembrie, conform programului iniţial.

In a treia zi dela sosirea mea în Deva, umflătura calului a dat înapoi mult, şi nici de şchiopătat nu mai şchiopăta ca la început.

In ziua de *24 Noembrie 1933*, am plecat din Deva, parcurgând etapa Deva-Zam (56 klm.). Am pus şeaua pe cal dimineaţa la orele 8 fără un sfert şi am plecat însoţit de un grup de camarazi, cari m'au condus până la Isvorul lui Decebal. La orele 12 am sosit la Ilia, conform programului. Dela Ilia la Zam s'a deslănţuit o ploaie torenţială, care a ţinut tot drumul, până am sosit în Zam la orele 4 după masă. Continuam să fac duşuri reci calului.

25 Noembrie 1933. — Etapa Zam-Bârzava (61 klm.). Noaptea petrecută în Zam a fost odihnitoare pentru mine. La 6 dimineaţa am plecat dela hotel să-mi văd calul. La grajd, Puşa stătea culcată în paie şi mâncase ovăzul pe care i-l dădusem de cu seară. Când m'a văzut intrând, s'a ridicat, uitându-se înţelegătoare la mine. Am vorbit câtva timp cu dânsa, alintând-o, i-am dat apa cu zahăr obicinuită şi am început apoi s'o curăţ cu ţesala şi cu peria, în timp ce jandarmul care o păzise, continua să-i facă duşuri la picioare, cu stropitoarea.

Ploaia continua să cadă în abundenţă, dar cu toate astea la orele 7.30 am plecat din Zam. Iapa tot schiopăta de piciorul drept din faţă, iar eu, îngrijat, întrebam pe fiecare om pe care-l întâlneam să-mi spună cum merge calul. E adevărat că dupăce se încălzise puţin la drum, aproape nu mai şchiopăta, ceeace făcea ca unii să-mi spuie că şchiopătă de piciorul stâng, alţii că nu şchioapătă de nici unul, totuş, din când în când descălecam şi mergeam la pas, alături de cal. Ploaia mă indispunea, când descălecam, şeaua se uda complet, căci nu aveam învelitoare pentru ea.

Am ajuns în Bârzava la orele 4 şi un sfert după masă. Şeful de post îmi găsise un grajd destul de bun şi o stropitoare. Am îngrijit de cal şi apoi am plecat la han, unde aveam şi o cameră de dormit. Eram extrem de obosit şi din pricina umezelii n'am putut scoate cismele din picioare, nici cu ajutorul jandarmului, aşa că m'am culcat cu ele. Noaptea m'am sculat ca să fac din nou duşuri calului, şi m'am culcat din nou la unu şi jumătate. Hanul era murdar, dar n'aveam ce face, era singurul în sat. De ploaie aveam pantalonii uzi, eram foarte obosit şi umărul mă durea din ce în ce mai tare.

A doua zi, *26 Noembrie 1933*, m'am sculat la cinci şi jumătate dimineaţa, am îngrijit de cal, iar înainte de plecare am presărat pe rănile dela genunchi ale Puşei, praf de cărbune de tei, atât ca să le maschez, cât şi pentru ca ele să se usuce.

Cerul era înnourat şi după o oră dela plecare ploaia a început din nou. Am sosit la Arad seara la 5, parcurgând în această etapă 69 de kilometri. La zece kilometri înainte de Arad mi-au eşit înainte ofiţerii divizionului I artilerie călăreaţă, precum şi patru ofiţeri din regimentul I Roşiori. Inainte de a sosi în oraş, calul schiopăta.

Cu toată oboseala, am rămas în mijlocul camarazilor toată seara, în restaurantul „Dacia", până la 3 şi jumătate noaptea.

A doua zi dimineaţa, primul lucru pe care l-am făcut, a fost să mă duc să văd cum îi merge calului. Puşa schiopăta destul de tare, chiar la pas. Medicul veterinar nu ştia să mă lămurească dacă şchiopătă din pricina rănii dela genunchi, sau din umăr, datorită eforturilor la care iapa a fost supusă. Eu nu credeam însă în ultima cauză, deoarece îmi cunoşteam perfect de bine calul şi ştiam că nu dăduse nici un semn de oboseală până aci.

Impotriva sfaturilor ce mi se dădeau, am hotărât ca o doua zi, Duminică, să plec spre Timişoara, unde aveam de gând să supun calul la un tratament serios.

In ziua aceea la prânz, s'a aranjat o masă camaraderească la casinoul divizionului I artilerie călăreaţă, la care au participat toţi ofiţerii acestui divizion şi un ofiţer din regimentul I roşiori. A toastat la această masă, d. col. Dobrotescu, comandantul divizionului.

28 Noembrie 1933. — Am parcurs etapa Arad-Timişoara (62 klm.). M'am sculat în zori, cu grija calului. La 6 am fost la cazarmă şi am scos iapa din grajd. Mi se părea că şchiopătează mai puţin ca în ziua precedentă. Am plecat din oraş la orele 8 dimineaţa, şi am făcut un popas de o oră la jumătatea drumului, între Arad şi Timişoara.

La Timişoara mi-au eşit în întâmpinare un grup mare de ofiţeri călări, din artilerie, în frunte cu d. lt. col. Borda, dela şcoala militară de artilerie şi d. căp. Iliescu-Zănoagă dela şcoala de aplicaţie a artileriei. Calul mi l-am adăpostit la şcoala de aplicaţie a artileriei, iar seara a fost un banchet la care a participat şi d. col. Dobrotescu, care venise din Arad, cu trenul, anume ca să asiste la primirea mea. La acest banchet, d. căp. Iliescu-Zănoagă, în numele ofiţerilor instructori de călărie ai şcoalei de aplicaţie a artileriei, mi-a dăruit o statuetă, pe care a însoţit-o cu multe laude şi urări de bine. Am fost profund mişcat de gestul camarazilor mei.

La Timişoara mă găsiam la jumătatea raidului meu. A doua zi dimineaţa, la orele 9, am relatat în câteva cuvinte raidul meu ofiţerilor elevi ai şcoalei de aplicaţie a artileriei.

Domnul maior veterinar Eftimescu a stabilit că şchiopătura piciorului Puşei se datoreşte unei caele greşit bătută la ultima potcovire. A dat ordin să se refacă întregul potcovit şi m'a asigurat că în trei, patru zile, calul nu va mai avea nimic. Dânsul s'a arătat foarte mulţumit de felul cum se prezenta iapa. Pentru răni m'a sfătuit să cumpăr tinctură de iod şi iodoform, spre a forma o crustă izolatoare deasupra lor.

30 Noembrie 1933. — Am parcurs etapa Timişoara-Lugoj (68 klm.). Domnul lt. col. Georgescu mi-a semnat de dimineaţă în carnetul de control, pentru plecare, şi la orele 8 am părăsit şcoala de aplicaţie a artileriei, fiind condus de doi colegi de ai mei, lt. Pătraşcu şi lt. Brăileanu, o distanţă de vreo zece kilometri în afară de oraş, precum şi de ofiţerii instructori de călărie, până la Lugoj. In Lugoj calul l-am adăpostit la regimentul 42 artilerie, iar masa de seară am luat-o la popota din garnizoană.

Dela această dată, toamna s'a sfârşit şi restul raidului l-am făcut în iarnă. Cu tot frigul şi cu tot vântul care bătea în faţă, am mers destul de bine, şoseaua era bună şi avea şi drum de care.

1 Decembrie 1933. — Etapa Lugoj-Dobra (71 klm.). Am plecat dela cazarmă la 7 şi jumătate, pe un ger năpraznic. Distanţă de 23 de klm. am fost însoţit. Cu cât înaintam cu atât vremea era mai rea, iar drumul acoperit cu o zăpadă din ce în ce mai groasă. Am făcut un popas în satul Başeşti, la orele 11 şi jumătate şi aci ţăranii mi-au spus că nu voi mai putea înainta mult, deoarece la câţiva kilometri se află un deal acoperit cu polei. Am râs de spusele ţăranilor, socotind că voi putea răsbate pentrucă potcoavele calului aveau colţi buni. Cam la vreo trei kilometri am dat însă de deal, care într'adevăr era acoperit cu un strat gros de ghiaţă. Cu mare dificultate, descălecat, am putut urca vreo 60 metri. Alunecam mereu, atât eu cât şi calul. Fiindu-mi teamă să nu cadă iapa în şanţul destul de adânc depe marginea drumului, am hotărât să mă reîntorc în sat spre a căuta ajutor. Coborîrea a fost mai grea decât urcuşul, şi odată calul a alunecat, căzând în genunchi. L-am ridicat cu greutate, şi cu chiu, cu vai am ajuns jos. Din fericire iapa nu pătise nimic, am putut încălca şi m'am înapoiat în sat. Am întâlnit pe ajutorul de primar, care era însoţit de fiul său. Am intrat în casă la ei şi am găsit două velinţe, fiecare lungă de cinci-şase metri, şi făcute din bucăţi de cârpe. Am rugat pe băiatul ajutorului de primar să mă ajute să urc dealul, luând cu el cele două velinţe. I-am oferit bani şi în cele din urmă s'a înduplecat. Flăcăul avea vreo 20 ani, era foarte voinic, şi i-am arătat cum trebue să procedăm. Am luat ţolul şi l-am întins în sus dealului. La capătul primului începea să aşeze pe cel de al doilea, şi se sprijinia pe el ca să nu alunece. Ţinea bine cu mâinile de capătul primului ţol. In acest timp eu descălecam şi treceam cu calul de căpăstru, pe ţol, până în dreptul lui. Aici el întindea cel de al doilea ţol, ca eu să pot trece pe el, în timp ce îi dădeam prima velinţă băiatului, ca s'o întindă mai departe. Astfel am continuat pân ă'n vârful dealului, odihnindu-ne din când în când, deoarece calul tot aluneca uneori şi ezita să înainteze. După aproape două ore, am isbutit să urcăm dealul, care avea o lungime de maximum 1.300 metri.

La orele trei am ajuns în satul Coşova, unde am stat o oră. Am plecat repede, pentru că drumul până'n Dobra era lung. Am isbutit totuş să ajung în comună la 7 seara.

Ingheţasem complet. Deaceea, pentru prima dată am pus pe jandarm să-mi buşoneze calul, până m'am mai desgheţat puţin. Cu mare greutate am găsit ovăz şi morcovi, pentru Puşa.

Pentrucă nu aveam pe cine pune lângă cal, am hotărât să dorm eu alături de dânsul, în grajd.

2 Decembrie 1933. — Etapa Dobra-Deva-Orăştie (77 klm.).

Dimineaţa la cinci şi jumătate m'am sculat, am eşit din grajd şi m'am spălat pe faţă cu zăpadă. Am dat iepei apă cu zahăr, şi apoi apă curată. Nepoata cârciumarului, o fată de vreo 20-22 ani, cunoscându-mă din ziare, s'a îngrijit de mine şi la ora acea matinală, mi-a pregătit o cafea cu lapte.

Am plecat la ora 8 din Dobra, pe un ger cumplit, şi am sosit la Deva la orele 12 şi jumătate. Domnul medic veterinar, lt. col. în rezervă Baumann, mi-a văzut din nou calul şi s'a declarat foarte mulţumit de felul cum evoluiază cicatrizarea rănilor. Calul şchiopăta foarte puţin. La două şi jumătate am plecat din Deva şi la 7 seara eram în Orăştie. Cu trei kilometri înainte de oraş mi-au eşit înainte un grup de ofiţeri din regimentul 92 infanterie. Deabia am putut descăleca de îngheţat ce eram. Dacă drumul ar mai fi durat mult, cred c'aş fi căpătat degerături. Termometrul arăta minus 23 de grade la Orăştie.

Cu cât mâinile şi picioarele mi se desgheţau, cu atât mă usturau mai tare, şi simţiam în toată pielea o durere insuportabilă.

Cu multă greutate m'am desmorţit puţin şi am putut îngriji de cal. Seara la 9 a fost o mică serbare la casino organizată de d. col. Rădulescu. După o masă care a decurs într'o atmosferă cordială am dansat până la trei şi jumătate.

La *3 Decembrie 1933* am parcurs distanţa Orăştie-Sebeş (46 de klm.). N'am dormit decât trei ore şi la 6 dimineaţa când m'am sculat, eram extrem de obosit. Oricât era gerul de mare, la 8 am plecat. O distanţă de doi kilometri m'au însoţit câţiva camarazi din regimentul 92 infanterie. Dar nu i-am lăsat să meargă multă vreme cu mine, căci zăpada era mare, iar gerul neînchipuit de aspru. Din cauza frigului mi-au îngheţat mâinile şi ne mai putând ţine dârlogii, calul s'a împiedicat căzând cu mine cu tot. Noroc că n'am păţit nimic grav, nici eu, nici iapa. Am sosit la Sebeş, pe la 1 jumătate după amiază, eşindu-mi într'un întâmpinare câţiva ofiţeri din divizionul I şi 6 T. M. şi din regimentul 15 Călăraşi. După ce am aranjat calul la grajd, m'am dus la popotă unde eram aşteptat de camarazi şi apoi, acasă la prietenul meu locotenentul Georgescu, unde am fost găzduit.

In Sebeş era şi ordonanţa mea, care-mi venise întru întâmpinare, ce de obiceiu, când aveam să stau 24 de ore într'un loc.

5 Decembrie 1933, am parcurs distanţa Sebeş-Sălişte (53 klm.).

Gerul era cumplit şi drumul acoperit cu zăpadă. Tot timpul ţineam revolverul la îndemână, fiindu-mi teamă de fiare, dar n'am avut nevoie de el. Am tras două focuri într'o vulpe, care părea că-şi râde de mine stând la marginea şoselii, dar n'am nimerit-o.

In Sălişte am ajuns la 3 şi jumătate după amiază şi am fost găzduit la aceeaş familie unde a poposit şi domnişoara D'Orange, când a făcut raidul ei călare.

Sălişte e un centru românesc, de mare însemnătate culturală şi religioasă. Există un cor dintre cele mai renumite, şi în acest cor o domnişoară, care de bună seamă de s'ar fi prezentat la concursurile de frumuseţe ce s'au ţinut, le-ar fi întrecut pe toate.

6 Decembrie 1933. — Sălişte-Sibiu (28 klm.).

Această etapă scurtă am parcurs-o în vreo două ore jumătate, pentrucă şi drumul era bun, iar gerul se muiase, şi în loc să ningă, vremea era ploioasă. In apropiere de Sibiu mi-au eşit înainte ofiţerii şcoalei de aplicaţie de cavalerie, în frunte cu d. colonel Şendrea.

In Sibiu am rămas 24 de ore, şi a doua zi m'am prezentat d-lui general Oroscovici, iar apoi la Corpul 7 Armată, unde am fost primit de către d. general Economu.

Aici în Sibiu am hotărât să-mi schimb itinerariul şi anume, în loc ca dela Braşov să trec direct la Buzău-Brăila, să iau ruta Braşov-Sinaia-Ploeşti-Bucureşti, spre a trece prin Capitală şi spre a mă prezenta domnilor generali inspectori. Cu toate că prin această schimbare de rută urma să fac 120 klm. mai mult, mi-am aranjat în aşa fel programul, încât mărind etapele zilnice, să ajung la Brăila în acelaş număr de zile propus la început, rezervându-mi şi 48 de ore de şedere în Bucureşti.

Despre schimbarea itinerariului am dat telegrame inspectoratului general al cavaleriei şi am făcut apoi un raport detailat.

8 Decembrie 1933. — Etapa Sibiu-Făgăraş (83 klm.).

M'am sculat în zori, aşa încât să pot pleca la 7.30. In comuna Arpaşul de Jos am stat un ceas şi jumătate, la amiază, şi am ajuns la Făgăraş la orele 7 seara. Vremea era rece, drumul în această etapă a fost prost, dar Puşa se comporta tot mai bine, aşa că nu aveam nici o grije.

9 Decembrie 1933. — Etapa Făgăraş-Braşov (76 klm.).

La Făgăraş n'am putut dormi deloc în camera hotelului mizerabil în care am fost adăpostit. Erau atâtea insecte, încât am preferat să stau pe scaun decât în pat. La cinci dimineaţa am plecat din hotel şi la 7 din oraş. Drumul era greu şi gerul tot mai aprig. M'am oprit trei sferturi de oră în garnizoana Codlea, pe la orele 2 după amiază, şi după repauz am plecat mai departe. In drum m'am întâlnit cu d. lt. col. Dorian, comandantul pieţii Braşov, care a fost primul meu profesor de călărie în şcoala militară de artilerie. Intâlnirea mi-a produs multă plăcere. Lângă comuna Ghimbavi am fost întâmpinat de un grup de ofiţeri din regimentul 41 artilerie.

La Braşov am avut un mic bucluc: d. maior medic, asistat de un domn căpitan medic, după ce m'au cercetat, au constatat că am o amigdalită înaintată şi că sunt obligat să rămân în Braşov, el refuzând să-mi semneze carnetul de călătorie. Numai după multă insistenţă şi constatând că n'am decât 4 decigrade de temperatură s'au înduplecat să-mi scrie în carnet că pot continua raidul, dar cu obligaţia de a mă prezenta în Predeal medicului, spre a fi din nou examinat. Am făcut gargare şi m'am culcat devreme, aşa încât a doua zi mă simţiam mai bine.

10 Decembrie 1933. — Am parcurs etapa Braşov-Sinaia (63 klm.).

Drumul a fost foarte greu, fiind asfaltat în multe locuri şi pătura de ghiaţă care se formase, a îngreuiat mersul calului.

La Predeal am sosit la orele 11 şi jumătate şi am avut surpriza să găsesc comandant al batalionului 4 V. M. pe d. lt. col. Mociulski, pe care-l cunoşteam din Bistriţa-Năsăud. Am fost poftit la masă la dânsul.

La Sinaia am sosit la orele 5 şi un sfert şi oricât de obosit eram, am trebuit să stau câteva ore la ceaiul dansant care se dădea la Hotel Caraiman şi la care participau atât ofiţeri cât şi civili.

In Sinaia, în ziua cât am stat, am primit ordin să mă prezint Măriei Sale Marelui Voevod Mihai. Am fost reţinut la dejun la palat şi împreună cu cei 11 colegi ai Voevodului am rămas vreme de un ceas.

12 Decembrie 1933. — Am parcurs etapa Sinaia-Ploeşti (69 klm.).

De dimineaţă, după cum primisem din ajun ordin, înainte de plecare, am fost în faţa Palatului Regal, cu calul şi la 8 am pornit din Sinaia. Şoseaua asfaltată şi acoperită cu o pojghiţă de ghiaţă mă făcea să blestem toate clipele. Pe margine nu era posibil de mers căci pământul era complet îngheţat. Mare parte am mers descălecat. La 12.40 am sosit la bariera oraşului Câmpina, unde mă aşteptau trupa şi ofiţerii batalionului I infanterie uşoară, împreună cu muzica militară. La cazarma batalionului mă aştepta şi d. lt. col. Praporgescu, comandantul batalionului. După o oră, după ce şi eu şi calul am mâncat, am plecat cu acelaş alai mai departe.

Puşa se speria de automobile şi mai ales de autocamioane şi trebuia să fiu mereu atent la vehiculele care circulă foarte des pe această şosea. Zadarnic făceam semn cu mâna automobilelor să-şi micşoreze viteza, ele nu se sinchiseau de semnalele mele şi treceau ca fulgerul pe lângă noi. Intr'un moment dat, fiind descălecat, şi ţinând calul de frâu, trece un autocamion mare. Iapa se sperie şi sare peste şanţ. Eu nevrând să dau drumul calului am încercat să sar şi eu peste şanţ. M'am împiedicat însă şi am căzut jos. Puşa a luat-o în galop peste câmp, paralel cu şoseaua, şi deoarece incontinuu veniau maşini se speria tot mai rău.

Am început să strig la nişte ţărani cari erau înaintea mea, să-mi prindă calul, dar toate erau de prisos. Ajungându-mă din urmă o maşină, am oprit-o, m'am urcat pe scară şi am mers până am ajuns calul. Sărind înaintea lui am isbutit să-l prind. Am rămas câtva timp acolo, ca să se odihnească, deoarece galopase mai bine de 3 klm.

Cu doi kilometri înainte de bariera oraşului, m'au întâmpinat ofiţeri din regimentul 19 Artilerie şi regimentul de călăraşi. Seara la orele 7, m'am prezentat d-lui general Dumitrescu, comandantul Diviziei a 13-a, care mă aştepta la Cercul Militar, împreună cu d-nii comandanţi şi ajutori de comandanţi ai corpurilor din garnizoană. Am fost găzduit chiar la comandantul diviziei a 13-a, din ordinul d-lui general comandant.

13 Decembrie. — Etapa Ploeşti-Bucureşti (61 klm.).

Am plecat dimineaţa la ora 8 din Ploeşti, fiind condus afară din oraş o distanţă de 10 klm. de toţi ofiţerii regimentului 19 artilerie, în frunte cu d. col. Glogojanu. La Bucureşti am sosit la orele 4 după amiază, fiind primit la Otopeni de ofiţerii regimentului 2 Artilerie şi de vreo câţiva ofiţeri din Inspectoratul general al Armatei. Aci mă aştepta şi familia şi mă bucuram că puteam în cele 48 de ore de repaus pe care aveam să le petrec aici, să mă odihnesc şi să-mi îngrijesc calul.

In ziua de 14 Decembrie am fost la cazarmă, unde m'am prezentat domnului colonel Gheorghe Potopeanu, iar apoi la inspectoratul artileriei şi cavaleriei, unde m'am prezentat d-lor generali-inspectori. Dumnealor mi-au cerut să le arăt calul, ceeace am şi făcut în ziua următoare.

Deoarece toată ziua de 15 Decembrie a nins, zăpada s'a aşternut intr'un strat destul de gros, pe şosea.

Mi-am făcut socotelile şi am observat c'am cheltuit mult mai mult decât credeam. Raidul mă costase până la sosirea în Bucureşti aproape 20.000 lei.

16 Decembrie 1933. — Etapa Bucureşti-Ploeşti (61 klm.).

Trecerea prin Bărăgan, nu se arăta deloc ispititoare, şi mai ales mama mea era foarte îngrijorată. Am plecat la orele 8 dimineaţa, şi am fost condus până la Băneasa de către d. lt. col. Dimitriu şi un ofiţer din inspectoratul armatei. Zăpada se preschimbase în ploaie şi cu toţi colţii pe care-i avea calul la potcoave, aluneca mereu. Totuş am isbutit să sosesc în Ploeşti la orele 4 şi jumătate, şi am fost primit aci de ofiţerii regimentului 19 Artilerie.

17 Decembrie 1933. — Am parcurs etapa Ploeşti-Buzău (78 klm.).

In garnizoana Mizil, unde am sosit la orele 12, am luat masa împreună cu ofiţerii, în frunte cu d. col., comandantul cercului de instrucţie no. 5 jandarmi. Am sosit în Buzău la orele 5 seara. Ofiţerii regimentului 7 artilerie m'au întâmpinat la marginea oraşului, şi un domn maior m'a condus la d. general Jacob, comandantul garnizoanei Buzău, care oferindu-ne un ceai, mi-a semnat totodată carnetul de control.

18 Decembrie 1933. — Etapa Buzău-Movila Miresii (87 klm.).

Puşa era foarte voioasă, părea că-şi dă seama că se apropie de casă. Rănile aproape nici nu se mai observau şi astfel am pornit la 7 din oraş. Dela marginea oraşului intri aproape direct în Bărăgan. Din cauza zăpezii era foarte greu de înaintat. Nu se vedea nici şoseaua, nici drumul de care. Mi-era teamă şi de lupi, mai ales că un sătean, pe care-l întâlnisem cu o căruţă, îmi spusese că sunt mulţi lupi. Am avut norocul să ajung însă fără nici un accident, la orele 6, la Movila Miresii. Atât eu cât şi calul eram foarte obosiţi, pentrucă etapa fusese foarte grea, iar eu umblasem toate timpurile de pas numai descălecat, spre a uşura calul. Mai cu seamă ultimii 10 kilometri, după ce se înnoptase, i-am parcurs cu teamă. Eram însă mulţumit, căci nu mai aveam decât 28 de klm. şi terminam cu bine un raid pe care mulţi îl socotiau — sau poate îl doriau chiar — eşuat, dela început.

19 Decembrie 1933. — Movila Miresii-Brăila (28 klm.).

Am plecat mai târziu, pentrucă etapa era scurtă, şi anunţasem că voi sosi la orele 12. Mărturisesc că eram cuprins de o emoţie tot mai accentuată, cu cât mă apropiam de ţintă. La 15 klm. depărtare de Brăila, în satul Tudor Vladimirescu, am fost întâmpinat de un grup de ofiţeri din divizionul 4 artilerie călăreaţă, divizionul meu. Am descălecat îmbrăţişându-mă cu camarazii, şi aci am primit din partea prietenului meu, lt. Constantin Georgescu, o scrumieră lucrată în atelierul de armurerie al corpului, în mod original, din piese de aramă. Lângă satul Cazasu, lângă Brăila, mi-au eşit înainte, în sănii, ofiţerii necombatanţi ai divizionului 4 A. c. împreună cu câteva doamne, soţii de ale camarazilor. Apoi au venit călări în grup mare, aproape toţi ofiţerii şi trupa divizionului, în frunte cu d. lt. col. Paul Brătăşanu, comandantul divizionului 4 artilerie călăreaţă şi d. col. Gabrielescu, comandantul regimentului 3 artilerie. La bariera oraşului mă aştepta d. general Cristescu, comandantul brigăzii 10 infanterie, împreună cu toţi ofiţerii din garnizoană, şi muzica militară.

La divizion, în biroul d-lui col. Brătăşanu, s'a oficiat o slujbă religioasă de către părintele Croitoru, confesorul garnizoanei.

Eram felicitat de toţi pentru raidul pe care-l făcusem şi mă simţiam mişcat de dragostea ce mi s'a arătat. Imi veniau din toate părţile telegrame de felicitare şi câteva zile, cât am stat în Brăila trebuia să povestesc fiecăruia felul cum a decurs raidul.

Când, după trei zile, la 23 Decembrie, am venit la Bucureşti, d. general inspector al artileriei, Petrescu Gheorghe, m'a sfătuit să fac o dare de seamă amănunţită a raidului, care să fie publicată în Revista Artileriei.

Eram mândru că un ofiţer român a putut duce la bun sfârşit o performanţă ca aceea pe care am făcut-o.

— SFÂRŞIT —

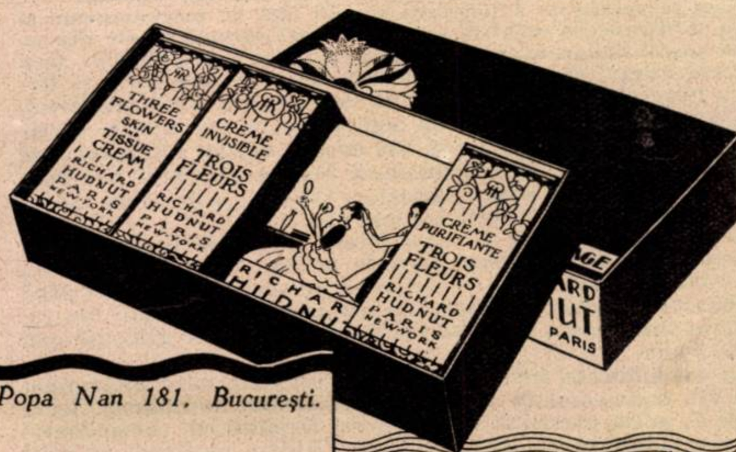
ANTURAJUL

cu care se înconjoară o femeie şi societatea pe care o frecventează sunt criteriile după cari situaţia ei morală, reputaţia ei sunt judecate, stabilite. Toate lucrurile în viaţă, până şi cele mai mărunte, se conduc după acelaş criteriu. Clasa socială care întrebuinţează o anumită marcă de articole de toaletă, determină valoarea ei. Pudra Richard Hudnut este pudra aristocraţiei new-yorkeze şi pariziene. In România, această pudră se bucură de acelaş succes în societatea înaltă. Pudra Richard Hudnut este ultima perfecţiune a cosmeticei moderne. Tenul pudrat cu această pudră capătă înfăţişarea fină, catifelată şi mată a unei petale de trandafir. Pudra Richard Hudnut se vinde în toate nuanţele la parfumeriile şi drogheriile cele mai selecte din ţară.

Pudra
RICHARD HUDNUT
NEW YORK PARIS

Pentru 20 lei puteţi obţine o cutie specială cu eşantioane Richard Hudnut.

Tăiaţi cuponul de mai jos, trimiteţi-l prin poştă împreună cu 20 lei în mărci poştale pentru porto şi ambalaj şi reprezentantul nostru din Bucureşti vă va expedia o cutie conţinând: 3 tuburi de diferite creme Richard Hudnut pentru îngrijirea tenului, trei plicuri cu pudre diferite Richard Hudnut, un carton parfumat cu minunatul parfum Richard Hudnut. Aceste eşantioane mari vă vor convinge că produsele Richard Hudnut sunt excelente.

CUPON

Către Parfumeria LADY, Strada Popa Nan 181, Bucureşti.

Numele ....

Adresa ....

REALITATEA ilustrată

ANUL VIII No. 377

15 APRILIE 1934

10 LEI

Vreţi să fiţi oaspeţii mei la Hollywood?

Citiţi amănunte
în acest număr

Joan Crawford
dela M. G. M.

Actualităţi din ţară

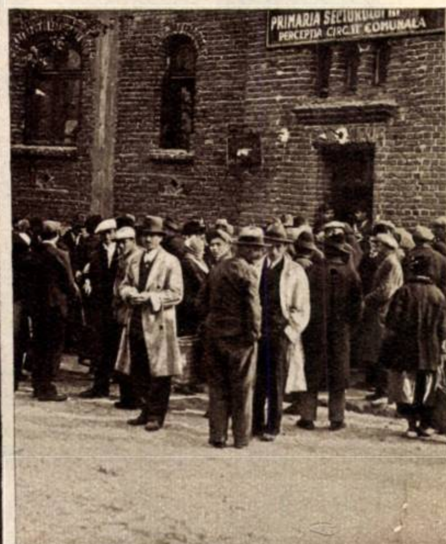
D. Nicolae Titulescu, ministru de externe, fotografiat la cameră, în ziua memorabilului discurs pe care l-a ţinut împotriva revizionismului.

Voevodul Mihai împreună cu colegii de clasă a vizitat săptămâna trecută Imprimeriile Statului, interesându-se de aproape de instalaţiile de acolo.

D. primar Athanasiu a împărţit cu prilejul sărbătorilor de Paşti, alimente la 750 şomeuri din sectorul III Albastru. In fotografiile noastre vedem pachetele cu alimente şi şomeurii aşteptându-şi rândul.

REALITATEA ILUSTRATĂ
Director: NIC. CONSTANTIN
Apare săptămânal în 32 pagini mari, cu un supliment gratuit de 48 pagini. Un exemplar 10 Lei

PREŢUL ABONAMENTULUI:
PE UN AN . . . . . 400 LEI
PE ŞASE LUNI . . . . . 200 „
PE TREI LUNI . . . . . 100 „
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
Bucureşti Str. CONST. MILLE 5-7-9
TELEFON 3-84-30
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adeverul" S. A

Invierea în Capitală

La biserica Domnița Bălașa, în prezența Suveranului, a Voevodului Mihai și a întregului guvern, s'a oficiat slujba Invierii.

Fotografia noastră a fost luată după sfârșitul slujbei.

Generalul Petin a vizitat săptămâna trecută țara noastră. In fotografiile pe care le publicăm alăturat, îl vedem la mormântul Eroului Necunoscut, unde a depus o coroană și la mormintele eroilor francezi, căzuți pe frontul românesc. (Foto Berman).

O anchetă în lumea peţitoarelor de profesie care dezvă ue lucruri amuzante şi interesante din viaţa acelora care făuresc căsniciei.

Peţitoare ghicind ursita căsniciei viitoare, în cărţi

FAURITOAREL E căsătoriilor

O stradă cu nume sonor care trezeşte în amintire chipul unui voevod cărturar. M'am trezit colindând-o dela un capăt la altul în căutarea unei cunoştinţe aciuată pe meleagurile acestea oarecum depărtate de centru... Am urcat scări întortochiate prin imobile cotropite în plin nămiez de întuneric. Nimeni nu auzise de numele pe care-l rostiam aproape la fiecare uşă.

— E peţitoare persoana de care întrebaţi?

M'a întrebat cu un aer plin de surprindere.

Am protestat:

— Nu, profesoară de franceză.

— Tot ea e. Vedeţi a doua casă peste drum.

Cea care-mi vorbia era o umbră de femeie, cu un mijloc pe care-l puteai cuprinde în mâini şi pe dată a fost înconjurată de un roiu de plozi abia răsăriţi.

— Iţi spun eu că-i ea. Avem doar amândouă aceeaş meserie, şi câteodată lucrăm împreună.

— Cum?

— Eu îmi iau însărcinarea să conving pe una din părţi, de pildă a băiatului, iar ea pe cealaltă. Dacă n'ai la îndemână o meserie mai bună, eşti silit pentru pâine să faci orice. Eu am terminat liceul la Chişinău şi mă pregătiam să intru în universitate. Când am făcut nerozia şi m'am măritat. Au venit copii, greutăţile, a trebuit să dau din mâini. Numai că în ceeace săvârşesc sunt cinstită. De setea banului nu căpătuesc pe toţi răii în goană după un rost, cum văd că face peţitoarele din preajma mea.

— Sunt aşa de multe?

— Oho... Numai în curtea noastră avem vreo şapte. Toată ziua treapădă ici colo ciulind urechile. Ştiu şi ce-ai vârât în oală în ziua aceea şi ce-ai îmbrăcat pe dedesubt, că altă treabă n'au. Femei din topor.

Rele din cale afară. Când întreabă cineva de tine, se prefac că nu ţi-au auzit niciodată numele, ca să pierzi dacă cumva ţi se iveşte vr'un client.

— Şi zi, d-ra Clementina nu mai dă lecţii de franceză?

— Ii mergea prost de tot. Ajungea cu câteva sute de lei la capăt de lună. Femeie încă tânără. Voinică, deşteaptă şi cu gură bună. era păcat să se lase să moară ca un câine. A văzut şi ea cum stă mişcarea pe aici şi s'a lăsat dusă de curent... Căci vedeţi d-voastră, noi lucrăm acolo unde mai sunt încă parale şi slavă Domnului cu toată criza, fundul lor n'a secat încă.

Cunoşteam doar cu câţiva ani în urmă o femeie fină, de un romantism exagerat, care-şi ducea viaţa din greu, alergând de dimineaţa până seara pe vreme oricât de rea dela un capăt la altul al Bucureştilor, predând lecţii. Cu toată înfăţişarea plăcută nu isbutise să-şi facă un cămin.

— Nu pot recurge la fel de fel de tertipuri, care-mi par grozav de urâte — mi se destăinuia ea. Ca să cucereşti un bărbat îţi trebuesc arme speciale şi eu sunt simplă, deschisă, material neînsemnat pentru vremurile de astăzi.

Şi încheiă coborând pleoapele de teama lacrimilor, căci singurătatea îi rodea dureros zi cu zi sufletul în care nu încăpea nici o pornire josnică.

Şi acum deodată aflu surpriza: Clementina peţitoare. Ce urât îşi bate joc viaţa de tot ce are ea mai ales!

Peste drum la a doua casă m'a întâmpinat în prag o persoană grasă cu tâmplele sure. Doar chipul întins ca de copil şi ochii luminoşi îi desvăliau vârsta.

— Merg bine treburile, i-am spus eu contemplându-i talia prea mult împlinită. Ea avu un surâs de dispreţ.

— Fie la ele acolo de treburi aşa cum merg... Am intrat în altă piele de când nu ne-am văzut.

— Nu înţeleg... ţi-ai schimbat firea?

— Da...

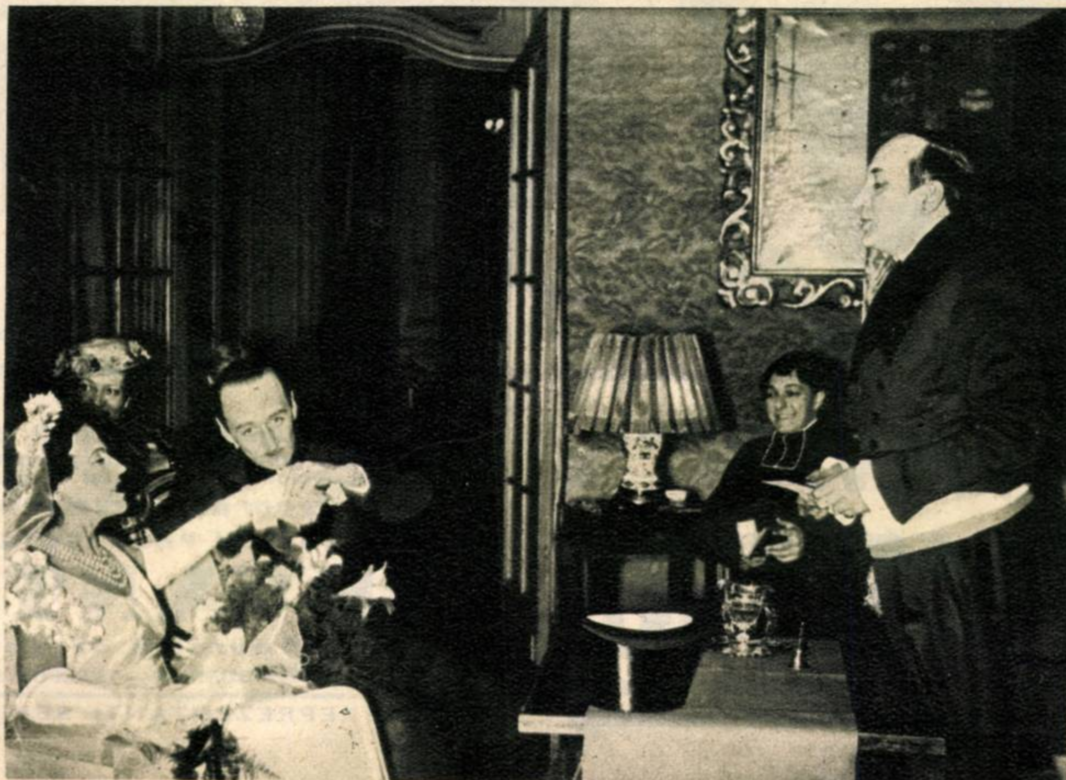
— Cum?

— Din nevoe. Foamea te împinge la tot.

Şi începu a-mi povesti primul ei târg în noua meserie. Cunoştea o familie cu o fată rachitică, care se topia de dorul dragostei după un cămin al ei. Banii nu-i lipsiau, era însă moale, timidă. Şi unui avocat, băiat bun, dar fără noroc căruia cu toate studiile strălucite nu-i eşia în cale nici urmă de client şi se distrugea în mizerie cruntă, i-a dat putinţa să se apropie cinstit de această fiinţă.

— Cinstit! Cum poţi avea sinceră credinţa că ai să porţi alături toată viaţa, o ruină a naturii.

— Nu era tocmai aşa.

Iată 6 pereche de tineri căsătoriţi, care au venit să-şi exprime mulţumirea aceleia care i-a legat pe viaţă.

Fata avea chipul plăcut. Doar umerii îi erau aduşi, de-ţi făcea impresia că poartă un mic gheb. Apoi nici el nu era cine ştie ce frumuseţe: dar dacă-i vorba să ceri părerea ochiului, ce amarnic te mai poţi înşela.

— Şi ce ţi-a eşit de aici?

— Bani şi cadouri cum n'am câştigat de pe urma a lunii întregi de muncă în cealaltă îndeletnicire. A fost e drept truda grea până am reuşit să vâr băiatului în cap ideia că o soţie care dacă n'are tocmai o înfăţişare pe sprânceană, cu un suflet frumos poate aduce înmiit mai multă fericire. Şi-am avut dreptate. Oamenii s'au înţeles şi-o duc şi astăzi minunat de bine.

Câştigul uşor i-a dat curaj. A început să colinde prin familii, să lege cunoştinţe, să pătrundă situaţii...

— Nici nu-ţi dai socoteală ce întinsă e „peţitoria". Femei tinere, bătrâne, mare parte de bună condiţie socială nu trăesc decât din asta. M'am isbit eu de văduva unui general care cu toată pensia rămasă dela bărbat, se ocupa cu peţitul mai vârtos ca una care a apucat meseria de când e ea. A fost înşelată într'un loc şi nu s'a lăsat până n'a desfăcut tot ce muncise.

— Şi-ai încheiat târguri multe până acum?

— Am lucrat ceva. Am avut dibăcia să mărit şi-o babă.

— Ce spui!

— I se urâse cu singurătatea şi nu ştia ce să mai facă cu banii. In timpul acesta un nenorocit de inventator îmi tot bătea drumurile. Lucra — spunea el — la o motocicletă aeriană şi-i mai trebuiau ceva parale ca s'o poată pune la punct. Un caraghios, bătea câmpii. Dar era bine ca bărbat. Asta-i trebuia şi bătrânei. Aici la mine am făcut „vederea" şi ea îşi pierduse într'atât cumpătul, mai dihai ca o fată mare.

Am privit în jur. D-ra Clementina de altădată, doar cu o valiză jerpelită, singura avere, avea acum interiorul ei cu mobilă proaspăt cumpărată.

— Am şi ceva parale, căci vine câte o epocă când vlaga-ţi slăbeşte şi nu mai poţi pune atâta siguranţă şi căldură ca să poţi convinge pe cineva. Şi-atunci stau frumuşel în casă la gura sobei sau afară la soare, după cum e anotimpul, trăind numai pentru mine. Ce vrei, trebue să ne mulţumim cu viaţa aşa cum e. Visurile îţi aduc numai distrugere. Poezia rămâne în cărţi.

D-ra Clementina avu un mic râs ciudat.

— Ceea ce-i curios că altădată când aveam o meserie, cu oarecare prestanţă, treceam nebăgată în seamă de bărbaţi. Astăzi lucrurile s'au schimbat cu totul. Medici, profesori, avocaţi se întrec cu toţii în curteniri. Eu le vorbesc de partida cu care vreau să-i încurc şi ei mă privesc în ochi cu alte gânduri.

Şi de ce nu te opreşti la unul care să-ţi convină şi ca situaţie şi ca vârstă?

— Când după ani de alergare am să-mi adun o avere bunicică, fii sigură că pretendenţii serioşi n'au să lipsească, numai că atunci are să fie prea târziu.

MARGARETA NICOLAU

O vizită la Beograd

Pe la sfârşitul lui Aprilie un grup numeros de intelectuali compus în mare parte din parlamentari, ziarişti, scriitori, profesori, vor face o vizită de prietenie în Iugoslavia.

Plecarea grupului va avea loc din Bucureşti la 30 Aprilie, cu vagon lits. cl. I-a până la Orşova. In dim. de 1 Maiu sosirea în Orşova şi îmbarcarea pe un elegant vapor românesc în cursă specială până la Beograd şi care nu va primi alţi călători. Pe vapor muzică, distracţie, masă excelentă.

Călătorie încântătoare pe Dunăre prin regiunile pitoreşti: Cazane-Porţile de Fier, Ada-Kaleh, etc.

După apusul soarelui va avea loc sosirea la Beograd, unde se vor petrece două zile pline, zilele de 2—3 Maiu, recepţii, primiri oficiale, vizitări numeroase de muzee şi catedrale, plimbări şi circuite prin oraş şi împrejurimi după un bogat program întocmit de un comitet de intelectuali.

Intoarcerea grupului va avea loc în ziua de 4 Maiu dim., ziua de 4 Maiu pe Dunăre. Sosirea grupului la Turnu-Severin şi plecarea spre Bucureşti va avea loc în aceeaş seară cu aceleaşi vagoane ca şi la dus. Sosirea în Bucureşti în dimineaţa zilei de 5 Maiu.

Pentru călătoria la Beograd preţul total de participare în cele mai elegante condiţiuni este de *4.850* lei de persoană pentru parlamentari scriitori, publicişti, artişti şi de *5.850* lei de persoană pentru doritorii de a se ataşa de acel grup pentru vizita anunţată la Beograd la sfârşitul lunei Aprilie.

Intrucât întreaga călătorie se face cu tren şi vapor românesc, pe bordul căruia se va servi aproape toate mesele, excursioniştii nu mai au nevoe de valută.

Locurile fiind limitate înscrierile se primesc de pe acum la *„Realitatea Ilustrată"* Secţia Turism în Palatul *„Ziarului Adevărul"* Str. C. Mille 7—11.

Foot-ball

Turneul pascal

Impozanta arenă „Venus" a găzduit de Paşti, o serie de dispute ce au constituit prin valoarea lor un adevărat regal, chiar pentru pretenţiile ridicate ale publicului bucureştean.

Ripensia, Kispest, Venus şi Unirea Tricolor au desfăşurat în disputele programate, toată gama posibilităţilor lor stârnind prin calitatea jocului desfăşurat furtunoase ropote de aplauze în rândul celor câteva mii de spectatori ce au umplut până la refuz incinta arenei.

Iată şi rezultatele turneului:

Ripensia-Kispest (Budapesta) 4-3 (3-0).
Unirea Tricolor-Kispest 0-0.
Ripensia-Venus 7-2 (2-1).
Venus-Kispest 5-1 (3-1).

Femei SCLAVE

Femeile arabe trăesc şi astăzi sub papucul tiranic al tradiţiilor moştenite din vremile de sclavie ale Islamului lui Mohamed. Viaţa lor e un adevărat calvar, de necrezut în acest secol de apogeu al civilizaţiei...

de G. KIVĂRAN-RĂZVAN

INJUSTĂ ŞI NEUMANĂ ROBIE

FEMEILE musulmane întâlnite pe străzile oraşelor nord-africane, cu feţe cărora fardul le împrumută o ciudată strălucire, sunt toate un mister. Mister plăcut, care atrage şi farmecă la prima impresie, pe călătorul venit din emancipata Europă, dar care îţi umple sufletul de melancolie şi sinceră compătimire, când în cele din urmă, afli fondul existenţei acestor făpturi, cărora viaţa nu le oferă nici bucuriile cele mai simple.

In adevăr, studiată de-aproape, viaţa femeilor arabe, apare ca o injustă şi prea neumană sclavie. Sunt cu totul neînsemnate libertăţile câştigate de acestea sub cucerirea franceză. Căci Arabii, dacă au acceptat cele mai multe orânduiri ale autorităţii europene, au interzis acesteia, aproape cu desăvârşire, amestecul în intimele lor tradiţii de politică conjugală, ca şi în trebile religioase.

„MĂGARIŢĂ ZIUA, FEMEIE NOAPTEA..."

Multe s'au schimbat în Algeria într'o sută de ani, doar moravurile indigenilor au rămas aproape aceleaşi. Mergând spre înaltele platouri ale Atlasului, am întâlnit nu numai unul din acele triste grupuri: tatăl şi băieţii lăfăindu-se pe spatele măgarilor, fumând şi glumind nepăsători, pe când femeile, fie ele bătrâne gârbovite sau tinere neveste, îi urmau cu ochiul stins, târându-şi anevoie mădularele obosite, înlănţuite cu brăţări din metal ieftin, semnul robiei la care s'au angajat prin căsătorie. „Măgăriţă ziua, femeie noaptea..." spune un proverb local.

Tipuri caracteristice din ţara în care femeile îşi învăluiesc faţa, fiind transformate de multe ori în veritabile sclave.

TINEREŢE CAPTIVĂ

Pentru soţiile arabilor din centrele nordului Africei, a-şi arăta faţa în lume constituie nu numai o nelegiuire, fiind împotriva poruncilor Profetului, dar şi cea mai gravă indecenţă.

Ele-şi acoperă aproape complet această nobilă parte a făpturii, care seduce şi impune, oglinda sufletului pe care poţi ceti ca într'o carte deschisă, emoţiile vieţii, tristeţile şi bucuriile. Ca om înţelept ce se pretinde, musulmanul a preferat să ascundă faţa femeilor, lăsând liberi doar ochii, al căror limbaj e fără efect, când nu-l însoţeşte zâmbetul tainic al buzelor...

In zadar ţi se pare că ai întrezărit în ochii negri şi scăpărători de dorinţe, dulcea licărire a unui surâs. Peste putinţă să te apropii căci ai plăti scump cutezanţa. Sultanul vieţii ei, pândeşte poate neînduplecat în umbra arcadelor, tu treci înainte iar ea îşi urmează drumul înăbuşind veşnic în inimă dragostea de care sunt lipsiţi frumoşi ani ai tinereţii sale captive...

UN REGIM DE TEROARE

Nu e colţ de stradă la oraşe, în rarele ieşiri ale femeii spre a merge la cimitir, la baie sau la cişmea, nu e urmă de nisip în pustiu, de unde să nu se ivească un bărbat, îndată ce un European întâlneşte în cale, una sau mai multe femei neescortate.

Intr'o zi, o frumoasă indigenă, tânără şi elegantă, în imaculatul ei *haïk* de mătase, luase loc pe banca din faţa mea, în tramwayul Opera-Mustapha, — la Alger. Eram încântat şi în admirare, o mărturisesc, când interveni pe nepusă-masă un bătrân marabut cu obrazul sfrijit şi ochiul viclean care puse capăt elanului meu luând-o brusc de mână şi aşezând-o aproape cu forţa alături de-o coreligionară.

Acest regim de teroare a făcut să se nască între femeile arabe un fel de solidaritate discretă. De când începe să îngâne primele vorbe, fata învaţă să mintă şi să fie şireată. Elementul bărbătesc ştie sau bănuieşte acest lucru, deaceea în familiile indigene fetele sunt desconsiderate. La naşterea unei fete nu e nici bucurie, nici petrecere. Dimpotrivă, evenimentul trece sub tăcere, ca şi cum ar fi o plată a familiei. Tatăl refuză să-şi vază progenitura şi respinge femeia care nu-i dă băieţi. Fata, e creatura pe care contimporanii lui Mohamed nu ezitau s'o îngroape de vie, cum se extermină pisoii inutili...

EDUCAŢIA FEMEILOR ARABE

Fiind în afară de drasticul regim reformator al lui Kemal-Paşa, Musulmanii Africei sunt cu greu determinaţi a-şi da fiicele la învăţătură. Dacă părinţii sunt săraci, ele sunt bătute şi supuse unor munci chinuitoare; brăţara sclaviei înconjură de timpuriu glesnele lor plăpânde. Iar în familiile cu stare, sunt date în seama unor bătrâne servitoare şi numai în cazuri excepţionale trimise la şcoală, unde cu toate acestea nu-şi pot însuşi delicateţa sentimentelor şi poezia sufletului, toată instrucţiunea mărginindu-se la studiul preceptelor Coranului.

Cu o femeie arabă, oricât de „distinsă" ţi-ar fi afirmat ghidul că este, nu poţi întreţine o conversaţie. Te enervează prin tăceri prelungite, râs fără motiv, iar rarele răspunsuri sunt scurte, cel mai adesea monosilabice. Iată un exemplu:

— Ce mai faci — întrebi.
— Bine! — îţi răspunde.
— Dar familia d-tale?
— Bine!
— Cum te numeşti?
— Saïda.
— Câţi ani ai?
— Ştie Allah.
— Câţi copii ai?
— Unul.
— Băiat?
— Da.
— Cum îl chiamă?
— Ca pe tată-său!
— De câţi ani este?
— Ştie Allah!

O DEGRADARE SISTEMATICĂ A FEMEII

Oricât de strălucite şi de sgomotoase ar fi ceremoniile căsătoriei arabe, ele relevă într'un fel destul de elocvent, degradarea sistematică a femeii. Logodită uneori la 8 ani, e măritată cel mai ades între 10—12 ani cu bărbaţi între 14—60 ani, ceeace face ca multe dintre ele să se prăpădească în urma consecinţelor primei nopţi conjugale şi toate anotimpurile vieţii lor se confundă: după o copilărie silnică, vine căsnicia ce vestejeşte şi apoi posomorâta bătrâneţe. Nu fără motiv, se spune că Algeria e „purgatoriul măgarilor şi iadul femeilor"...

Arabul se înşeală crezând că iubeşte, atunci când necunoscându-şi logodnica decât din lauda surorilor sale, îi adresează scrisori patetice şi o cântă în frumoase, pasionate poeme. Odată trecut pragul căsniciei şi primele exaltări sentimentale epuizate, sufletu-i nomad sboară spre alte inimi. Nu-şi mai mângâie soţia şi nu o respectă. Dacă aceasta e şireată şi practică, o consultă uneori în treburile sale, dar meritul nu i-l preţueşte. Pentrucă Mohamed n'a recunoscut femeii decât jumătate de suflet, în societatea musulmană ea este menţinută la un grad inferior, între dobitoace şi oameni.

DOMNIA OMULUI, A FORŢEI BRUTALE

In casă, femeia face totul, pe când bărbatul, ca un semizeu încremenit în lenevie, doarme toată ziua pe cheurile portului sau pe maidanele scăldate în soare. Puţini dintre ei sunt păstori sau comercianţi, îndeletnicirí prielnice şederii şi foarte rar muncitori cu palmele. N'au ca lumea creştină, pilda unuia Mesia dulgher.

In lumea arabă domneşte omul — forţa şi e uşor de înţeles ce devine căminul, cu femeia astfel chinuită şi degradată, ea care în societatea noastră e fiinţa fermecătoare şi mult iubită, temelia însăşi a familiei. Fără dragoste pentru soţul recunoscut ca stăpân şi temut ca un duşman, femeia arabă nu poate fi nici o bună soţie, nici bună mamă.

PRESCRIPŢIILE DRACONICE ALE CORANULUI

Coranul, — scriptura lui Mohamed, dă depline puteri bărbatului asupra femeii sau femeilor sale — poligamia e încă admisă, dar în vremurile acestea de criză, a avea mai multe neveste e lux de caid —: „Femeile vă sunt ogorul; mergeţi la ele când şi cum veţi vroi!" Autorizează deasemeni pe bărbat să-şi bată soţia dacă se arată rebelă voinţei sale.

E drept că oarecari comentatori au căutat să atenueze prescripţiile acestei legi draconice, spunând că soţul trebue să uzeze mai întâi de mustrare, apoi să nu-şi primească soţia în patul conjugal şi numai dacă persistă în îndărătnicie s'o lovească, cu un obiect *„simplu şi lat"*; dar principiul fiind consacrat, cea mai mare parte a musulmanilor, nu vor să admită nicio restricţie.

S'au văzut, în trecut, indigeni cari în urma unor odioase intrigi şi-au mutilat soţiile, trimiţându-le cu nasul şi cu urechile tăiate tribului părintesc, alţii arzându-le pulpele cu fierul roşu sau, mai sumar, crăpându-le capul cu iataganul.

JUDECATA CADIULUI

Cruzimi condamnabile se mai petrec şi astăzi. Zadarnic se plâng cadiului femeile mai energice, căci el nu le dă niciodată dreptate.

In exerciţiul funcţiunii sale, acest judecător în competinţa căruia cad conflictele casnice, întrebuinţează două mari principii, cari sunt în sentinţele sale, ceeace marile legi ale lui Kepler sunt în astronomie:

1) Femeile, absenţii şi streinii sunt totdeauna vinovaţi...
2) Argumentele contondente sunt cele mai sănătoase...

Cu aceste două aforisme, cadiul desfide toate dificultăţile jurisconsulţilor.

Şi astfel, sărmanele femei arabe, preferă să îndure în tăcere toate martiriile, până când moartea liberatoare va veni să le transforme în zâne ale paradisului lui Mohamed...

G. K. R.

Sportul de Paşti

Echipa franceză de rugby A. S. Cheminots de l'Etat, a jucat în prima zi de Paşti împotriva Stadiului Român Bucureşti, obţinând o victorie dificilă cu 6-5.

In fotografiile noastre vedem o fază în timpul matchului şi echipa franceză intrând pe teren.

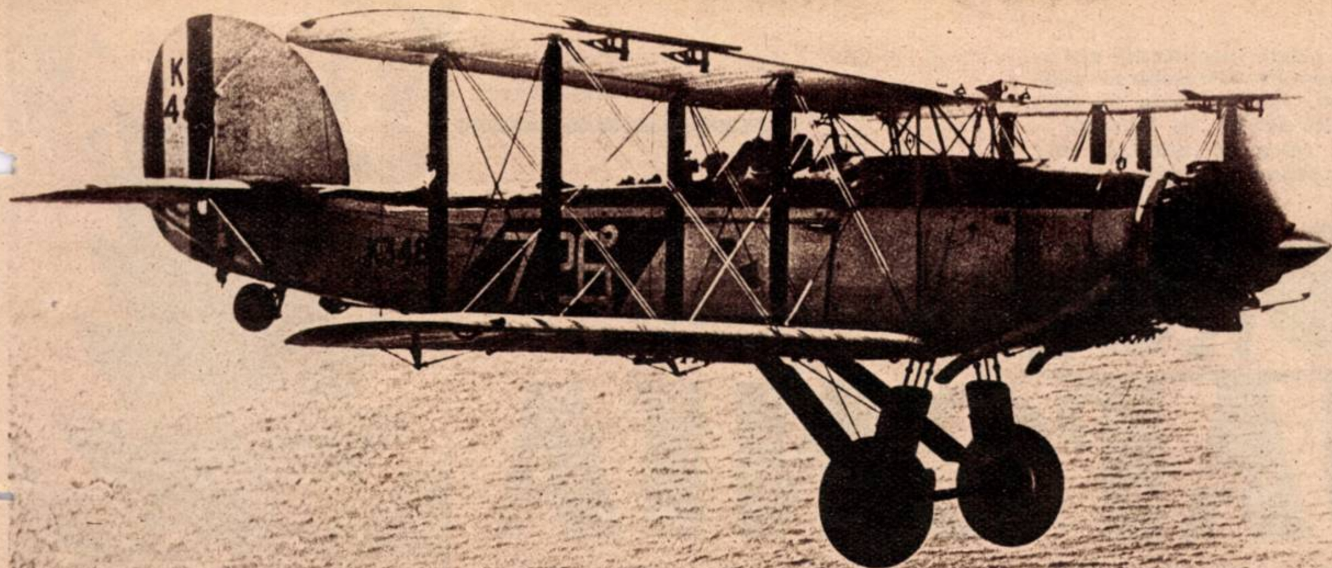
Un mare turneu de foot-ball s'a disputat de Paşti pe arena Venus, între Kispest-Budapesta, Ripensia-Timişoara, Venus şi Unirea Tricolor Bucureşti şi Transilvania.

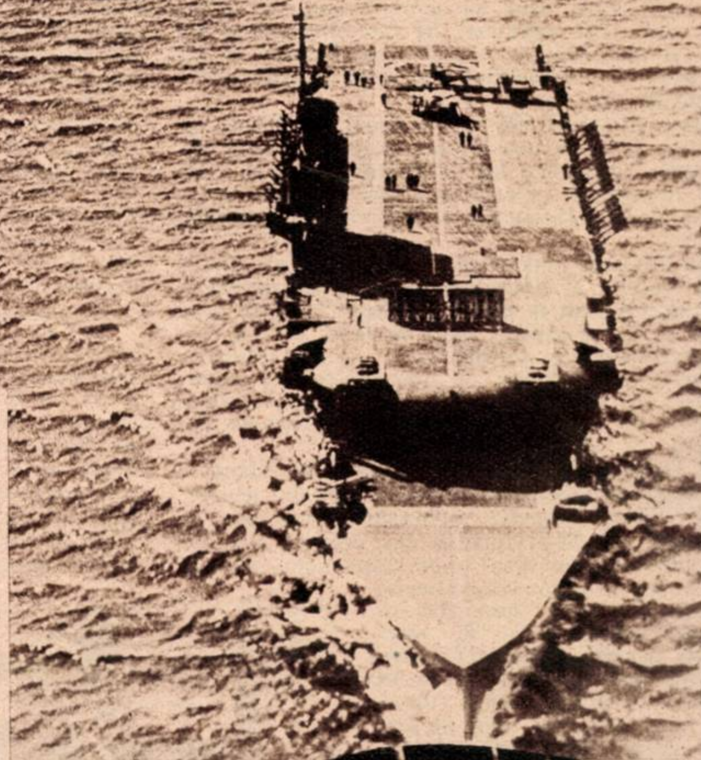
In fotografiile noastre vedem echipele Venus şi Ripensia, înainte de matchul pe care Ripensia la câştigat cu 7-2 şi o fază din cursul matchului Ripensia-Kispest, pe care primii l-au câştigat cu 4-3.

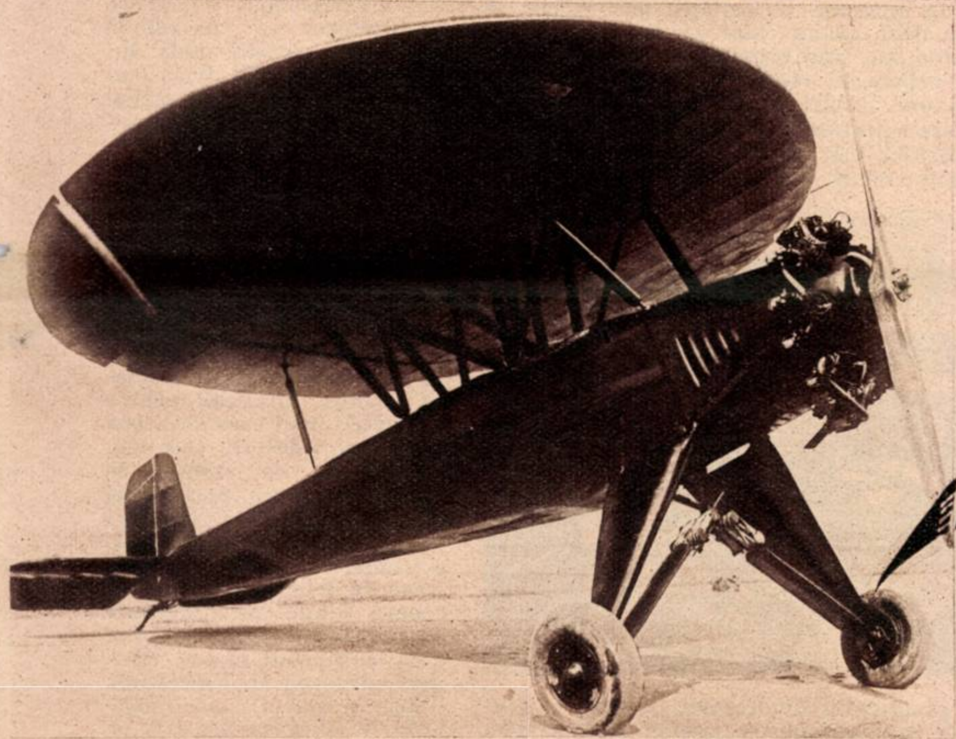

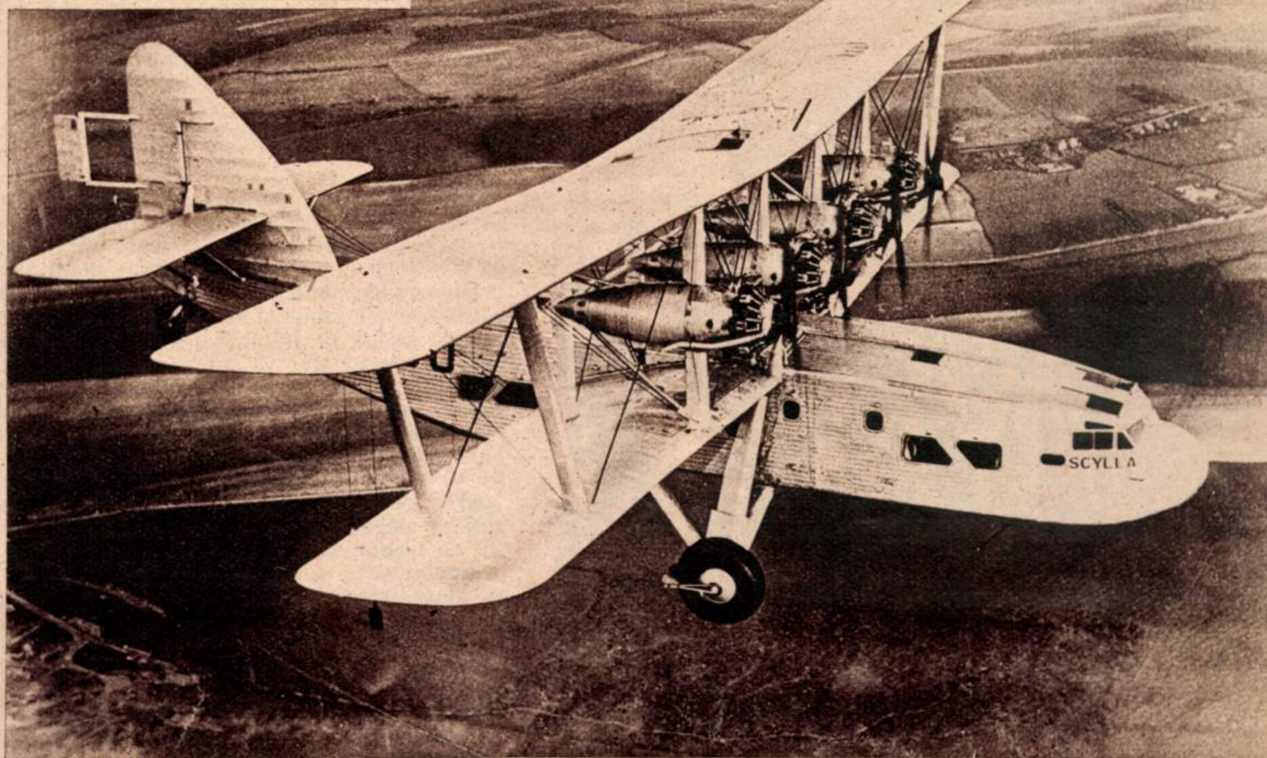

La marile manevre dela Gibraltar, au jucat un rol important vasele cu platou de aterizare, pentru avioane. In fotografia noastră (sus) vedem avionul „Seal" deasupra vasului său de aterisare „Courageous".

La Chicago s'a experimentat de curând un avion „familiar". Avionul are în loc de aripi un dispozitiv rotund, deasupra lui, aşa cum vedem în fotografia noastră. Aceasta-l face să ocupe spaţiu mult mai mic, şi să poată aterisa într'un loc restrâns.

La Rochester (Anglia) a decolat de curând cel mai mare avion din lume. Avionul poate lua 39 de pasageri şi 4 mecanici. Fotografia noastră a fost luată în timpul primului sbor al lui „Short Scylla".

Câteva citate interesante din umorul japonez.—Deosebirea fundamentală dintre viaţa în ţara Soarelui Răsare şi în Europa. — Povestea celor 60 milioane de.. chei. — Costumul european şi kimonoul.

HUMORUL în JAPONIA

Pagoda templului „Nava".

JAPONEZII sunt un popor vesel, ale căror distracţii oglindesc de cele mai multe ori o simplicitate copilăroasă. Totuşi, îi înfrumuseţează neîntrerupt acel simţ estetic care e înăscut în rasa lor.

Câteva distracţii ale vechei Curţi din Kyoto reamintesc jocurile noastre de societate; altele, diferă prin caracterul lor intelectual, cum sunt de pildă întrecerile în recitarea din memorie a autorilor clasici, precum şi acele pentru compoziţii poetice.

Una din cele mai originale distracţii ale Curţii şi ale claselor aristocratice, era ghicitul parfumurilor. Candidatul la probă era legat la ochi după care i se da să aspire, rând pe rând, câteva bastonaşe fumegânde îmbibate cu arome felurite: persoana care ghicea de mai multe ori aroma despre care era vorba, primea un premiu... Cum se vede, un joc nevinovat, numai delicateţă şi... parfum.

Un japonez care voieşte să dea o petrecere la el în casă invită adeseori o mică trupă de „geishe" ca să distreze oaspeţii cu dansurile şi pozele lor graţioase, sau dă preferinţă unui concert muzical, asigurându-şi concursul unor instrumentişti reputaţi dintre cari nu va lipsi harpa şi flautul. Alteori, vom găsi un prestidigitator care să stârnească invidia celui mai îndemânatec dintre ai noştri, sau un pictor care improvizează sub ochii încremeniţi ai celor de faţă şi la cererea lor, o întreagă fantasmagorie de peşti, păsărele, copaci şi flori. Mai e apoi, una din distracţiile caracteristice, aceia a „povestitorului de basme" care se serveşte numai de un evantai ca să-şi acompanieze mai cu folos mimica. „Povestitorul de basme" este o figură a Japoniei de altă dată, un artist minunat al monologului, stăpân pe însuşirea de a-i face pe ascultători să tremure de groază, istorisindu-le amănuntele unei drame înfiorătoare, ori stârnindu-le râsul până la convulsiuni prin zugrăvirea întâmplărilor şi aspectelor celor mai comice ale vieţii omeneşti.

Japonezul adoră tot ce e înveselitor şi are el însuşi darul unei „vis comica" irezistibilă. Rareori vă veţi distra în Europa ca asistând la reprezentarea vreunei farse în teatrele populare din Tokio. Forma particulară a spiritului niponic este umorul.

La noi, Francezii se laudă cu spiritul, Italienii cu gluma, Germanii cu caricatura grotescă, dar umorul, care consistă în a spune lucrurile cele mai extravagante cu toată aparenţa seriozităţii, fără măcar să clipească din ochi, având chiar aerul că urmăreşte cel mai riguros bun simţ exprimând ideile cele mai disparate şi nebuneşti, rămâne exclusiv o specialitate anglo-saxonă. Astăzi, umoriştii din împărăţia Soarelui-Răsare amintesc într'o mare măsură pe confraţii lor britanici, mai cu seamă pentru candoarea voită a anumitor feluri de a chibzui.

Tinere japoneze petrecându-şi timpul cu cărţile de joc.

Dintre producţiile intelectului, umorul e unul dintre cele mai anevoioase, atunci când trebue să-l împărtăşeşti dela un popor la altul, deoarece în majoritatea cazurilor, el rămâne de neînţeles pentru acel care nu e familiarizat cu obiceiurile şi deprinderile mintale ale unei alte naţiuni. Apoi, fiind vorba de Japonia, unde obiceiurile şi deprinderile mintale sunt antipozii alor noastre, ne aflăm de-adreptul în faţa unui ce, care nu poate să fie înţeles. Pe de altă parte, compoziţiile umoriştilor ne apar şi mai greu de tălmăcit din cauza jocurilor de cuvinte de cari abundă limba japoneză, poate mai mult ca oricare alta; dat fiind că o aceiaşi combinaţie de silabe poate să capete înţelesuri cu totul deosebite. Dacă întrebaţi, de pildă, pe un japonez ce înseamnează un oarecare cuvânt izolat, limitându-vă numai să-l pronunţaţi, interlocutorul dv. vă va răspunde că nu poate s'o spue exact dacă nu-i arătaţi ideograma sau caracterul chinez corespunzător cuvântului în chestiune, ori nu puneţi acelaş cuvânt într'o frază care să-i precizeze înţelesul. In realitate, Japonezii întrebuinţează două alfabete silabice ajutătoare: „katagana" şi „hirogana" cari totuşi nu slujesc decât să arate sunetul ce trebue să se dea ideogramelor şi le vedeţi, de fapt, în ziare imprimate în caractere mici, lângă cele dintâi. Le folosesc de asemenea pentru scris numele streine şi unul din aceste alfabete, în lipsa a ceva mai bun, se uzează chiar în corespondenţa telegrafică. Lipsa de precizie care rezultă e atât de mare, în cât merită să citām interpretarea unei telegrame primită de un călător european la câtva timp după sosirea lui în Tokio, când nu făcuse încă primii paşi în dialectul naţional:

— „Telegrama, — îi spuse traducătorul — vă anunţă unul din aceste două lucruri: sau că tatăl dv. a murit, sau că veţi primi mâine vizita unui prieten de departe..."

De oarece călătorul nostru suferise pierderea dureroasă la care făcea aluzie prima ipoteză, nu mai rămânea decât a doua...

*

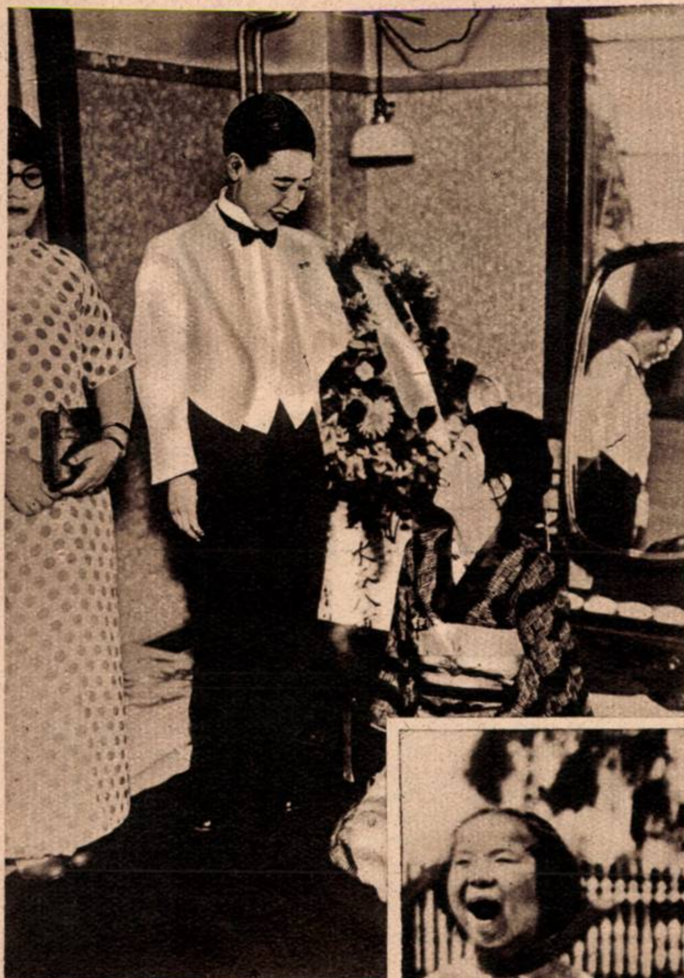
Trebue să se ştie că singurele traduceri din umoriştii niponici, cari au avut succes, au fost acele publicate în limba engleză, probabil pentru afinităţile unui asemenea gen de spirit, despre care am vorbit. Ne vom strădui, pe cât ne va fi cu putinţă, să oferim o mostră şi cititorilor noştri, alegând în acest scop o pagină care se împacă mai lesne cu felul nostru de pricepere, fiindcă ne înfăţişează o comparaţie ironică între casa europeană şi cea japoneză. Autorul, H. Hawakami, întors în patrie după o călătorie în emisfera noastră, ne destăinue astfel câteva impresii în „Siukujo-Gaho" — revista ilustrată pentru doamne:

„Dacă mi s'ar cere — scrie acest Kawakami — să arăt în palma mânei un simbol al vieţii casnice şi spirituale din Europa, aş arăta o cheie. Cel dintâi lucru care m'a surprins, atunci când m'am aflat într'o pensiune la Bruxelles, a fost cantitatea de chei care mi s'a încredinţat. Uşa prin care intrasem trebuia să se deschidă prin năuntru şi pe afară cu câte o cheie; în fundul camerei ce mi s'a destinat, o uşă cu fereastră care răspundea în grădină era şi ea înzestrată cu o încuietoare şi deci, cheia respectivă. Inarmat cu aceste chei, aş fi trebuit să capăt un simţământ de siguranţă dar, lucru straniu, eu încercam dimpotrivă, o nelinişte vie şi un fel de temere. In odaia mea se afla un dulap prevăzut, fireşte, cu o cheie; cele pa-

Graţia acestei drăgălaşe japoneze, nu vă aminteşte de d-na Butterfly?

Iată o fermecătoare idilă japoneză, între un picolo şi o subretă

tru sertare ale mesei de toaletă aveau deasemenea câte una pentru fiecare, şi tot astfel mobilele cari serveau de lavoar şi biurou. Intorcându-mă acasă, nu puteam să intru în camera mea decât deschizând cu o cheie, la început, uşa dela stradă, apoi, cu o a doua, uşa dela capătul de jos al scării, în sfârşit, cum am spus, cu o a treia pe aceia a propriei mele camere. Deoarece nu mai avusesem chei niciodată în viaţa mea, mă aflam foarte încurcat, trebuind să fac uz de atâta sumedenie de chei care mi se încredinţase. Cea mai grea de întrebuinţat mi se părea că este cheia uşii de la stradă. Ştiu de la un coleg al meu că, uitând odată s'o ia cu sine, a fost nevoit să doarmă la hotel.

La Paris, unde am fost să locuesc pentru întâia oară la un hotel mare, cheia camerei mele nu o deschidea decât pe din afară ; ca s'o încui înăuntru, trebuia folosită o alta, însă deosebită. Cu toate că nu sunt în măsură să v'o spun cu precizie, fapt sigur este că în Occident numărul cheilor trebue să fie superior persoanelor. Am fost informat că nu mai puţin de două milioane de călători trec zilnic prin diferitele gări ale Parisului. Acum, dacă presupunem că fiecare are cinci chei, putem calcula că zece milioane de chei iau în fiecare zi trenul ca să vie şi să plece din Paris. Dacă adăugaţi cheile cari se plimbă prin automobile, tramvaie, drumuri subterane, autobuze şi chiar cu vaporaşele de pe Sena, cred că nu exagerăm socotind numărul lor de şaizeci de milioane. Prin urmare, ţările din Occident ar putea să se numească ţările cheilor. Ele sunt de fapt, ţările individualismului şi locuitorii lor îşi căptuşesc odăile de locuit cu cărămizi şi var, aşează o uşă sdravănă la intrare şi fiecare uşă la rândul ei, e înarmată cu o încuietoare solidă. Odată ce s'au închis înăuntru, nimeni nu mai poate să intre.

Japonia e patria familiei şi, cum există o deosebire profundă între individualismul occidentalilor şi principiile noastre, se constată de asemenea o mare diferenţă şi între locuinţele acestor două popoare. In locul unei uşi sdravene prevăzută cu încuietoare, noi avem o portiţă şubredă de carton; putem intra şi eşi în voie. A noastră e o societate sprijinită pe principiul proprietăţii comune. Casa niponică e orânduită în despărţituri mobile, într'un număr de încăperi care poate să fie de cinci sau de zece: dar în fond, e vorba de o singură cameră. Casa niponică adăposteşte un număr de persoane care au încredere, fără secrete, una în alta. Occidentalii au camere, nu însă şi o casă. Japonezul e singurul popor civilizat care se poate mândri cu o casă.

Apoi, lumea din cealaltă emisferă ne mai prezintă o serie de contraste curioase. Pentru ei, cafeneua e o locuinţă comună, unde joacă cărţi, citesc ziare, scriu scrisori şi se amestecă unii cu alţii, cu o libertate care ni se pare stranie la nişte persoane obişnuite să se încuie în casă. In cel mai umil dintre restaurantele japoneze, noi ocupăm camere, separate între ele printr'un perete de carton sau un paravan. In Europa, clienţii acestor localuri, mănâncă în aceeaşi încăpere laolaltă, scaunele lor ating aproape ale vecinilor şi oameni absolut necunoscuţi unii altora mănâncă la aceiaşi masă cu cea mai mare indiferenţă. Pentru aceştia, pare-se că nu există o deosebire precisă între viaţa domestică şi viaţa în afară de casă, iar societatea, e una şi aceiaşi pentru oricare.

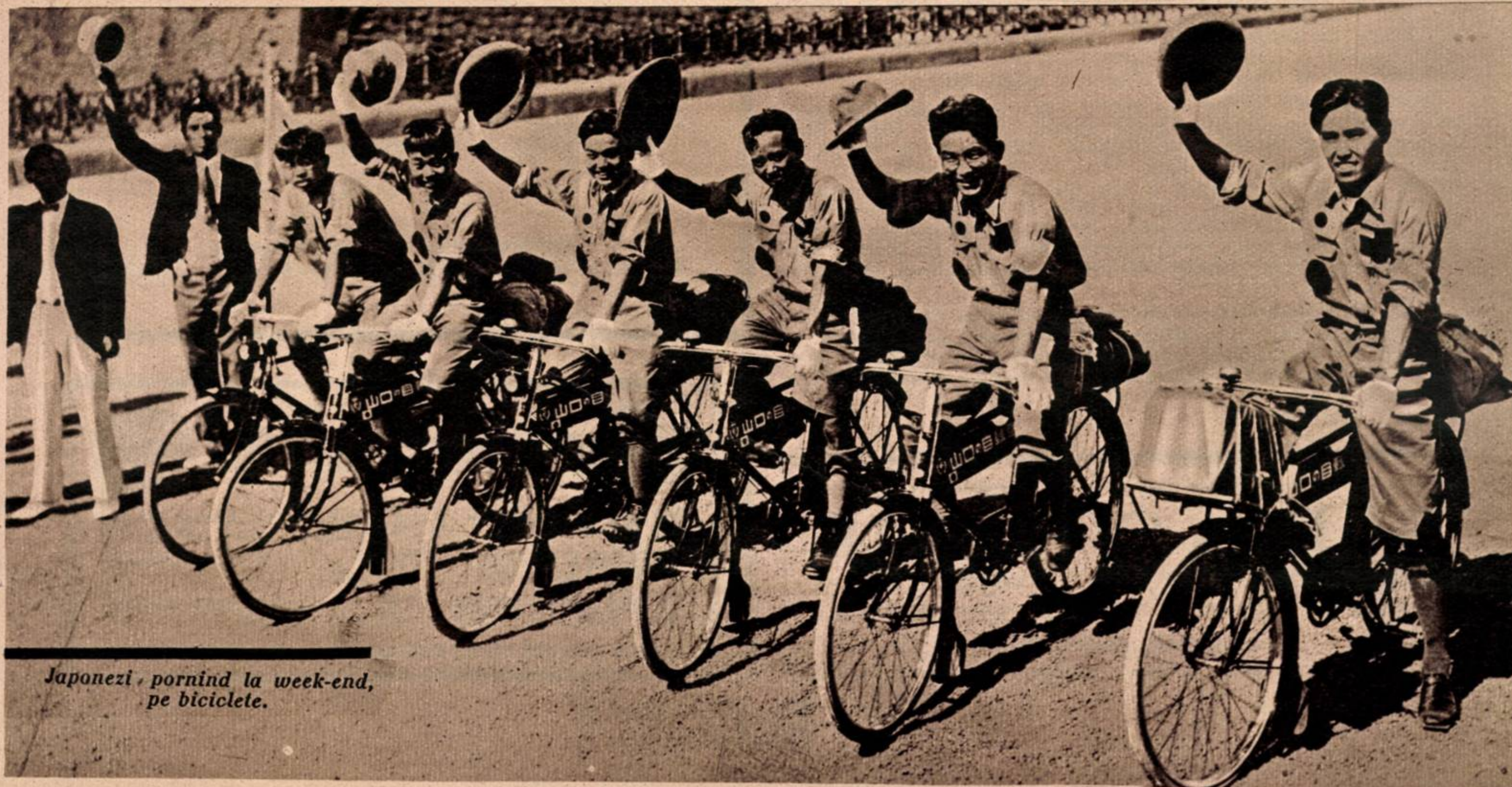
Râsul sglobiu al acestor drăgălaşi copii japonezi, afirmă odată mai mult optimismul înnăscut al acestui popor

Când noi ne întoarcem la locuinţele respective, ne scoatem „gheta" (încălţăminte de lemn), deoarece strada şi casa sunt pentru noi două lucruri deosebite. Occidentalii intră în casă încălţaţi, astfel că, într'un anumit sens, locuinţa lor face parte din stradă sau, cel puţin, coridoarele casei îi sunt o continuare..."

Alături de umorismul literar, găsim caricatura, cultivată în Japonia, însă odinioară, caracterul ei era cu mult mai nevinovat ca astăzi. Artiştii se mărgineau să înfăţişeze aspectele comune ale firei omeneşti, în general: nici o aluzie personală şi cu atât mai puţin politică. Principiul autorităţii şi al ierarhiei a fost totdeauna păzit cu străşnicie în împărăţia Soarelui-Răsare.

Un exemplu de caricaturi ale genului vechiu, ne prezintă compoziţiile lui Toba Soio, un artist din perioada lui Fugiwara, specializat în pictura animalelor. Comicul lui constă în atitudinile pe cari le atribue chiar animalelor transformându-le în imitatori neîntrecuţi ai acţiunilor omeneşti.

Până în secolul al XIX-lea, caricatura niponică nu eşi, deci, din

Japonezi pornind la week-end, pe biciclete.

subiectul general decât ca să ţintească pe câte un actor ilustru sau vreo curtezană renumită. Acum, ea se bucură de-o libertate deplină; păstrează totuşi, mereu, acea urbanitate şi măsură care sunt însuşirile fundamentale ale caracterului naţiunii.

Tradiţia, riguros păstrată până în ultima vreme, asigura soţului o întâietate neprecupeţită; faţă de el, femeia avea un respect absolut şi o supunere desăvârşită. Totuşi, ne grăbim să adăugăm că era vorba de o supunere cu totul voluntară, fructul unei educaţii seculare, în orice caz cu mult deosebită de starea de inferioritate, de dispreţ, aproape de sclavie în care femeia a fost ţinută în China. Dimpotrivă, în imperiul Soarelui-Răsare, femeia a fost totdeauna obiect de consideraţie respectuoasă, mai cu seamă mama. Dar soţul rămânea capul familiei şi eticheta cerea ca soţia să se afle în pragul casei ca să-l întâmpine la întoarcerea lui şi să-l înconjoare numai decât cu atenţiile cele mai drăgăstoase. Către ceasurile cinci după amiazi, o adevărată soţie trebuie, aşa dar, să fie acasă ca să-şi primească stăpânul şi consortul. Ea îl ajuta să-şi schimbe hainele: dacă el e funcţionar în vreo bancă sau minister oarecare, va lepăda costumul european pe care-i nevoit să-l poarte în orele de birou ca să-l înlocuiască acasă cu un kimonou mai comod. Această obligaţie a costumului european, pentru câteva ceasuri pe zi, este un mare neajuns. A trăi într'o casă japoneză într'un astfel de costum, sau într'un mediu dichisit europeneşte în vestminte japoneze, se poate numi, cu drept cuvânt, o tortură îndoită. In casa japoneză nu există scaune, se stă jos, pe tălpile picioarelor îndoite sub sine, ţinută foarte grea pentru noi deoarece nu avem ca Niponii gleznele luxate în acest scop din copilărie, — sau se lungesc pe „tatami", o rogojină moale din pai de orez care e însăşi pardoseala. Vă puteţi închipui ce se întâmplă cu o pereche de pantaloni în prima poză. Pe de altă parte, japonezul în kimonou, are picioarele goale şi, dacă ar sta pe un scaun, tremură de frig. Să se ţie apoi seamă de cheltuiala îndoită, mai cu seamă pentru un funcţionar modest, într'o ţară unde salariile sunt neînsemnate, ca să aibă o dublă garderobă naţională şi occidentală, când însuşi costumul japonez e destul de costisitor.

Uzul costumului nostru se limitează, în afară de cazuri încă rare, numai la sexul masculin şi e un noroc pentru estetică. Femeile, deocamdată, se mulţumesc să adopte bijuterii, exceptând cerceii, câte un „boa" de pene sau blană, poşete, umbrele şi umbreluţe, contrariu elegantelor noastre cari fac paradă cu umbrela de soare japoneză. Ceia ce pierde tot mai mult teren, în fiecare zi, este pieptănătura artistică în formă de fluture care făcea parte esenţială din farmecul feminin niponic. Femeile moderne din împărăţia Soarelui-Răsare socotesc că e prea plicticoasă şi costisitoare o modă care nu le permite să se pieptene singure.

Dar schimbările nu se limitează numai la îmbrăcăminte; printre mobilierul casei a şi pătruns gramofonul şi radio, câte un pian şi perinele occidentale. Chiar şi dieta suferă transformări: din mâncăruri încep să facă parte carnea de bou şi de viţel ba chiar şi pâinea. A ajuns o modă frecventarea restaurantelor cari se înmulţesc în oraşele mari unde se gustă o pseudo bucătărie europeană, de cele mai adeseori o imitaţie echivocă a nesuferitei bucătării nord-americană.

*

Sunt destul de cunoscute schimbările infiltrate de occident în viaţa japoneză de toate zilele. Nostim este, de exemplu, să fii de faţă şi să vezi cum se poartă o pereche conjugală, când soţul e îmbrăcat în pantaloni şi jachetă, sau în kimonou. In primul caz, consoarta va merge alături de el, după obiceiul nostru; în al doilea, il va ţine înapoi, slugarnic, aşa cum vrea eticheta naţională.

Mania noutăţii a împins pe mulţi bărbaţi să-şi însuşească manierele şi portul nostru. Astăzi, un tânăr se crede mai atrăgător într'un rafinat „tout de même" de croială americană decât în nobilul kimonou al strămoşilor lui care-l face asemănător unui Roman din antichitate. La Tokio, chiar este o denumire caracteristică pentru aceşti „dandy"; li se spune „haikara", adică corupţie, după fonetica locală, de la „high collar", omul cu guler înalt.

Se înţelege, prin urmare, că aceste transformări reprezintă pentru caricaturist o adevărată mină. Ţinuta ridicolă a femeii care, maimuţărindu-şi surorile din occident, năzueşte să fie servită de acelaş bărbat căruia, până acum câtva timp, îi era ea însăşi o servitoare smerită, se pretează la cele mai delicioase nostimade. In caricaturile reproduse aci, „aveţi prilej să constataţi până la ce punct este de atotputernică tirania japonezei modernizate. De asemenea, veţi vedea soţul, redus actualmente la sclavie, îndeletnicindu-se cu treburile bucătăresei, ale cameristei, ale doicei, ale guvernantei...

Europeanul, nedeprins cu cunoaşterea vechilor obiceiuri de familie japoneze, poate îi va scăpa tâlcul comic al acestei lumi în caricatură; dar figuraţiile ei sunt atât de expresive în cât ajung să ne dea o oglindire reală a umorismului în ţinutul Soarelui-Răsare.

G. R.

DAKAR!

Un oraş de negri vizitat mult de turişti pentru „comorile" lui ascunse. — Casele de iubire.—Femeile albe şi negresele.—Focuri de armă.—Priviri chinuite şi suflete zdrobite.

CÂND vrei să mergi din Europa în America de Sud, cea dintâi cunoştinţă cu Africa o faci la Dakar. Transatlanticului i se alătură o mulţime de bărci, în care vâslesc negrii, în întregime goi, campionii unui sport original: se cufundă în apă şi prind cu dinţii monedele ce li se aruncă cu dibăcie, de pe vapor. Fireşte, o monedă de valoare mai mare, este onorată cu o cufundare mai anevoioasă.

La Dakar, debarcă şi pasagerii cosmopoliţi cari se îndreaptă spre Europa, după lunga şi enervanta traversare a Oceanului şi abia au pus piciorul pe pământ că şi pornesc în căutarea senzaţiilor ce abundă la Dakar.

Dakar e un oraş foarte tânăr; nu are nici un veac de existenţă, fiind fondat în anul 1862; dar s'a desvoltat cu repeziciune, concentrând în sine toate cele trebuincioase unui oraş de mare importanţă: guvernământ, administraţii publice, curte de Apel, precum şi un port destul de însemnat, cu trafic intens de cărbuni, combustibil lichid, cauciuc, bumbac, pielării, etc.

In fotografiile noastre vedem un grup de femei, din misterioasa regiune Dakar.

Turistului care debarcă, oraşul i se înfăţişează modern şi elegant, cu străzile largi şi regulate. Locuitorii sunt aproape toţi negri (din 41.000, numai 3000 sunt europeni). Dakar vrea să fie un ecou îndepărtat al Parisului, capitala patriei aşa zise, de dincolo de mare, pentru turiştii cari vin aci în număr mare şi însetaţi de senzaţii.

Curiozitatea şi farmecul tropical, atrag pe călător spre cartierele excentrice ale oraşului. Noaptea s'a coborit peste peninsula capului Verde, noaptea africană înfiorată de parfumuri şi şoapte necunoscute. Turistul, în port, cheamă birjarul negru care, cu capul şi picioarele goale, stă pe capra trăsurii: e deajuns un cuvânt spaniol: „Muheres" ca să-i arăţi plimbarea dorită, singura plimbare senzaţională spre cartierele amorului negru.

După câteva minute de mers, trăsura pătrunde într'o stradă, luminată din loc în loc de lampioane roşii care strălucesc la intrarea oricărei case de plăcere, dakaresă.

Iată o vilă elegantă, încercuită de un parc frumos

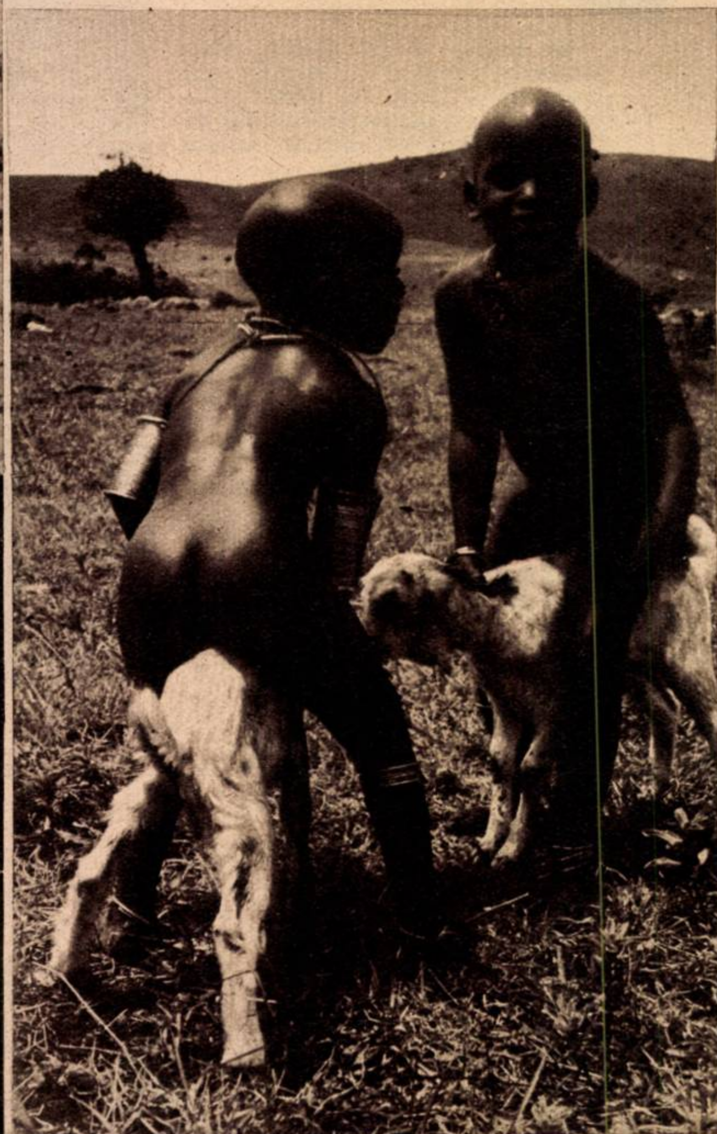

Aspecte din viața de [illegible] a Dakar-ului.

piedice dramele în care multe femei și câte un soldat își pierd adeseori viața, interzice militarilor să intre înarmați în cartierul acesta.

Zilnic, pe la ceasurile trei dimineața, în vila cu parcul pătrat, se stinge lumina lanternelor venețiene, pe când printre palmierii și cedrii grădinei, sub tremurul sfios al stelelor care învălue orașul întreg într'o văpaie albăstrie, se joacă de-a „v'ați ascunselea”, deoarece călătorii, întorși la vârsta copilăriei, găsesc o distracție în glumele acestea nevinovate.

Negresele nu sunt primite în templele amorului. Ele stau totdeauna singure, în pragul casei lor, unde așteaptă iubirea care, uneori vine de departe; atunci, cărbunele minunat al privirei lor nostalgice strălucește sfredelitor prin întuneric.

exotic, parfumată de cedri, gătită cu grupuri de curmali uriași și boschete ademenitoare. Parcul e iluminat, ici-colo, de lanterne venețiene, în care ard becuri electrice. La una din laturile parcului în formă de pătrat, se deschide o verandă verde, în stil maur și acolo, înăuntru, se oferă vizitatorilor băuturi indigene, cu exibiții de desfrânate dansuri orientale, însoțite de uruitul enervant al orchestrelor. Celelalte trei laturi ale pătratului sunt împărțite simetric, în odăițe minuscule și verzi, care de departe par niște cutiuțe, de conserve, orânduite pe un raft. Dar cutiuțele acestea nu adăpostesc, îndărătul gratiilor de sârmă decât frumuseți dakarese, de oarece, casele de dragoste, acolo, nu au ferestre și nici obloane ci numai o plasă de metal montată în scobitura cercevelelor. Ciudat e faptul că la Dakar puteți găsi peste tot locul negri: pe aleele publice de plimbare, în cafenele, la Poștă, în calitate de chirurgi la spitale, ba chiar și la Palatul Justiției, sub roba roșie de magistrați; dar în cartierul amorului — cel puțin în templele mai rafinate — preotesele sunt absolut albe, franceze sau spaniole, ca să reamintească celor ce rătăcesc prin lume fizionomia patriei îndepărtate.

Și cu toate acestea, moartea, pândește de cele mai multe ori și localurile acestea luxoase, care par să fie construite numai pentru voioșie și uitarea oricăror griji.

Prin ferestrele de sârmă se strecoară, uneori, o musculiță temută, însetată după sânge omenesc, care în cinci secunde inoculează frigurile galbene. Vărsatul negru, bântue de asemenea fără milă.

In cursul unei singure sănptămâni, din vila cu parcul pătrat au ieșit pe furiș patru târgi cu patru corpuri înțepenite, și nimeni n'a mai auzit vorbindu-se de Violeta, care se lăuda că fusese amanta lui Alfons al XIII-lea, nici de celelalte trei tovarășe de nenorocire.

Câte un ins, în penumbra catifelată a lanternelor venețiene, povestește întâmplarea tristă cu un tânăr funcționar al administrației care, după o agonie cumplită de trei săptămâni, a murit de pe urma grozavului „vărsat negru”. Indărătul gratiilor de sârmă îl plângea numai Fedora, singura ființă ce-o cunoscuse în ținuturile acelea îndepărtate și care îi dăruise într'o seară, iubirea și moartea...

Câte odată se aud certuri sălbatice, mai cu seamă între legionari, din gelo^ie. Și autoritatea militară ca să îm-

Corturi în care locuiescc băștinașii.

Fetele arabe sau negrese, nu sărută mai niciodată. Nu știu ce anume e sărutul și nu sunt dornice să-l dea și nici să-l primească.

In căsuța neagră, într'o odae vecină cu aceea a tinerei zeițe a amorului, mama sau sora acesteea bat fără încetare într'un țimbal, făcând să se audă, prin întuneric, un sunet jalnic și monoton, cu ritmul din ce în ce mai accelerat...

Stelele pălesc.. Ultimele țipete de veselie cari însoțesc jocul în parcul vilei pătrate, se sting și ele. Până și căsuțele negreselor și-au închis ușile, iar ochii de cărbune au dispărut din prag.

In timpul acesta, sus, în port, lunga osteneală a oamenilor nu se întrerupe, ci continuă neobosită, în cântecul legendarelor macarale care își întind alene, în revărsarea palidă a zorilor, scheletul uriaș al unor brațe de metal...

H. G. W.

Descoperire senzațională a unui savant rus

Profesorul Smirnoff din Moscova a înviat un mort

Se anunță din Moscova că profesorul rus, Alexandru Smirnoff, a reușit să descopere o metodă senzațională, pentru combaterea crizelor cardiace.

Profesorul Smirnoff crede — pe baza cercetărilor făcute timp de mai mulți ani — că inima, oprită din mers printr'o cauză mecanică, poate fi repusă în mișcare, dacă această cauză nu e datorită unei boale.

Așa, de exemplu, e posibil să repunem în funcțiune o inimă, a cărei oprire a fost provocată de surmenaj sau de un curent electric, adică atunci, când avem aface cu un accident și nu cu o boală propriu zisă a inimei.

Profesorul Smirnoff și-a propus atunci să puie în mișcare inimi oprite subit, înlăturând astfel cauza accidentală a acestei opriri. Cu alte cuvinte, el și-a propus să învingă moartea.

Și'ntr'adevăr, experiențele lui au fost încununate de un strălucit succes.

Un trecător, căzut pe o stradă din Moscova și pe care medicii îl declaraseră mort de o criză cardiacă, a fost readus la viață de savantul rus.

Un redactor al ziarului german „Hamburger Fremdenblatt" a luat prin telefon un lung interview profesorului Smirnoff, care este rectorul facultății de medicină din Moscova și directorul clinicei pentru boalele de inimă.

Savantul rus a declarat că și-a închinat zece ani din viața sa studiului inimei.

Incetul cu încetul, el a ajuns la convingerea că o oprire accidentală a inimei poate fi înlăturată.

Metodele folosite până în prezent au rămas fără efect, întrucât câteva clipe după criză, inima devine rigidă și nu mai poate fi adusă să lucreze artificial.

Totul este deci ca, în timpul unei crize cardiace, să punem în mișcare, în mod artificial, inima, fie chiar și timp de o jumătate de oră, pentru a restabili circulația sângelui și a învinge astfel moartea.

Profesorul Smirnoff e de părere că, în urma unei crize cardiace, tot corpul rămâne încă în viață timp de câteva secunde și că, procedând la o operație rapidă, putem obține rezultatul dorit.

Savantul rus a reușit astfel în 22 de cazuri, să trezească la viață oameni socotiți ca morți, nu numai în urma unor crize cardiace, ci chiar și în cazurile când inima încetează să mai bată după o intervenție chirurgicală, și când injecțiile cu camforă, etc., nu mai aveau nici un efect.

Intr'un caz particular, Smirnoff a intervenit, în cursul unei operații, când inima bolnavului cedase și după 45 de minute, întreținerea artificială a reușit să înlăture criza, redând astfel viața bolnavului.

La întrebarea, pe care i-a pus-o redactorului german, relativ la starea trecătorului din Moscova, „înviat" din moarte, profesorul Smirnoff a răspuns:

„Pacientul merge bine, pulsul e normal și pericolul poate fi socotit de-acum ca îndepărtat. Bolnavul poate să moară de orice fel de boală, dar, întrucât criza sa cardiacă era datorită surmenajului, credem că el va trăi încă multă vreme, fără să sufere de inimă.

Nu trebue să uitați că esențialul este intervenția la timp și că acest lucru nu este întotdeauna posibil.

Am avut de curând un alt caz: un lucrător căzuse electrocutat. Din fericire mă găsiam aproape de clinică și astfel, am putut să intervin imediat, înainte ca inima bolnavului să devie rigidă."

Profesorul Smirnoff crede că metoda sa va fi tot atât de eficace și împotriva anghinei pectorale.

rânjete hidoase — de di
riaşe, dansează în ritn
în piaţa templului, în
curie.

Preotul lui Lama, mâ
de importanţa pe care
calitatea, păşeşte — î
tr'un vestmânt de culo
— cu paşi mari şi rar
unde urmează să se de
remonia. Intregul alaiu
mişcă într'un ritm biz
ritual se adaogă o muz
şi dinamică, lipsită de a
exercită totuş o influen
asupra asistenţei mongo
evlavioşi, purtând în j
coloane formate din 108
ţesc cortegiul strigând:
padme hum" (O, tu ne
te afli în floarea de lot

Petrecerea „Zam-ului
toarea naţională „Zaga
prezintă sărbătorirea t
a veseliei. Aceasta e în
şi sărbătoarea începutu

Zagar-Sara

SARBATOAR NAŢIONALA MONGOL

Dansurile religioase din Ulan-Bator pentru inceputul primăverii

IN „republica poporului mongol" care se află legată de Uniunea Sovietelor prin tratate de prietenie, sunt organizate anual, în actuala capitală a Statului Ulan-Bator, procesiuni de măşti dansatoare cu prilejul sărbătoriei „Zam-ului".

Măşti groteşti construite din lemn lăcuit — înfăţişând

*In fotografiile n
câteva aspecte luc
lia, în timpul sărb
le, Zagan-Sara. Ve
vestitorul serbării,
o orchestră cu ins
ginale, un interesa
timpul procesiun
dansatori, fotogra
mul de mare ţinut
satori purtând trad
că.*

mensiuni u-
. spasmodic
emn de bu-

ndru şi plin
i-o rezervă
mbrăcat în-
ri stridente
, spre locul
sfăşoare ce-
travestit, se
r. La acest
că încâlcită
rmonie, care
ă profundă
lice. Cete de
ırul gâtului
perle, inso-
„Om mani
prețuitule ce
us!)
' sau sărbă-
-Sara" re-
iumfului şi
acelaş timp
ului de pri-

REA
A A
IEI

oastre vedem
te în Mongo-
itorii naționa-
dem astfel pe
cu trompeta,
trumente ori-
nt aspect din
ii, unul din
fiat în costu-
ă şi doi dan-
ițională mas-

măvară. E lupta dusă de învățații budiști contra dogmelor false.

Această ceremonie e o alternare de iluminații, dansuri, spectacole teatrale, concerte muzicale, vrăjitorie, schimburi reciproce de cadouri, surprize şi procesiuni.

Festivitatea se prelungeşte cu patrusprezece zile după această zi. Acest timp e considerat ca adevăratul carnaval al lama-ilor. Cuvioşii dau tonul de începere al carnavalului şi asistența continuă cu urale inofensivele distracții.

Dansul „Zam", caracteristic cultului, înfăţişează pantomimic în prima zi, naşterea noului an, în care travestiurile animalelor joacă un rol preponderent. Se încheе cu o serie de dansuri cari ar avea însuşirea de a alunga duhurile rele. Grimasele groteşti ale măştilor reprezintă imaginea duhurilor, la vederea cărora acestea trebue să se sperie şi să dispară. Mascații preoți Lama, poartă eşarfe, colane de perle, clopoței şi importantul sceptru al rugăciunilor, care serveşte preoților la celebrarea rugăciunilor şi pe care îl mişcă în diferite moduri.

Interesantă este apariția acestor preoți, costumați în vestminte din mătase şi brocat aurit, cu o minunată coroană de aur purtând în mână ceaşca milosteniei, simbol al „alungării sărăciei".

Primelor dansuri le urmează altele mai îndrăcite. Dansul „bătrânilor veseli" este într'adevăr un dans plin de fantezie. Acesta înfăţişează contrastul comic între burlescul măştilor şi bătrânii pământeni. Moşnegii sar şi dansează într'un pi-

cior, călăresc pe un demon, care este reprodus de alți doi dansatori. Deodată răsună țimbalele, cimpoaiele şi goarnele. De obiceiu se execută şi un dans al „duhurilor zburătoare" la care dansatorii sunt obligați să se cațere pe o frânghie cu o iuțeală vertiginoasă. Se dansează şi pe picioroange descriind în aer periculoase figuri acrobatice într'un echilibru ce evidențiază multă aplicație şi curaj. După terminarea acestui spectacol, cei de față se îmbrățişează felicitându-se cu prilejul noului an. Sărbătoarea se încheе în ultimele nopți cu lună plină printr'o serie de tablouri în cinstea florilor. Ea începe dela răsăritul până la apusul soarelui. La această solemnitate credincioşii expun în lumini puternice opere de artă plastice, executate din făină şi unt, reprezentând scene din viața lui Budda. Priceperea acestor artişti, cari au muncit pentru această singură noapte, luni întregi, e demnă de admirație. Pentru ducerea la bun sfârşit a acestor „sculpturi" au fost nevoiți în fiece clipă să-şi înmoaie mâinile în apă rece ca ghiața, pentru a nu topi untul cu căldura mâinilor. Însă sub lumina dogoritoare a lămpilor, aceste figurine încep să se deformeze, pentru ca în ziua următoare, când strălucirea sărbătorii a trecut, să fie aruncate câinilor.

Astfel ia sfârşit sărbătorirea noului an în Mongolia, puțin prozaică, e drept, însă interesantă prin desfăşurarea bizareriilor rituale.

K.

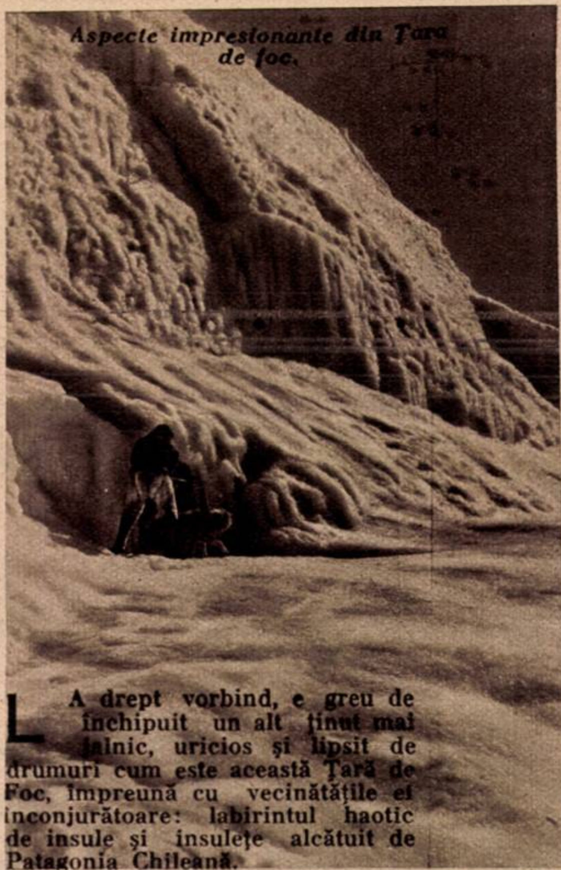

ȚARA DE FOC

Reportaj inedit de celebrul reporter american P. G. JANSEN

Una din regiunile cele mai ciudate și caracteristice de pe glob este, fără îndoială, Țara de Foc, această ultimă fâșie de pământ a continentu ui american care-și întige brațele in pustietatea fără de cuprins a oceanului înghețat de sud: o regiune bântuită în lung și'n lat de vânturi năpraznice, biciuită de furtuni nimicitoare.

Aspecte impresionante din Țara de foc.

La drept vorbind, e greu de închipuit un alt ținut mai jalnic, uricios și lipsit de drumuri cum este această Țară de Foc, împreună cu vecinătățile ei înconjurătoare: labirintul haotic de insule și insulițe alcătuit de Patagonia Chileană.

Ce priveliște descurajatoare ofe-ră câteodată, navigatorilor aceste locuri australe ale Americei! Stânci apocaliptice de granit, dealuri posomorîte în lumina cenușie a orizontului, ostroave înfășurate parcă într'o perpetuă pânză de catifea neagră sau cari se ivesc asemenea unor năluci din întunecimea fioroasă a oceanului, roase, scobite, sgrunțuroase și spintecate de neastâmpărul tumultuos al valurilor, se înșirue rând pe rând, defilează mute pe dinaintea ochiului încremenit, ca niște arătări monstruoase de dincolo de mormânt...

Pe uscat, dimpotrivă, munții — căci munți sunt! — se profilează mohoriți în deșertăciunea zării, în vreme ce de-a-lungul strâmtoarei. Magellan, se deschid ici și colo fiorduri prăpăstioase și trecători înguste asaltate de năvala ghețarilor plutitori, cotropite de o liniște tragică, pe ale căror ape verzui și pururea stătătoare, se resfrânge, cu capul în jos, silueta uriașă a munților încercuitori. Ghețari enormi, alimentați de șuvoaiele coborîte din creștetul Cordilierilor, năvălesc, se înghesue într'o întrecere nebună în aceste canale, pe când în cotiturile mai largi unde iureșul năpraznic al vântului se domolește, iată că se așterne o vegetație îmbelșugată, pipernicită, fără culoare strejuită de majestatea fagilor antarctici cu trunchiurile lor schimonosite; și peste tot locul, culori șterse, lumini sinistre, pânze de nori încununând munții, pe culmile cărora se deslănțue fără încetare uragane formidabile de vânt...

Chiar numirile date de către descoperitori multor din aceste ținuturi, vorbesc cu elocință de oroarea și tragica pustietate a regiunei pe care nu o egalează alta pe pământ: *Capul Fantasmelor, Pasul Aventurei, Baia Jalei, Portul Foamei, Ultima speranță, Țara Dezamăgirilor, Baia Rătăciților, Insula Neagră, Rada Quo Vadis?, Drumul Hoților* etc. Alte localități, din contră, au numiri englezești, amintindu-i pe îndrăzneți navigator cari descoperiră aceste ținuturi: *Țara lui Cockburn, Insula Statelor, Insula Wellington, Insula Hannover, Insula Regina Adelaida, Insula Milkyway (Calea Robilor, sau Calea Lactee)* aceasta din urmă numită astfel pentru spuma mării care o albește mereu...

PATRIA VANTURILOR

Excepționalele condițiuni climaterice ale acestei extremități a continentului american cari fac peste măsură de grea

Cum se adăpostesc oamenii în corturi improvizate.

Două tipuri caracteristice de tinere femei din Ţara de foc.

existenţa puţinilor colonişti stabiliţi de câţiva ani în Ţara de Foc, se datoresc mai cu deosebire violenţei vânturilor australe, a căror deslănţuire nu cunoaşte început şi nici sfârşit în aceste regiuni inospitaliere; e vorba de alizee, vânturi perpetue cari se stârnesc sub al patruzecelea grad de latitudine australă, suflând cu caracter ciclonic şi scormonind valurile uriaşe ale oceanului, ori, aceste valuri cari în goana lor nu întâlnesc nici un obstacol de pământ ca în emisfera noastră, ating înălţimi necunoscute latitudinelor noastre, fie chiar pe oceane. Apoi, dacă furiei alizeelor se mai adaugă violenţa muşcătoare a vânturilor ce se deslănţue în munţii de ghiaţă din vecinătatea polului sud, va fi uşor de înţeles cum în oraşele ca *Punta Arenas* şi *Usuhaja*, ultimele Thule ale civilizaţiei către sud, existenţa europenilor se reduce la un adevărat infern pământesc. De fapt, acolo când nu ninge, bântue furtuni, şi când nu plouă, vântul care desrădăcinează copacii şi-i sileşte pe oameni să umble în patru labe, aruncă asupra trecătorilor o grindină ucigătoare de pietre, pulbere şi nisip. Zilele frumoase sunt foarte rare şi oropsiţii uitaţi de soartă prin acele meleaguri trăesc închişi, ziua şi noaptea, în locuinţele lor, adevărate văgăuni...

CUM A FOST DECOPERITĂ

Ţara de foc a fost zărită pentru întâia oară de Ferdinando Magellan, la 22 Octombrie 1520.

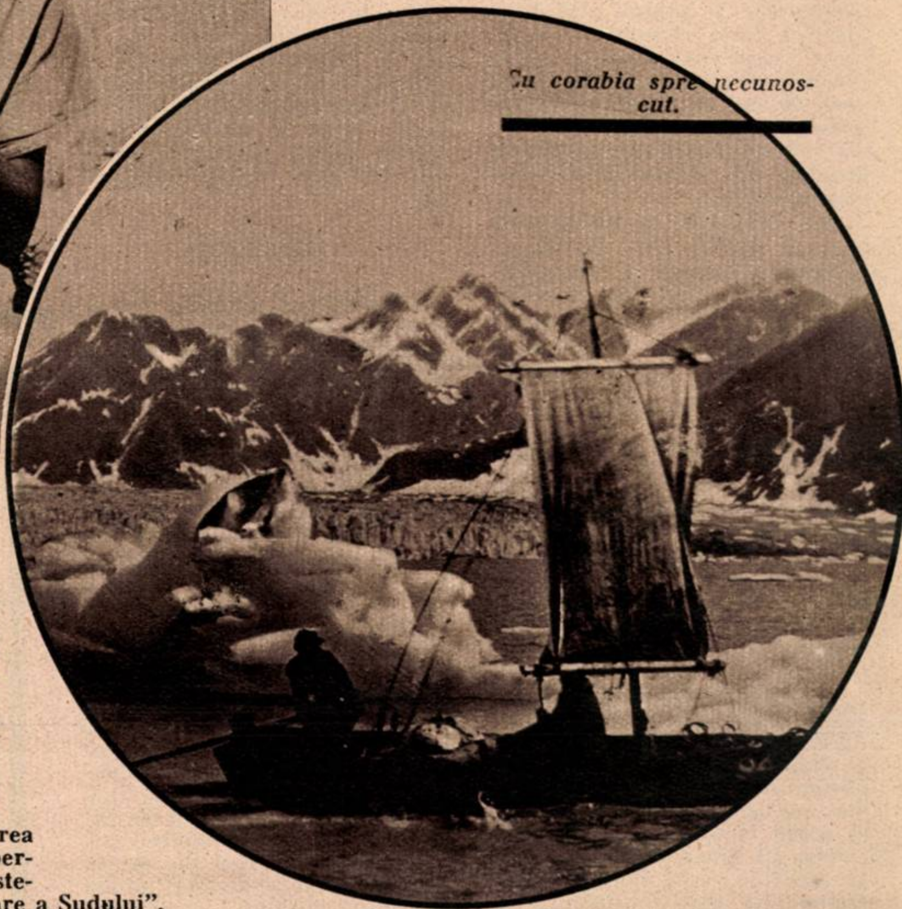
Marele navigator spaniol, dar de origină portugheză, îşi alcătuise o mică flotă şi cobora cu ea dealungul continentului american de sud, în căutarea unei trecători care să-i permită intrarea în acea misterioasă şi nehotărnicită „Mare a Sudului", văzută întâia oară de către Balboa, cu şapte ani înainte de pe înălţimea colinelor împădurite ale istmului Darien.

La îmbucătura fluviului Rio de la Plata, Magellan a crezut vreme de câteva zile că găsise însfârşit, mult doritul drum de eşire spre răsărit, dar numai abia după trei luni reuşi să răzbată într'o strâmtoare botezată de el cu numele de „Pasul celor unsprezece mii de Fecioare", în amintirea sfintei Ursula şi ale tovarăşelor ei de martiriu. Intre timp, temperatura scăzuse, cerul se acoperise cu nori şi sloiuri gigantice de ghiaţă pluteau în josul apei, izbindu-se cu turbare.

Din oricare parte a acestei strâmtori răsăreau ridicături de teren, acoperite cu zăpadă, pe culmile cărora se văzu arzând o sumedenie de focuri, aprinse de indigeni ca să se încălzească; această privelişte îi sugeră lui Magellan ideia de a boteza pământul nou descoperit de el cu numele de „Tierra del Fuego".

Timp de douăzecişi două de zile flota lui naviga la întâmplare printr'un şir prăpăstios de defileuri şi braţe de mare, apoi pătrunse într'un labirint de insule şi insuleţe cu aspect jalnic sau, mai bine zis, înfricoşător; în sfârşit, după un parcurs de 440 mile corăbiile lui Magellan răzbiră într'o mare imensă şi profundă: Oceanul Pacific, pe care el avea să-l străbată întâia oară şi

Cu corabia spre necunoscut.

în sensul celei mai mari lungimi a lui.

Astăzi, nu toate vapoarele cu obiectiv spre Pacificul austral se angajează în acest neînchipuit de lung labirint de uscat şes şi lanţuri de munţi, unde navigarea trebue să înfrunte prea multe greutăţi: vapoarele şi corăbiile de mare tonaj preferă să ocolească pe la sudul vijeliosului Cap Horn. Dar nici acest drum nu e mai bun decât cel precedent. Trebue, dinpotrivă, să treacă prin largul arhipelagului John Narborough şi al „Insulei celor 40 de zile" numită astfel deoarece se pare că descoperitorilor ei le-au trebuit chiar patruzeci de zile ca

să debarce acolo și s'o exploreze, după care e necesar să ocolească arhipelagul îngust al Mariei Adelaida din mijlocul căruia răsar, negre și spăimântătoare, cele 4 insule ale Evangheliștilor, aproape inabordabile, bântuite cum sunt fără preget de valuri enorme și locuite numai de foce și lei de mare...

Intr'una din aceste insule, există un far ridicat de guvernul chilean. Năpăstuiții paznici cari îngrijesc de el sunt mai totdeauna nevoiți să se arunce la pământ sau să umble în patru labe ca animalele, când ies din încui soarea lor de piatră, atât de aprigă e furia vântului care, uneori, răsoarnă până și rezervoarele de aprovizionare cu petrol, târând în vârtejuri distrugătoare lăzile cu alimente debarcate de corăbii, în anotimpul prielnic, cu prețul unor trude nemai auzite...

Dar dacă Țara de foc se arată atât de stranie prin înfățișarea ei aproape polară, și caracteristicele-i geografice, nu mai puțin interesanți ne apar sărmanii oameni primitivi sortiți să se adăpostească pe aceste tărâmuri.

MISTERUL UNEI RASE

Indigenii fac parte din trei triburi deosebite: *alacaluffii*, *yagan* și, în sfârșit *onașii*, triburi reduse acum la câteva sute de exemplare. Această lume absolut primitivă are, în comun, caracterele generale ale rasei americane, căreia mulți antropologi moderni îi atribue o obârșie coborîtoare din ramura mongolică. Părul capului lucios, corpul diform și aproape lipsit de peri, coloritul limpede și chiar dispoziția sânilor depărtați unul de altul la femei, dau, cu drept cuvânt, impresia că acești locuitori dela capătul extrem al Americei de miază-zi ar aparține rasei mongole. Nu numai atât, dar vom adăuga că între un Eschimos al Canadei boreale, un Lapon din Norvegia arctică, un Tongus din Manciuria și un onas sau yagan din Țara de Foc, deosebirile sunt minime, dacă nu chiar nule.

Se naște atunci, întrebarea: de unde provin acești oameni primitivi? Care a fost țara lor de origină? Cum se explică afinitățile lor cu aceiași rasă care populează astăzi Laponia, Siberia septentrională și China, regiuni situate în alt emisfer și aproape la antipozi? Fără voie ne gândim că rasa neagră au ocupat în veacurile trecute teritorii chiar foarte restrânse în comparație cu această gigantică revărsare a seminției mongolice peste pământ.

Câte un învățat a voit chiar să atribue indigenilor din Fuegia o origină oceanică aducând ipoteza că aceștia ar aparține unei rase neo-zelandeze rămasă aci, tăiată de restul omenirei, când Țara de Foc, într'o foarte depărtată epocă geologică, s'a deslipit de Oceania. De fapt, pare demonstrat că Fuegia n'a fost niciodată unită de continentul american. Dar ipoteza e șubredă. Neo-zelandezii n'au fost autohtoni, pentru faptul dovedit că au invadat cele două mari insule, dela care și-au luat numele, abia acum trei sute de ani, venind, după cât se pare, din Tahiti. Nu numai atât, dar locuitorii Oceaniei au un caracter specific, deosebit întru totul de al rasei mongolice. Atunci, cari emigrațiuni de necrezut împinseră aceste popoare acolo unde până mai eri, înșiși europenilor le era greu să ajungă și unde chiar astăzi navigarea e anevoioasă și plină de primejdii?

Nici nu merită osteneala să pătrundem misterul originilor acestei lumi mongoloide prin cercetări linguistice cari în Lumea veche au adus atâta lumină asupra strămutărilor succesive ale rasei caucaziene către răsărit, dat fiind că dialectele vorbite cu acești primitivi n'au nici o înrudire cu alte limbi cunoscute, ba chiar între ele însăle se deosebesc enorm. Să lăsăm savanților sarcina limpezirei acestui mister și să ne mărginim acum cu cercetarea felului de viață al acestor autentici sălbateci dela capătul pământului.

LOCUITORII

Alecaluffii și *yaganii*, popoare de pescari, tânjesc în cel mai jos grad de civilizație. Dăruiți de natură cu o inteligență mărginită și înățișarea respingătoare, viața lor e tot atât de mizerabilă cât și de primitivă. Hoți temuți, lipsiți de orice simț moral și chiar slab legați sufletește de progeniturile proprii pe cari le părăsesc cu ușurință, în voia soartei, *alacaluffii*, nesimțitori la frig, trăesc aproape neintrerupt în luntrele lor, îndeletnicindu-se cu vânatul „lamilor" al lupilor de mare și al rațelor sălbatece. Uzul neîncetat al vâslelor le-a desvoltat peste măsură toracele și brațele în paguba membrelor inferioare aproape anchilozate. Alcoolismul, tuberculoza și boalele venerice inoculate acestor nenorociți de către tot soiul de aventurieri cari se abătuseră cu zeci de ani în urmă prin Țara de Foc, atrași de mirajul aurului, i-au decimat pe *alacaluffi și yagani*: ultimii rămași trăesc astăzi strânși în familii în jurul Misiunilor întemeiate cu multă râvnă de niște călugări europeni în acest depărtat pământ al morții..

Mult mai frumoși ca fizic și caracter, și mai îndepărtați de orice asemănare cu rasa mongolă, sunt *onașii* ,popor câmpenesc, dedat vânătoarei și pescuitului, care trăește de-alungul văilor din interiorul Țărei de Foc. *Onașii* sunt oameni robuști, bine formați, iar femeile lor sunt uneori chiar grațioase. Deprinși să înfrunte asprimea vântului și a frigului, ungându-și corpul cu grăsime de focă, sau acoperindu-l cât mai bine cu piei de animale, ultimii supraviețuitori ai acestei rase de păstori și războinici ne apar curagioși și destul de oțeliți în lupta cu viața. Totuși, bărbăția lor originară nu i-a împiedicat în a doua jumătate a secolului trecut pe aventurierii cari invadară insula Fiji, să se abată prin Țara de Foc ca să-i masacreze pe acești sărmani locuitori primitivi numai din spirit de răutate sau, lucru de necrezut, omorându-i ca să le vândă craniile naturaliștilor europeni!

Nespus de curioase sunt apoi obiceiurile lor. *Onașii*, adoratori ai focului, au un adevărat cult pentru flacără. Intre altele, când pleacă în războ, bărbații obișnuesc să-și pue tăciuni aprinși pe brațele goale, cu scopul de a se excita și deprinde cu durerea. Toți ascultă orbește de șeful tribului care e, în același timp ,vrăjitor și căruia i se spune *Kon*. Acesta exercită o putere de necrezut asupra componenților tribului în cât adeseori decide de viața lor.

Cu toate acestea chiar și ei, *onașii*, sunt reduși la câteva sute de indivizi. Și e de crezut că, dacă n'ar fi fost la mijloc opera zeloasă și umanitară a călugărilor misionari cari se trudesc de ani îndelungați să-i salveze pe supraviețuitorii din această rasă muribundă, de boale și cruzimea sălbatecă a aventurierilor, astăzi, întocmai ca și primitivii din Tasmania, ci n'ar mai reprezenta decât o amintire etnografică.

Versiune românească
de G. RĂDULESCU

Anna May Wong... Ce noianuri de amintiri ai redeşteptat în mine!..

~~Anul trecut~~, după un şir neîntrerupt de cutreerări prin lume, făcute mai mult cu scopul de a-mi uita aleanul şi multele înfrângeri sufleteşti abătute asupra mea, neastâmpărul şi paşii m'au îndrumat spre Anglia. M'am dus acolo la socrii mei, la pescuit, în Guernesey, acel orăşel pitoresc şi paşnic încolţit ca un grăunte de mărgean pe coasta pururea hărţuită de talazuri a canalului Mânecii. Dar, după vreo două săptămâni în răstimpul cărora mă trudisem în zadar să abat năvala aducerilor aminte care mă copleşise cu mai multă furie în acele locuri dureroase pentru mine, am lăsat undiţa de-o parte, undiţa atât de dragă în alte vremuri şi am pornit — pribeag incorigibil — să bătătoresc cuprinsul ţării...

Or, într'o după amiază caldă de vară, asistam la cursele din Epsom.

Era ziua memorabilă a Derby-ului. In sute de trenuri, venise încă din ajun lume din Franţa, Germania, Belgia, iar succesul monden al zilei fusese pecetluit cu asistenţa întregei familii regale. O împestriţare nemai întâlnită de tipuri şi dialecte fremăta în tribune, la „pèsage" şi pe verdele împrospătat al pistei şi nu arareori privirile bărbaţilor se opreau în loc să admire câte o frumuseţe stranie venită de prin ţările Nordului şi chiar ale Orientului îndepărtat.

Pe vremea aceia, făcea furori într'unul din cele mai luxoase teatre de varietăţi la Londra, o dansatoare chineză: Anna May Wong.

Ştiam că jucase în câteva filme, evidenţiându-se chiar în roluri secundare, că apoi venise în Europa cu care prilej, conducătorii „Ufei" dându-şi seama, mai bine decât americanii, de însuşirile nepreţuite ale acestei artiste, o lansaseră de-adreptul în celebritate. Faima ei se răspândise în toată Europa, după o serie prodigioasă de succese triumfale, înebunindu-i şi pe Ame-

Câteva atitudini cuceritoare ale celebrei chinezoaice Anna May Wong

Chinezoaică CELEBRA

Despre Anna May şi viaţa ei misterioasă.

ZILELE trecute, un prieten scump de peste Atlantic mi-a anunţat o veste neaşteptată, uluitoare, aproape de necrezut. Printre alte noutăţi şi scandaluri din lumea Hollywood-ului, unde am petrecut zile de neuitată încântare, prietenul îmi spune că Anna May Wong se căsătoreşte cu un literat chinez, cu care va pleca să vieţuiască în China de unde nu se va mai întoarce niciodată.

O asemenea noutate, dacă ar fi fost vorba să privească pe oricare altă stea aflătoare în patria binecuvântată a filmului, m'ar fi făcut să zâmbesc, ca şi pe dvs., deoarece ne-am deprins de multă vreme cu „bombele" anunţurilor matrimoniale, ale sinuciderilor şi ale divorţurilor, la care divele recurg de cele mai multe ori, atunci când regisorii şi mai ales publicul uită să-şi mai amintească de ele. E chestiune de reclamă care, în acest domeniu a dat câteodată rezultate fericite... Cu totul altceva este astăzi când artista vizată răspunde la numele de Anna May Wong. Ea nu suferă reclama, e una din femeile cele mai serioase şi enigmatice din câte s'au perindat prin Holyywood şi, ceia ce e mai rar, n'a fost îndrăgostită până astăzi niciodată!

Anna May Wong și Clive Brook într'unul din cele mai bune roluri ale ei.

ricani. Pe semne că intenționa să rămâe printre noi, mai ales că în răgazul dintre două filme, în cari acum deținea roluri de căpetenie, consimțea să apară pe câte o scenă pariziană sau londoneză..

Atunci, fusei cuprins de dorința aprigă de a cunoaște viața acestei femei misterioase și minunate, care, cu prezența ei stârnise un fel de vârtej ametitor în capitala Angliei, mai ales că, în anul 1932, în răstimpul celor două luni petrecute de mine la Hollywood, n'avusesem prilej s'o interviewez.

Prietenul Wacher dela „Ufa" care-mi mai făcuse cunoștință cu câțiva artiști și regisori de seamă ai Germaniei și se afla acum cu ea se grăbi să-mi împlinească dorința, astfel că seara, în trenul care ne ducea dela Epsom la Londra, am avut fericirea să vorbesc vreme de două ceasuri cu această neuitată interpretă a „Hoțului din Bagdad". Au fost clipele cele mai frumoase din viața mea și, ajungând la Londra, am văzut cu oarecare măgulire că întreținerea aceia în doi, într'un colț al vagonului-restaurant, înfiripase între noi o prietenie sinceră, neprecupețită.

M'a invitat pe a doua zi acasă, în apartamentul ce-l ocupa la Claridge-Hotel, apoi de multe ori o întâlneam dimineața în faimosul „Ratten Row" din Hyde Park unde artista urma o școală de echitație...

Au fost clipe rare, fără pereche în viața mea și astăzi când mi-o neamintesc, așa cum am cunoscut-o, când știu că i-am urmărit zi cu zi succesele ei merituoase, gândul că se depărtează pentru totdeauna de noi, publicul spectator, gândul că nu vom mai vedea pe ecran expresia ei dragă de copil cuminte, îmi umple sufletul de amărăciune...

✸

S'a născut la San-Francisco, în 1899. Așa dar, precum foarte puțini admiratori știu, Anna May Wong are astăzi 35 de ani. La un an după venirea ei pe lume, tatăl, sir Godfried Wiley, comandant al unui regiment de infanteriști a fost trimis la Tien-Tsin ca să înăbușe răscoala „boxerilor" de acolo. Bravul ofițer, își luă cu sine soția, o chinezoaică de baștină, Li-Hu și pe mica Anna May. Cu acest prilej, mama ei fu ucisă de niște conaționali fanatici pentru nelegiuirea de a se fi căsătorit cu un alb, iar la scurtă vreme după reprimarea răscoalei, însuși sir Godfried Wiley își găsi moartea într'un accident. Anna May Wong rămase așa dar orfană la vârsta de 13 luni. O femee de treabă, o luă atunci cu sine și o aduse la San Francisco, unde locuiau bunicul și unchiul ei. Acum, mica fugară se află din nou pe pământul natal. Despre ororile din China, despre moartea tatălui și a mamei, ochii ei nevinovați nu mai păstrează nici o urmă: pentru ea viața urmează să se depene calmă și senină, ca și visurile-i neprihănite de copil...

Surâsul Annei May Wong poartă în el, ceva din melancolia orientului

✸

Pe străzile murdare ale cartierului chinez din San Francisco, această mică și plăpândă floare începe să-și deschidă corola. Dialectele chineze se amestecă la fiece pas, cu limba engleză, cu toate idiomele de pe pământ vorbite de o lume pestriță care mișuna acolo, venită de pe mare, de pe întinderea fără sfârșit a oceanului Pacific care desparte cele două continente. Uneori, din China îndepărtată sosește câte un vapor încărcat cu emigranți sdrențuroși cari mai păstrează în portul lor coada amintitoare de alte vremuri iar în ochi o căutătură nepăsătoare și vicleană, caracteristică fiilor Dragonului...

Anna May crește... jocurile ei sunt comune cu ale copiilor albi; ziua întreagă vântură strada, murdară și noroioasă, strada care ar putea să fie tot atât de bine un colț de Shanghai sau din Tien-Tsin, cu prăvălioarele ei întunecoase și ornate cu ghirlande de stegulețe colorate, cu lampioane, cu scrieri monosilabice, cu forfoteala neîntreruptă a unei populații îmbrăcată în bluze lungi, negre, și pe cap cu o beretă având în creștet un ciucure de mătase, iar în picioare papuci, negri și ei. Pitoreasca mulțime a tuturor cartierelor chineze din toate metropolele de pe pământ: Paris, Londra, New-York, Sidney, Melbourne...

Intr'o zi, surprinsă de o năvală a poliției într'un local clandestin unde se fuma opiu, mica Anna May e răsturnată și călcată în picioare de ceata compatrioților ei în fugă. O duc neînsuflețită la spital. O crezură moartă. Bunicul și unchiul ei, vestiți, aleargă s'o vadă, se opresc încremeniți lângă pătuțul ei. Nu vorbesc, nu plâng, nu se vaetă. Cine ar putea să ghicească simțimintele unei inimi de chinez? Cine ar fi în stare să pătrundă sufletul tainic al acestei rase enigmatice, peste care au trecut mai mult de patru mii de ani, de istorie, de splendori și mizerie? Inaintea trupșorului înțepenit al micei Anna May, rudele îl amintesc pe Budha

stând pe piedestalul lui, nepăsător de bucuriile şi durerea din juru-i, desăvârşit în încremenirea lui, deslipit pentru veşnicie de simţul lucrurilor şi al oricărei afecţiuni...

...Anna May se vindecă după ce a stat o lună de zile între viaţă şi moarte. Se întoarce iarăşi în Hong-Kong-Street, crin încântător în împuţiciunea unei mahalale din California

Dacă o întrebaţi astăzi care-i cea mai tristă amintire a ei despre San Francisco, Anna May Wong vă răspunde că a fost ziua în care unchiul ei, Wu-lei-Ko, amestecat într'o contrabandă de opiu şi alte stupefiante, a fost arestat. Era nevinovat, totuşi l-au condamnat la trei ani de carceră şi la expulzarea de pe teritoriul american.

Rămasă singură cu bunicul, începe pentru Anna May adevărata „via crucis" a atâtor copii de culoare cari vegetează şi putrezesc în marile capitale..

*

Intr'o zi, — bunicul murise de câtva timp şi Anna May se refugiase în sânul unei familii de cunoscuţi — ea nimeri în taverna lui Fu-Tsen, un chinez şiret care reuşise să facă din localul lui un loc de distracţie la modă, unde se întâlneau contrabandişti, samsari şi băeţi de burghezi înstăriţi, iar uneori câte un artist de cinematograf. Pe o scenă mică improvizată în fundul sălii principale a tavernei, Anna May văzu cu uimire o chinezoaică ce se mişca cu ondulări uşoare şi solemne, înfăşurată în văluri albastre cari îi acopereau corpul minunat de o plasticitate de forme pe care ritmul dansului le scotea şi mai mult în relief. Nu era nimic lasciv în dansul acela, ci dimpotrivă, aproape un sens religios. Iar când dansatoarea cuprinsă parcă de stupoare şi spaimă se oprea fără de veste întinzând mâinile-i mici şi apoi se prăbuşea, încolăcindu-se pe pământ, din mişcările corpului ei se desprindea ceva misterios şi sacru. Era o încântare de ritmuri şi culori, de expresiuni şi mlădieri stilizate.

Anna May se simţi năpădită ca de un sens nou al vieţii. Simţi ca şi cum fiinţa ei întreagă ar fi devenit ca prin farmec un templu al nădejdilor. Se întoarse acasă abătută. In minte îi vuia un vârtej de senzaţii, în fantezie un câmp nemărginit de speranţe. Nu se privise niciodată în oglindă, dar presimţea că trupul ei de adolescentă putea să fie muzical, hărăzit pentru ritmul dansului.

Se uită în juru-i: mizerie.

Unica-i rochie de mătase o avea pe ea.

Surise speranţelor cari începeau să înmugurească, visurilor ei de frumuseţe şi de muzică. Atunci se apropie de oglinjoara pe care-o fixase în perete cu un cui. Dar era prea mică, prea ştearsă ca să poată reflecta nici cea mai mică partea din corpul ei. Abia dacă reuşia să-şi oglindească, pe rând, câte o jumătate din chip.

— Ce-are aface!... — îşi zise. — Sunt frumoasă: o văd în privirile pe cari mi le aruncă bărbaţii!...

In noaptea aceia, Anna May Wong se născu pentru a doua oară. Şi, ca o nouă Venus, rămase nemişcată în mijlocul odăii, goală, pură şi aproape ascetică. Stătu încremenită în poziţia aceia, ca să asculte glasurile cari fremătau în adâncul inimei ei, pe când din stradă, răzbea vuetul unei vieţi trudnice, ultimul vuet al unei zile glorioase pentru Anna May.

In dimineaţa următoare se sculă parcă înţeleasă cu sine însăşi, ca şi cum în timpul somnului aspiraţiile ei ar fi găsit un mijloc de a se închega: avea să se facă dansatoare !

Imbrăcă iarăşi rochia din ajun cântând înaintea oglinjoarei care ştie de acum toate visurile ei. Râvnea să apară şi mai frumoasă.

Pe la ceasurile unsprezece, cu inima svâcnind se prezinta la „Eldorado". I se spusese că era cel mai elegant, cel mai frecuentat teatru din San Francisco. In realitate, nu era însă decât un varieteu de suburbie. Dar în ochii Annei May el se înfăţişa, într'adevăr, cel mai luxos şi măreţ teatru al oraşului.

Directorul, un oarecare mister Ailsham, se opreşte, o scrutează şi, după un examen sumar o invită să-l urmeze în teatru.

— Câţi ani ai?

— Treisprezece... — murmură Anna May.

— Hm... bine. Desbracă-te.

Anna îl fixează şi în privirile ei trece o umbră, o umbră de o clipă. Poate n'a înţeles bine?

— Ai auzit? — repetă directorul. Trebue să te desbraci... să-ţi scoţi rochia... Cum vrei să mă explic? Atunci, mica Anna May nu mai sta în cumpănă şi, cu mişcări ţeapene, fără o vorbă, în vreme ce pe buzele ei flutura un surâs de negrăită candoare, de şiretenie, de teamă şi sfidare, începe să-şi desfacă centura de mătase portocalie... Un alt gest, aproape imperceptibil şi bluza alunecă la pământ odată cu rochia tivită cu motive stranii de aur, roşu şi galben: răsare atunci corpul gol, sculptural ca o statue de marmură, cu resfrângeri aurii, un aur transparent şi galben, ca un idolaş de jad...

Şi proba începe. După o clipă de neclintire, e scuturată parcă de un fior, mişcarea în loc să înceapă cu capul sau cu mâinile, cum e obiceiul tuturor balerinelor, porneşte încetişor de la glezne ca să împrăştie şerpuitoare de-alungul corpului întreg, până la cap, care din când în când se apleacă şi se surpă, cu expresia unui ceva neomenesc. Nu se ştie dece-i veni ideia unei obscure condamnări la moarte, dar ideia a fost atât de perfectă încât Ailsham se interesează tot mai mult de mica chinezoaică. Acum, acel plăpând crin de carne omenească, după o fantezie de mişcări mai mult creionate decât executate, se scutură deodată, are fiori şi neastâmpăr, alunecă pe pardoseală şi se svârcoleşte ca un balaur. Ochii mari de majolică devin imenşi, din ce în ce mai imenşi, căpătând în pupile văpaia unei groaze nimicitoare, spasmodică. Bustul se frământă, braţele unduiesc, ca două tulpine mici în bătaia vântului. Apoi iată deodată, încremenirea absolută, pietrificarea oricărei mişcări... Copila se înclină, ca şi cum toate fibrele i s'ar fi dezlegat deodată, ca şi cum toate puterile ar fi părăsit-o.. N'a căzut: e numai amurgul pălpâitul de pe urmă al unei vrăjitorii...

Ailsham e entuziasmat. Bate din palme, sare în picioare şi-o apucă pe Anna de umeri.

— Ascultă, micuţo... Te angajez. Mâine seară ai să dansezi... Un număr special pentru tine... îţi convine?

Seara următoare a fost un adevărat triumf. In sală, subofiţeri de marină, studenţi, bărbieri, dactilografe, urlă, blestemă, bat din picioare, o cer mereu. Dansul ei a deslănţuit înflăcărarea parterului şi a balcoanelor. Toată asistenţa, în picioare, flueră (ceia ce în America e gradul cel mai înalt de entuziasm) şi cu atâta intensitate, încât biata Anna May simte că îi vâjie capul. E un vis, o halucinaţie. Nu spera atâta entuziasm frenetic...

După câteva minute, în cabina ei este introdus un tip straniu de chinez, cu faţa brăzdată de sbârcituri. Ochii lui mici scânteiază, mângâind corpul încă înfiorat al Annei May Wong. Alături de el, se află mister Ailsham.

— Miss Wong, îţi prezint pe mister James Wang...

— Aş dori, micuţă Anna Way, să mă onorezi cu o convorbire... — îi şopti streinul în fugă, într'un moment când mister Ailsham eşise.. — Am de făcut o propunere, o propunere care-ţi va aduce glorie, onoruri, bogăţie... Vrei?

Anna May Wong, care tocmai se îmbrăca, se opri. Intoarse capul spre bătrânul James, fixându-l cu o expresie întrebătoare.

— Mică şi plăpândă floare... — stărui el — vrei să ajungi o stea de cinematograf? Eu, pot totul pentru tine... La Hollywood e aşteptată de mult o chinezoaică frumoasă ca tine...

Anna simţi că i se învârteşte capul. Niciodată, da, niciodată n'ar fi sperat să poată ajunge cu atâta uşurinţă şi repeziciune în pragul acelor „studio-uri" de nepătruns cari i-au fermecat totdeauna închipuirea. De câte ori, copilă fiind, nu fugise de acasă ca să se ascundă fără ştirea bunicului şi a unchiului ei, în sala întunecoasă a vreunui cinematograf de cartier, să se extazieze în faţa întâmplărilor legendare ale acelor femei minunate cari defilau pe pânză: Mary Pickford, Marion Davies, Mae Murray!...

— Mulţumesc... mulţumesc... — îngână ea, copleşită de emoţie.

*

Dar încă nu era gloria făgăduită, ci numai o parte, aceia pe care James Wang reuşi s'o capete pentru ea. „Big-boss-ii" din Hollywood n'a ştiut s'o preţuiască. Pentru ei, Anna May Wong era o chinezoaică la fel ca oricare alta, ceva mai drăgălaşe ca altele, dar prea puţin ca să devie o stea.

Afirmaţiile lui James, nu mai aveau nici un credit pe lângă ei: fuseseră înşelaţi de prea multe ori cu mult lăudatele lui descoperiri.

După o perioadă lungă de obscuritate printre figurante, iată primul rol, mic, în „Lanterna roşie" alături de Nazimova.

Pe atunci, Anna May Wong n'avea decât 16 ani. O copilă încă. Şi cu toate acestea, îşi câştiga singură existenţa.

Mica şi plăpânda floare suferea că nu izbutise până atunci să ajungă la ceva desăvârşit, mare, care s'o pue în lumină, pe planul întâi, printre celelalte stele cari radiau pe firmamentul Hollywooduui. Rolişorul din „Hoţul din Bagdad", alături de Douglas Fairbanks, o făcu să spere întrucâtva, dar directorii americani nu găseau parcă altceva mai bun de făcut decât să-i încredinţeze roluri de mâna a doua, în care era de rigoare finalul cu moartea emoţionantă.

Anna May Wong începu să se plictisească: moarte tragică în „Peter Pan" moarte tragică în „The Alaskan", moarte tragică în „The Chinese Parrott"! In „Dansul Diavolului" nu avea decât două scene înainte de a fi ucisă în eternul chip dramatic. Acelaş lucru în „O noapte la Singapore", cu Ramon Novarro şi în „Mister Wu" cu bietul Lon Chaney, regele machiajului. Atunci, după ce sfârşise o versiune în culori a piesei „Madame Butterfly" ea se hotărî să ocolească studio-urile din Hollywood. Rupse toate contractele, ne voind să mai aibă nimic de-aface cu directorii de-acolo cari se încăpăţânau să nu înţeleagă de ce fel şi câte resurse era înzestrată şi, cu o adâncă amărăciune, dar şi cu o mare speranţă de a găsi altundeva triumful pe care America i-l refuza, plecă în Germania.

Ajunsă la Berlin, fu angajată numai decât la „Ufa". Pentru ea, scriitorul Karl Oppenmüller scrise scenariul unui film „Tsong" care a fost primul triumf adevărat al artistei.

De acolo, plecă în Anglia. La „Pavillon" din Londra, apariţia Annei May Wong a fost un triumf.

Londonezii se grăbiră să-şi manifeste admiraţia faţă de chinezoaica cu ochii de migdală, cu un entuziasm de nedescris, astfel că, după câteva zile mica cenuşăreasă primea cele mai variate şi neaşteptate oferte.

Apoi, Anna May Wong se întoarse din nou la cinematograf. Şi iată „Piccadilly", „Haitang" din care juca la Paris o versiune în limba franceză care avu darul s'o facă celebră în lumea întreagă. In scurtă vreme, revine pentru a doua oară la Berlin ca să interpreteze rolul principal din alt film „The pavement Butterfly".

Şi seria succeselor ei nu mai cunoaşte frâu...

*

S'a întors apoi la Hollywood, printre ai săi, deşi avusese intenţia să nu mai revie niciodată. De acum se poate odihni în voie şi linişte de oboselile şi emoţiile vieţii sociale londoneze: această mică fiinţă solitară, care n'a cunoscut până astăzi iubirea, preferă o carte bună tuturor distracţiilor din lume. Până mai eri, mulţi o întrebau dacă se va căsători în curând, dacă îşi va uni viaţa cu un alb sau un chinez. Dar ea zâmbea. Ştia că destinul ei e în mâinile lui Budha...

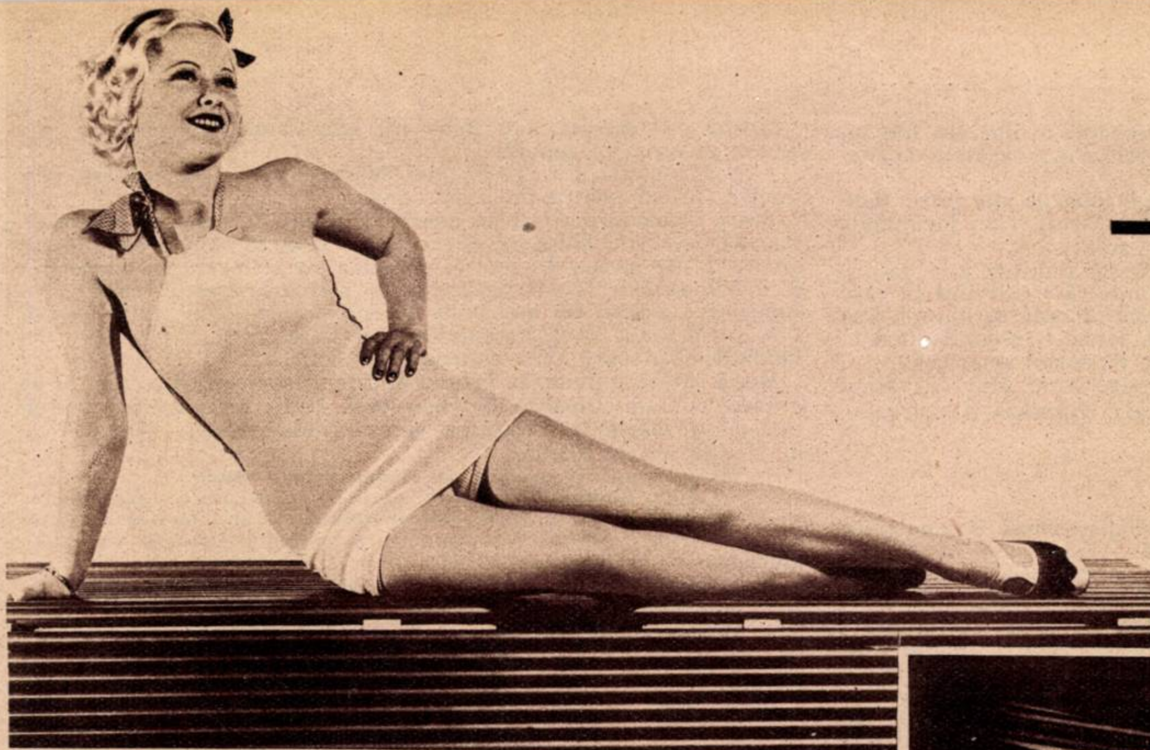
Astăzi însă, i s'a împlinit şi visul ce mi-l împărtăşise cu atâta nevinovăţie şi sinceritate: acela de a pleca în China misterioasă şi depărtată, unde dorm de veci părinţii ei şi unde ar vrea să moară şi să fie îngropată...

De rândul acesta, nu se mai duce singură. Are un tovarăş, un soţ, în preajma căruia va putea de acum încolo să guste clipe de fericire şi linişte meritată...

Anna May Wong, la revedere, la Tien-Tsin!..

BĂTRÂNUL MORMON

Din toată lumea

Drăgălaşa Marie Carliste a luat recent premiul întâiu de frumuseţe la un concurs organizat pe una din marile plaje californiene. In fotografia noastră o vedem imediat după concurs, având întipărit pe faţă surâsul biruinţei.

Preşedintele Statelor Unite, rând a 29-a aniversara a nunţii. Roosevelt, şi-a sărbătorit de cu- Reporterul nostru fotograf, mai indiscret ca niciodată, l-a surprins tocmai când îşi săruta soţia.

Douglas Fairbanks, în trecere prin Barcelona, cu fiul său, s'a întâlnit cu fostul campion mondial de box la toate categoriile, Max Schmeling, care se antrenează acolo, în vederea matchului pe care-l va susţine împotriva bascului Paolino.

Iată o fotografie reuşită, luată la cursele din Liverpool: ea reprezintă momentul căderii calului şi jockeului.

La New-York se înregistrează o adevărată revoluţie în moda pantofilor de doamne. Tocul ia formele cele mai original după cum vedem în fotografia de mai sus.